II

(Nezakonodajni akti)

UREDBE

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2022/439

z dne 20. oktobra 2021

o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi za določitev metodologije ocenjevanja, ki jo morajo pristojni organi upoštevati pri ocenjevanju skladnosti kreditnih institucij in investicijskih podjetij z zahtevami po uporabi pristopa na osnovi notranjih bonitetnih ocen

(Besedilo velja za EGP)

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije,

ob upoštevanju Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja ter o spremembi Uredbe (EU) št. 648/2012 ([1]) ter zlasti člena 144(2), tretji pododstavek, člena 173(3), tretji pododstavek, in člena 180(3), tretji pododstavek, Uredbe,

ob upoštevanju naslednjega:

(1) Zahteva iz Uredbe (EU) št. 575/2013, da pristojni organi ocenijo skladnost institucije z zahtevami po uporabi pristopa na osnovi notranjih bonitetnih ocen (IRB), se nanaša na vse zahteve po uporabi pristopa IRB, ne glede na njihovo stopnjo pomembnosti, in na stalno skladnost z zahtevami. Zato se navedena zahteva ne nanaša le na ocenjevanje prvotne vloge institucije za dovoljenje za uporabo bonitetnih sistemov za namene izračuna kapitalskih zahtev, ampak tudi na: ocenjevanje morebitnih dodatnih vlog institucije za dovoljenje za uporabo bonitetnih sistemov, ki se izvajajo v skladu z odobrenim načrtom institucije za postopno uvajanje pristopa IRB; ocenjevanje vloge za dovoljenje za pomembne spremembe notranjih pristopov, za katere je institucija dobila dovoljenje za uporabo v skladu s členom 143(3) navedene uredbe in Delegirano uredbo Komisije (EU) št. 529/2014 ([2]); spremembe pristopa IRB, za katere je potrebno uradno obvestilo v skladu s členom 143(4) Uredbe (EU) št. 575/2013 in Delegirano uredbo (EU) št. 529/2014; redno pregledovanje pristopa IRB, za katerega je institucija dobila dovoljenje za uporabo v skladu s členom 101(1) Direktive 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta ([3]);

([1]) UL L 176, 27.6.2013, str. 1.

([2]) Delegirana uredba Komisije (EU) št. 529/2014 z dne 12. marca 2014 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi za ocenjevanje pomembnosti razširitev in sprememb pristopa na osnovi notranjih bonitetnih ocen in naprednega pristopa za merjenje (UL L 148, 20.5.2014, str. 36).

([3]) Direktiva 2013/36/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o dostopu do dejavnosti kreditnih institucij in bonitetnem nadzoru kreditnih institucij in investicijskih podjetij, spremembi Direktive 2002/87/ES in razveljavitvi direktiv 2006/48/ES in 2006/49/ES (UL L 176, 27.6.2013, str. 338).

ocenjevanje vlog za dovoljenje za ponovno uporabo manj izpopolnjenih pristopov v skladu s členom 149 Uredbe (EU) št. 575/2013. Pristojni organi bi morali za vse te posebne vidike ocenjevanja skladnosti z zahtevami po uporabi pristopa IRB uporabiti enaka merila. Pravila, ki določajo navedeno metodologijo ocenjevanja, bi se zato morala uporabljati za vse navedene primere, da se zagotovi usklajenost metodologij ocenjevanja pristojnih organov in prepreči tveganje regulativne arbitraže.

(2) Metodologija ocenjevanja bi morala vključevati metode, ki jih morajo pristojni organi uporabljati kot neobvezne ali obvezne, in določati merila, ki jih morajo pristojni organi preveriti.

(3) Da bi se zagotovilo dosledno ocenjevanje skladnosti z zahtevami, ki jih je treba izpolniti za uporabo pristopa IRB po vsej Uniji, morajo pristojni organi za to ocenjevanje uporabljati enake metode. Zato je treba določiti sklop metod, ki jih morajo uporabljati vsi pristojni organi. Zaradi narave ocenjevanja modelov ter raznolikosti in posebnosti modelov pa bi morali pristojni organi pri uporabi teh metod v zvezi s posebnimi modeli, ki se pregledujejo, uporabiti tudi svojo nadzorno diskrecijsko pravico. Pri metodologiji ocenjevanja v tej uredbi bi bilo treba določiti minimalna merila za pristojne organe za preverjanje skladnosti z zahtevami po uporabi pristopa IRB in določiti obveznost pristojnih organov, da preverijo vsa druga relevantna merila, potrebna za ta namen. Poleg tega je v nekaterih primerih, ko je pristojni organ nedavno opravil ocenjevanja za podobne bonitetne sisteme v isti kategoriji izpostavljenosti, primerno dovoliti uporabo rezultatov takih ocenjevanj, namesto da bi jih moral pristojni organ ponoviti, če pristojni organ po uporabi svoje diskrecijske pravice ugotovi, da se ti niso bistveno spremenili. S tem bi se morali preprečiti kompleksnost, nepotrebna bremena in podvajanje dela.

(4) Kadar morajo pristojni organi oceniti skladnost institucije z zahtevami po uporabi pristopa IRB za namene, ki niso prvotna vloga za dovoljenje, bi morali pristojni organi uporabiti le tista pravila, ki so pomembna za obseg ocene za te druge namene, in bi morali kot izhodišče v vsakem primeru uporabiti ugotovitve iz prejšnjih ocenjevanj.

(5) Kadar se ocenjevanje nanaša na vloge za dovoljenja iz člena 20(1), točka (a), Uredbe (EU) št. 575/2013, se v zvezi s postopkom skupnega odločanja uporabljajo izvedbeni tehnični standardi iz odstavka 8 navedenega člena.

(6) Pristojni organi morajo preveriti skladnost institucij s posebnimi regulativnimi zahtevami za uporabo pristopa IRB ter ovrednotiti splošno kakovost rešitev, sistemov in pristopov, ki jih izvaja institucija, pa tudi zahtevati nenehne izboljšave in prilagoditve na spremenjene okoliščine, da se doseže stalna skladnost z navedenimi zahtevami. Za tako ocenjevanje se v veliki meri zahteva, da pristojni organi izvajajo svojo diskrecijsko pravico. Pravila za metodologijo ocenjevanja bi morala po eni strani pristojnim organom omogočati, da izvajajo svojo diskrecijsko pravico, tako da poleg pregledov, ki so določeni v tej uredbi, po potrebi opravijo dodatne preglede, po drugi strani pa bi morala zagotoviti harmonizacijo in primerljivost nadzorniških praks v različnih jurisdikcijah. Iz istih razlogov bi morali imeti pristojni organi na voljo potrebno prožnost pri uporabi najprimernejše neobvezne metode ali katere koli druge metode, potrebne za preverjanje posameznih zahtev, med drugim ob upoštevanju pomembnosti vrst izpostavljenosti, ki jih zajema posamezni bonitetni sistem, kompleksnosti modelov, posebnosti položaja, posebne rešitve, ki jo izvaja institucija, kakovosti dokazov, ki jih zagotovi institucija, in virov, ki so na voljo samim pristojnim organom. Poleg tega bi morali imeti pristojni organi iz istih razlogov možnost, da izvedejo dodatne teste in preverjanja, ki so potrebni v primeru dvoma glede izpolnjevanja zahtev pristopa IRB v skladu z načelom sorazmernosti, ob upoštevanju narave, velikosti in kompleksnosti poslovanja ter strukture institucije.

(7) Da bi se zagotovili doslednost in celovitost ocene celotnega pristopa IRB, bi morali pristojni organi v primeru naknadnih zahtevkov za dovoljenje na podlagi odobrenega načrta institucije za postopno uvajanje svojo oceno utemeljiti vsaj na pravilih o testu uporabnosti in izkušenj, razvrstitvi v bonitetne razrede ali skupine, bonitetnih sistemih in količinski opredelitvi tveganj, saj se ti vidiki ocenjevanja nanašajo na vsak posamezni bonitetni sistem pristopa IRB.

(8) Da bi se ocenila ustreznost uporabe pristopa IRB, bi bilo treba vse bonitetne sisteme in z njimi povezane postopke preveriti, kadar institucija naloge, dejavnosti ali funkcije v zvezi s sestavo, uvedbo in validacijo bonitetnih sistemov prenese na tretjo osebo ali pridobi bonitetni sistem ali skupne podatke od zunanjega ponudnika. Preveriti je treba zlasti, ali se v instituciji izvajajo ustrezne kontrole in ali je na voljo popolna dokumentacija. Ker je poleg tega upravljalni organ institucije na koncu odgovoren za delegirane procese in delovanje bonitetnih sistemov, pridobljenih od zunanjega ponudnika, bi bilo treba preveriti, ali bi morala imeti institucija zadostno interno znanje o prenesenih postopkih in kupljenih bonitetnih sistemih. Zato bi morali pristojni organi vse naloge, dejavnosti in funkcije, ki so bile prenesene, ter bonitetne sisteme, pridobljene od zunanjih ponudnikov, oceniti na podoben način kot v primeru, ko je pristop IRB v celoti razvit z notranjimi procesi institucije.

(9) Da institucije ne bi imele možnosti le delno dokončati postopnega uvajanja pristopa IRB za daljše časovno obdobje, bi morali pristojni organi preveriti primernost roka za izvedbo t. i. načrta uvedbe, upoštevanje tega roka in potrebo po spremembah načrta uvedbe. Preveriti bi bilo treba, ali imajo vse izpostavljenosti, ki jih zajema načrt uvedbe, določen in razumen najdaljši rok za uvedbo pristopa IRB.

(10) Oceniti je treba trdnost funkcije validacije in s tem neodvisnost od enote za nadzor kreditnega tveganja, popolnost, pogostost ter ustreznost metod in postopkov ter zanesljivost procesa poročanja, da se preveri, ali se izvaja objektivna ocena bonitetnih sistemov in ali obstaja omejena spodbuda za prikrivanje pomanjkljivosti in slabosti modela. Pristojni organi bi morali pri preverjanju, ali je vzpostavljena ustrezna raven neodvisnosti funkcije validacije, upoštevati velikost in kompleksnost položaja.

(11) Ker so bonitetni sistemi v središču pristopa IRB in lahko njihova kakovost znatno vpliva na raven kapitalskih zahtev, bi bilo treba redno pregledovati delovanje bonitetnih sistemov. Glede na to, da je treba ocene parametrov tveganja pregledati vsaj enkrat letno ter da bi morali pristojni organi in funkcija notranje revizije redno ocenjevati bonitetne sisteme, ter glede na to, da je za izvedbo te naloge potreben prispevek funkcije validacije, je primerno preveriti, ali se validacija delovanja bonitetnih sistemov, ki zajemajo pomembne portfelje, in testiranje za nazaj vseh drugih bonitetnih sistemov izvajata vsaj enkrat letno.

(12) Notranje revizije morajo učinkovito zajeti vsa področja pristopa IRB. Kljub temu bi bilo treba preveriti, ali se viri za notranjo revizijo uporabljajo učinkovito, s poudarkom na najbolj tveganih področjih. Določena mera prožnosti je pomembna zlasti v primeru institucij, ki uporabljajo veliko bonitetnih sistemov. Zato bi morali pristojni organi preveriti, ali se izvajajo letni pregledi, da se določijo področja, na katerih so med letom potrebni temeljitejši pregledi.

(13) Da bi se zagotovila minimalna raven harmonizacije v zvezi s področjem uporabe bonitetnih sistemov (t. i. test uporabnosti), bi morali pristojni organi preveriti, ali so bonitetni sistemi vključeni v relevantne procese institucije v okviru širših procesov upravljanja tveganj, procesov odobravanja kreditov in odločanja, razporejanja notranjega kapitala ter funkcij korporativnega upravljanja. To so osnovna področja, na katerih je za notranje procese potrebna uporaba parametrov tveganja, zato bi bilo treba v primeru razlik med parametri tveganja, ki se uporabljajo na teh področjih, in parametri, ki se uporabljajo za namene izračuna kapitalskih zahtev, preveriti, ali so utemeljene.

(14) V zvezi z zahtevami za test izkušenj bi morali pristojni organi pri ocenjevanju, ali so bili bonitetni sistemi, ki jih je institucija uporabljala pred uporabo pristopa IRB, „na splošno skladni“ z zahtevami pristopa IRB, zlasti preveriti, ali se je bonitetni sistem vsaj tri leta pred uporabo pristopa IRB uporabljal v notranjih postopkih merjenja in upravljanja tveganj institucije ter ali je bil predmet spremljanja, notranje validacije in notranje revizije. Take specifikacije metodologije ocenjevanja so potrebne, da se zagotovi minimalna raven harmonizacije. Pristojni organi bi morali preveriti, ali se bonitetni sistemi izvajajo vsaj na najosnovnejših področjih uporabe, da bi zagotovili, da jih institucija učinkovito uporablja ter da so zaposleni in vodstvo navajeni na te parametre ter dobro razumejo njihov pomen in slabosti. Nazadnje, spremljanje, validacija in notranja revizija v obdobju izkušenj bi morali pokazati, da so bonitetni sistemi skladni z osnovnimi zahtevami pristopa IRB in da so se v tem obdobju postopno izboljševali.

(15) Neodvisnost procesa razvrščanja izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine se zahteva za izpostavljenosti do podjetij, ker je v procesu običajno potrebna človeška presoja. V primeru izpostavljenosti na drobno je postopek razvrščanja običajno popolnoma samodejen ter temelji na objektivnih informacijah o dolžniku in njegovih izpostavljenostih. Pravilnost postopka razvrščanja se zagotovi z ustreznim izvajanjem bonitetnega sistema v informacijskih sistemih in postopkih institucije. Če pa so dovoljene razveljavitve, je treba v bonitetnem procesu uporabiti človeško presojo. Zato in glede na to, da se osebe, odgovorne za odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti, običajno nagibajo k dodelitvi boljših bonitetnih ocen, da bi se povečala prodaja in obseg kreditov, kjer se uporabljajo razveljavitve, tudi v primeru izpostavljenosti na drobno, bi bilo treba preveriti, ali je dodelitev odobril posameznik ali odbor, ki je neodvisen od oseb, pristojnih za odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti.

(16) Če so bonitetne ocene starejše od 12 mesecev ali če pregled razvrstitve ni bil opravljen pravočasno v skladu s politiko institucije, bi morali pristojni organi preveriti, ali so bile izvedene konservativne prilagoditve v smislu izračuna sredstev, ki jim je dodeljena utež tveganja. Razlogov za to je več. Če je bonitetna ocena zastarela ali temelji na zastarelih informacijah, ocena tveganja morda ne bo točna. Zlasti če se je položaj dolžnika v zadnjih 12 mesecih poslabšal, se to ne odraža v bonitetni oceni, tveganje pa je podcenjeno. Poleg tega bi bilo treba v skladu s splošnim pravilom, ki se nanaša na oceno parametrov tveganja, kadar ocena parametrov tveganja temelji na nezadostnih podatkih ali predpostavkah, sprejeti večjo mero konservativnosti. Enako pravilo bi se moralo uporabljati za postopek razvrščanja izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine, tj. kadar se pri procesu razvrščanja upoštevajo nezadostne informacije, bi bilo treba pri izračunu uteži tveganja sprejeti dodatno mero konservativnosti. Metoda uporabe dodatne mere konservativnosti pri izračunu uteži tveganja ne bi smela biti določena, saj lahko institucija neposredno prilagodi bonitetno oceno, oceno parametra tveganja ali utež tveganja. Prilagoditev mora biti sorazmerna z dolžino obdobja, v katerem so bonitetna ocena ali informacije, na katerih temelji bonitetna ocena, zastarele.

(17) Institucije morajo dokumentirati posebne opredelitve neplačila in izgube, ki se uporabljajo za notranje namene in zagotavljajo skladnost z opredelitvami iz Uredbe (EU) št. 575/2013. Pri ocenjevanju te skladnosti bi morali pristojni organi preveriti, ali imajo institucije jasne politike, ki določajo, kdaj je dolžnik ali izpostavljenost razvrščena kot neplačana. Te politike morajo biti skladne s splošnimi načeli glede identificiranja neplačila. EBA je sprejel smernice o uporabi opredelitve neplačila na podlagi člena 178 Uredbe (EU) št. 575/2013. Te politike bi morale biti vključene tudi v postopke in sisteme institucij za upravljanje tveganj, saj Uredba (EU) št. 575/2013 zlasti določa, da morajo imeti notranje bonitetne ocene, tj. vključno z razvrstitvijo v bonitetni razred neplačila, ključno vlogo pri upravljanju tveganj in drugih notranjih postopkih institucije, ki bi jih morali prav tako preverjati pristojni organi.

(18) Informacije o izpolnjevanju obveznosti dolžnika ter o neplačanih izpostavljenostih in izpostavljenostih, ki niso neplačane, so podlaga za notranje procese institucije, količinsko opredelitev parametrov tveganja ter izračun kapitalskih zahtev. Zato morata biti trdna in učinkovita ne le identificiranje neplačnikov, ampak tudi proces prerazvrstitve neplačnikov v status plačnikov. Pristojni organi bi morali preveriti, ali preudaren proces prerazvrstitve zagotavlja, da dolžniki niso prerazvrščeni v status plačnikov, če institucija pričakuje, da bo izpostavljenost verjetno v kratkem znova neplačana.

(19) Da bi se pristojnim organom zagotovil dosleden in točen pregled bonitetnih sistemov, ki jih uporablja institucija, ter izboljšave bonitetnih sistemov skozi čas, morajo pristojni organi oceniti popolnost registra trenutnih in preteklih različic bonitetnih sistemov, ki jih je institucija uporabljala (v nadaljnjem besedilu: register bonitetnih sistemov). Ob upoštevanju dejstva, da se zahteve testa izkušenj nanašajo na pretekla tri leta od obravnave vloge za odobritev notranjega modela ter da morajo pristojni organi redno in vsaj vsaka tri leta izvajati celovit pregled notranjega modela, je primerno, da pristojni organi preverijo, ali tak register bonitetnih sistemov zajema vsaj različice notranjih modelov, ki jih je institucija uporabljala v predhodnih treh letih.

(20) Človeška presoja se uporablja v različnih fazah razvoja in uporabe bonitetnih sistemov. Z razumno uporabo človeške presoje se lahko povečata kakovost modela in točnost njegovih napovedi. Ker pa se s človeško presojo ocene subjektivno spremenijo zaradi predhodnih izkušenj, bi bilo treba uporabo človeške presoje nadzirati. Pristojni organi bi zato morali preveriti, ali je uporaba človeške presoje utemeljena z njenim pozitivnim prispevkom k točnosti napovedi. Tako bi lahko veliko število razveljavitev rezultatov modela pomenilo, da nekatere pomembne informacije niso vključene v bonitetni sistem. Zato bi morali pristojni organi preveriti, ali institucije redno analizirajo število razveljavitev in njihovo utemeljitev ter ali so vse odkrite slabosti modela ustrezno obravnavane v pregledu modela.

(21) V vseh primerih bi morali pristojni organi oceniti, ali je institucija pri svojih ocenah parametrov tveganja upoštevala zadostno mero konservativnosti. Pri tej meri konservativnosti bi bilo treba upoštevati vse ugotovljene pomanjkljivosti v podatkih ali metodah, uporabljenih pri količinski opredelitvi tveganja, in povečano negotovost, ki bi lahko bila na primer posledica sprememb posojilne politike ali politike poplačil. Če institucija preneha izpolnjevati zahteve za pristop IRB, bi morali pristojni organi preveriti, ali izpolnjuje zahtevo, da se bonitetni sistemi pravočasno popravijo. Mera konservativnosti se ne bi smela uporabljati kot alternativa popravljanju modelov in zagotavljanju njihove popolne skladnosti z zahtevami iz Uredbe (EU) št. 575/2013.

(22) V zvezi s količinsko opredelitvijo tveganja je zaželeno, da so ocene PD sčasoma razmeroma stabilne, s čimer se prepreči čezmerna cikličnost kapitalskih zahtev. Pristojni organi bi morali preveriti, ali ocene PD temeljijo na dolgoročnem povprečju letnih stopenj neplačil. Ker bi moral kapital institucijam pomagati, da preživijo v stresnem obdobju, bi bilo treba pri ocenah tveganja upoštevati morebitno poslabšanje gospodarskih razmer tudi v času blaginje. Nazadnje bi morali pristojni organi v vseh primerih povečane negotovosti, ki izhaja iz nezadostnih podatkov, preveriti, ali je bila sprejeta dodatna mera konservativnosti. Če dolžina razpoložljivih časovnih nizov ne zajema pričakovane spremembe stopenj neplačil, bi bilo treba sprejeti primerne metode za upoštevanje manjkajočih podatkov.

(23) Ocena LGD temelji na povprečnih dejanskih LGD, tehtanih s številom neplačil. Če je vrednost izpostavljenosti pomemben dejavnik tveganja, bi jo bilo treba upoštevati med drugimi možnimi dejavniki tveganja za ločevanje LGD ali njeno razlikovanje na podlagi tveganja za zagotovitev, da se parameter izračuna za homogene skupine ali bonitetne razrede izpostavljenosti. Pristojni organi bi morali preveriti, ali se ta pristop ustrezno uporablja, saj zagotavlja skladnost z izračunom parametra PD in smiselno uporabo formule za utež tveganja. V Uredbi (EU) št. 575/2013 se metoda za ocenjevanje LGD za posamezne izpostavljenosti za namene zneskov tveganju prilagojenih izpostavljenosti razlikuje od povprečja ocen LGD, izračunanih na ravni portfelja. Za razliko od posameznega ocenjevanja LGD je spodnja meja LGD za izpostavljenosti na drobno, zavarovane z nepremičninami, ki se uporablja na ravni celotnega portfelja, opredeljena kot z izpostavljenostjo tehtano povprečje LGD. Da bi se zagotovile ustrezne ravni parametrov tveganja za izpostavljenosti, zavarovane z nepremičninami, bi morali pristojni organi preveriti, ali se spodnje meje LGD pravilno uporabljajo.

(24) Neplačane izpostavljenosti, ki so po vrnitvi v status plačanih v kratkem časovnem obdobju prerazvrščene kot neplačane, bi se morale obravnavati kot neplačane od prvega trenutka, ko je prišlo do neplačila, saj je začasna prerazvrstitev v status plačanih najverjetneje posledica nepopolnih informacij o dejanskem položaju dolžnika. Zato obravnava več neplačil kot enega samega neplačila bolje predstavlja dejansko izkušnjo neplačila. Pristojni organi bi posledično morali preveriti, ali se pri oceni parametrov tveganja več neplačil istega dolžnika v kratkem časovnem

obdobju obravnava kot eno samo neplačilo. Če isti dolžnik več neplačil obravnava kot ločena neplačila, bi lahko prišlo do znatnih napak v ocenah parametrov tveganja, saj bi višje stopnje neplačil povzročile višje ocene PD. Po drugi strani pa bi bila LGD podcenjena, saj bi se prva neplačila dolžnika obravnavala kot primeri okrevanja brez izgube, povezane z njimi, čeprav je institucija utrpela škodo. Poleg tega bi morala biti obravnava več neplačil zaradi povezave med ocenami PD in LGD ter za zagotovitev realne ocene pričakovane izgube dosledna za namene ocenjevanja PD in LGD.

(25) Obseg informacij, ki so na voljo instituciji v zvezi z neplačanimi izpostavljenostmi, se bistveno razlikuje od obsega informacij v zvezi z donosnimi izpostavljenostmi. Zlasti sta na voljo dva dodatna dejavnika tveganja za neplačane izpostavljenosti, tj. trajanje neplačila in dejanska poplačila. Zato ocena LGD, izvedena pred neplačilom, ni ustrezna, saj bi morale ocene tveganja upoštevati vse pomembne dejavnike tveganj. Poleg tega je za neplačane izpostavljenosti že znano, kakšne so bile gospodarske razmere v trenutku neplačila. Prav tako bi morala LGD za neplačane izpostavljenosti odražati vsoto pričakovanih izgub v trenutnih gospodarskih razmerah in morebitne nepričakovane izgube, do katerih bi lahko prišlo v obdobju izterjave. Zato bi morali pristojni organi preveriti, ali se LGD za neplačane izpostavljenosti oceni bodisi neposredno bodisi kot vsota najboljše ocene pričakovane izgube (EL_{BE}) in pribitka, ki zajema nepričakovano izgubo, do katere bi lahko prišlo v obdobju izterjave. Ne glede na uporabljeni pristop bi bilo treba pri ocenjevanju LGD za neplačane izpostavljenosti upoštevati informacije o trajanju neplačila in dejanskih poplačilih do trenutka ocenjevanja ter morebitno negativno spremembo gospodarskih razmer med pričakovanim trajanjem procesa poplačila.

(26) V primeru institucij, ki uporabljajo lastne ocene LGD, bi morale biti notranje zahteve za upravljanje zavarovanja s premoženjem na splošno skladne z zahtevami iz dela 3, naslov II, poglavje 4, oddelek 3, Uredbe (EU) št. 575/2013. Pristojni organi bi se morali osredotočiti na zahteve glede vrednotenja zavarovanja s premoženjem in pravne varnosti, saj je treba zagotoviti redno in zanesljivo vrednotenje zavarovanja s premoženjem, vrednotenje pa mora odražati realno tržno vrednost v trenutnih tržnih razmerah. Pogostost in naravo prevrednotenja bi bilo treba prilagoditi vrsti zavarovanja s premoženjem, saj lahko zastarela ali netočna ocena privede do podcenjevanja tveganja v zvezi s kreditnimi izpostavljenostmi. Ključno je tudi zagotoviti, da je zavarovanje s premoženjem pravno učinkovito in izvršljivo v vseh relevantnih jurisdikcijah. V nasprotnem primeru bi bilo treba izpostavljenost obravnavati kot nezavarovano; če se tako zavarovanje s premoženjem upošteva pri količinski opredelitvi tveganja, lahko privede do podcenjevanja tveganja.

(27) Pristojni organi bi morali preveriti, ali se za namene naprednega pristopa IRB, tj. kadar se uporabljajo lastne ocene LGD, dajalci jamstva štejejo za primerne, kadar so ocenjeni z uporabo bonitetnega sistema, odobrenega v okviru pristopa IRB; primerni so lahko tudi drugi dajalci jamstva, če so razvrščeni kot institucija, enota centralne ravni države ali centralna banka ali podjetje, ki ima bonitetno oceno ECAI, in če jamstvo izpolnjuje zahteve iz dela 3, naslov II, poglavje 4, oddelek 3, Uredbe (EU) št. 575/2013, ki se uporabljajo tudi za standardizirani pristop.

(28) Pri ocenjevanju procesa razvrščanja izpostavljenosti v kategorije izpostavljenosti bi bilo treba določiti posebne zahteve za preverjanje, ki ga pristojni organi izvajajo v zvezi z razvrščanjem izpostavljenosti med izpostavljenosti na drobno zaradi njihove ugodnejše obravnave v smislu izračuna zneskov izpostavljenosti, ki jim je dodeljena utež tveganja. Nekatere kategorije izpostavljenosti so opredeljene na podlagi značilnosti izpostavljenosti, druge pa na podlagi vrste dolžnika; posledično lahko obstajajo izpostavljenosti, ki izpolnjujejo merila več kot ene kategorije izpostavljenosti. Pristojni organi bi zato morali preveriti, ali institucija uporablja pravilno zaporedje razvrstitve, da se zagotovi dosledna in nedvoumna razvrstitev izpostavljenosti v kategorije izpostavljenosti.

(29) Pristojni organi bi morali preveriti, ali se rezultati stresnih testov upoštevajo v postopkih upravljanja tveganj in kapitala, saj se z vključitvijo rezultatov stresnih testov v procese odločanja zagotovi, da se scenariji in njihov vpliv na kapitalske zahteve smiselno oblikujejo in izvajajo ter da se pri upravljanju institucije upoštevajo v prihodnost usmerjeni vidiki kapitalskih zahtev.

(30) Institucije, ki uporabljajo lastne ocene LGD in konverzijskih faktorjev, bi morale za namene izračuna kapitalskih zahtev izračunati dejansko zapadlost izpostavljenosti v okviru pristopa IRB. V primeru obnavljajočih se izpostavljenosti je institucija izpostavljena tveganju za obdobje, daljše od datuma odplačila tekočega črpanja, glede na to, da lahko kreditojemalec ponovno črpa dodatne zneske. Zato bi morali pristojni organi preveriti, ali izračun dejanske zapadlosti obnavljajočih se izpostavljenosti temelji na datumu zapadlosti kredita.

(31) Izračun razlike med zneski pričakovanih izgub na eni strani ter popravki zaradi kreditnega tveganja, dodatnimi prilagoditvami vrednosti in drugimi zmanjšanji kapitala na drugi strani (v nadaljnjem besedilu: primanjkljaj po pristopu IRB) bi bilo treba izvesti na skupni ravni ločeno za portfelj neplačanih izpostavljenosti in portfelj izpostavljenosti, ki niso neplačane. Ločevanje med neplačanimi izpostavljenostmi in izpostavljenostmi, ki niso neplačane, je potrebno za zagotovitev, da se negativni zneski, ki izhajajo iz izračuna, opravljenega za neplačani portfelj, ne uporabijo za izravnavo pozitivnih zneskov, ki izhajajo iz izračuna, opravljenega za portfelj izpostavljenosti, ki niso neplačane. Poleg tega je skupni izračun v skladu s splošnim konceptom kapitala, v skladu s katerim bi moral biti kapital v celoti na voljo za kritje nepričakovanih izgub v primeru insolventnosti institucije. Ker so bili zneski popravkov zaradi kreditnega tveganja, dodatnih prilagoditev vrednosti in drugih zmanjšanj kapitala, vključenih v izračun primanjkljaja po pristopu IRB, že odbiti od kapitala za kritje pričakovanih izgub (EL), je njihov presežek v skupnih pričakovanih izgubah v celoti na voljo za kritje izgub, ugotovljenih pri vseh neplačanih izpostavljenostih. Zato bi morali pristojni organi preveriti, ali so prilagoditve kapitala na podlagi primanjkljaja po pristopu IRB pravilno izračunane in uporabljene.

(32) Nezanesljivi, netočni, nepopolni ali zastareli podatki lahko povzročijo napake v oceni tveganja in pri izračunu kapitalskih zahtev. Poleg tega lahko taki podatki, kadar se uporabljajo v postopkih institucije za upravljanje tveganj, privedejo tudi do slabih kreditnih in upravljavskih odločitev. Da bi se zagotovili zanesljivost in visoka kakovost podatkov, bi morali biti infrastruktura in postopki v zvezi z zbiranjem in shranjevanjem podatkov dobro dokumentirani ter vsebovati popoln opis značilnosti in virov podatkov, da se zagotovi njihova pravilna uporaba v notranjih procesih in postopkih za izračun kapitalskih zahtev. Zato bi morali pristojni organi preveriti kakovost in dokumentacijo podatkov, uporabljenih v procesu ocenjevanja parametrov tveganja, pri razvrščanju izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine ter pri izračunu kapitalskih zahtev.

(33) Kakovost podatkov, točnost ocene tveganja in pravilnost izračuna kapitalskih zahtev so močno odvisne od zanesljivosti informacijskih sistemov, ki se uporabljajo za namene pristopa IRB. Poleg tega je mogoče kontinuiteto in doslednost postopkov upravljanja tveganj in izračuna kapitalskih zahtev zagotoviti le, če so informacijski sistemi, ki se uporabljajo v navedene namene, varni, zaščiteni in zanesljivi, informacijska infrastruktura pa je dovolj trdna. Zato morajo pristojni organi preveriti tudi zanesljivost informacijskih sistemov institucije in trdnost informacijske infrastrukture.

(34) Pristojni organi bi morali preveriti, ali se za razvoj in validacijo notranjih modelov za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov čim bolj uporabljajo opazovanja donosov na izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov, ki se ne prekrivajo. Opazovanja, ki se ne prekrivajo, zagotavljajo višjo kakovost napovedi, saj se vsem opazovanjem dodeli enaka utež in opazovanja niso tesno medsebojno povezana.

(35) Za uporabo pristopa IRB je potrebna odobritev pristojnih organov, vse pomembne spremembe tega pristopa pa je treba odobriti. Zato bi morali pristojni organi preveriti, ali notranji proces upravljanja in zlasti notranji proces odobritve takih sprememb zagotavljata, da se izvajajo samo spremembe, ki so v skladu z Uredbo (EU) št. 575/2013 in Delegirano uredbo (EU) št. 529/2014, ter da je v tem okviru razvrstitev sprememb skladna, da se prepreči vsakršna regulativna arbitraža.

(36) Določbe te uredbe so tesno povezane, saj vse obravnavajo vidike metodologije ocenjevanja, ki jo morajo pristojni organi uporabiti pri ocenjevanju skladnosti institucije s pristopom IRB. Za zagotovitev skladnosti med navedenimi določbami, ki bi morale začeti veljati hkrati, ter za omogočanje celovitega pregleda nad določbami in enotnega dostopa do njih za osebe, ki jih morajo uporabljati, je zaželeno, da se vsi regulativni tehnični standardi v zvezi z metodologijo ocenjevanja pristopa IRB, ki se zahtevajo v skladu z Uredbo (EU) št. 575/2013, vključijo v eno uredbo.

(37) Ta uredba temelji na osnutku regulativnih tehničnih standardov, ki ga je Komisiji predložil Evropski bančni organ.

(38) Evropski bančni organ je opravil javna posvetovanja o osnutku regulativnih tehničnih standardov, na katerem temelji ta uredba, analiziral morebitne povezane stroške in koristi ter zaprosil za mnenje interesno skupino za bančništvo, ustanovljeno v skladu s členom 37 Uredbe (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta ([4]) –

SPREJELA NASLEDNJO UREDBO:

POGLAVJE 1

SPLOŠNE DOLOČBE O METODOLOGIJI OCENJEVANJA

Člen 1

Ocenjevanje skladnosti z zahtevami po uporabi pristopa na osnovi notranjih bonitetnih ocen

1. Pristojni organi uporabljajo to uredbo za ocenjevanje skladnosti institucije z zahtevami po uporabi pristopa na osnovi notranjih bonitetnih ocen (v nadaljnjem besedilu: pristop IRB), kot sledi:

(a) za namene ocenjevanja prvotnih vlog za dovoljenje za uporabo pristopa IRB, kot je določeno v členu 144 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi uporabljajo vse določbe te uredbe;

(b) za namene ocenjevanja vlog za dovoljenje za razširitev pristopa IRB v skladu z odobrenim načrtom postopnega uvajanja, kot je določeno v členu 148 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi uporabijo poglavja 4, 5, 7 in 8 ter vse druge dele te uredbe, ki so pomembni za navedeno zahtevo;

(c) za namene ocenjevanja vlog za predhodno dovoljenje za izvedbo sprememb, kot je navedeno v členu 143(3) Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi uporabijo vse dele te uredbe, ki so pomembni za navedene spremembe;

(d) za namene ocenjevanja sprememb bonitetnih sistemov in pristopov notranjih modelov za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov, o katerih je bilo izdano uradno obvestilo v skladu s členom 143(4) Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi uporabijo vse dele te uredbe, ki so pomembni za navedene spremembe;

(e) za namene izvajanja rednega pregleda uporabe pristopa IRB v skladu s členom 101 Direktive 2013/36/EU pristojni organi uporabijo vse dele te uredbe, ki so pomembni za ta pregled;

(f) za namene ocenjevanja vlog za dovoljenje za ponovno uporabo manj izpopolnjenih pristopov v skladu s členom 149 Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi uporabljajo člene 6 do 8 te uredbe.

([4]) Uredba (EU) št. 1093/2010 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. novembra 2010 o ustanovitvi Evropskega nadzornega organa (Evropski bančni organ) in o spremembi Sklepa št. 716/2009/ES ter razveljavitvi Sklepa Komisije 2009/78/ES (UL L 331, 15.12.2010, str. 12).

2. Pristojni organi poleg meril iz določb odstavka 1 te uredbe preverijo vsa druga relevantna merila za oceno skladnosti z zahtevami po uporabi pristopa IRB.

Člen 2

Metode, ki jih morajo uporabiti pristojni organi

1. Za namene ocenjevanja prvotnih vlog za dovoljenje za uporabo pristopa IRB pristojni organi uporabijo vse obvezne metode iz te uredbe. Uporabijo lahko tudi druge metode iz te uredbe v skladu z odstavkom 7 in vse druge metode v skladu z odstavkom 8.

2. Za namene ocenjevanja vlog za dovoljenje za razširitev pristopa IRB v skladu z načrtom postopnega uvajanja pristojni organi uporabijo vse obvezne metode iz poglavij 4, 5, 7 in 8. Uporabijo lahko tudi druge metode iz te uredbe v skladu z odstavkom 7 in vse druge metode v skladu z odstavkom 8.

3. Za namene ocenjevanja vlog za predhodno dovoljenje za izvedbo sprememb pristopa IRB pristojni organi pregledajo dokumente, ki jih morajo v skladu s členom 8 Delegirane uredbe (EU) št. 529/2014 institucije predložiti v zvezi s spremembo. Uporabijo lahko tudi vse metode iz te uredbe v skladu z odstavkom 7 in vse druge metode v skladu z odstavkom 8.

4. Za namene ocenjevanja sprememb bonitetnih sistemov in pristopov notranjih modelov za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov, o katerih je bilo izdano uradno obvestilo, pristojni organi pregledajo dokumente, ki jih morajo institucije predložiti v zvezi s spremembo v skladu s členom 8 Delegirane uredbe (EU) št. 529/2014, ter lahko uporabijo vse metode iz te uredbe v skladu z odstavkom 7 in vse druge metode v skladu z odstavkom 8.

5. Za namene izvajanja rednih pregledov uporabe pristopa IRB lahko pristojni organi uporabijo vse metode iz te uredbe v skladu z odstavkom 7 in vse druge metode v skladu z odstavkom 8.

6. Za namene ocenjevanja vlog za ponovno uporabo manj izpopolnjenih pristopov lahko pristojni organi uporabijo vse metode iz poglavja 2 te uredbe v skladu z odstavkom 7 in vse druge metode v skladu z odstavkom 8.

7. Če je v Uredbi določena neobvezna uporaba metod, lahko pristojni organi uporabijo vse navedene metode, ki so primerne in ustrezne glede na naravo, velikost in stopnjo kompleksnosti poslovne in organizacijske strukture institucije, pri čemer se upoštevata:

(a) pomembnost vrst izpostavljenosti, ki jih zajemajo bonitetni sistemi;

(b) kompleksnost bonitetnih modelov in parametrov tveganja ter njihovega izvajanja.

8. Pristojni organi lahko poleg metod iz te uredbe uporabijo tudi druge metode, ki so primerne in ustrezne glede na naravo, velikost in stopnjo kompleksnosti poslovne in organizacijske strukture institucije, če je to potrebno za oceno skladnosti z zahtevami za uporabo pristopa IRB.

9. Pri uporabi metod iz te uredbe lahko pristojni organi upoštevajo rezultate nedavnih ocen, ki so jih izvedli sami ali drugi pristojni organi, če navedene ocene izpolnjujejo oba naslednja pogoja:

(a) ocenjevanje je v celoti ali delno temeljilo na obveznih metodah;

(b) predmet ocenjevanja je vključeval enak ali podoben bonitetni sistem v isti kategoriji izpostavljenosti.

Člen 3

Kakovost dokumentacije

1. Da bi pristojni organi preverili skladnost institucije z zahtevo glede dokumentacije iz člena 144(1), točka (e), Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo, ali je dokumentacija bonitetnih sistemov, kot so opredeljeni v členu 142(1), točka 1, Uredbe (EU) št. 575/2013 (v nadaljnjem besedilu: bonitetni sistemi):

(a) dovolj natančna in točna, da jo je mogoče učinkovito uporabiti;

(b) odobrena na primerni vodstveni ravni institucije;

(c) za vsak dokument vsebuje vsaj zapis o vrsti dokumenta, avtorju, pregledovalcu, odobritelju, lastniku, datumih priprave in odobritve, številki različice in zgodovini sprememb dokumenta;

(d) tretjim osebam omogoča, da preučijo in potrdijo delovanje bonitetnih sistemov ter zlasti preučijo in potrdijo, da je:

(i) dokumentacija o sestavi bonitetnega sistema dovolj natančna, da lahko tretje osebe razumejo razloge za vse vidike bonitetnega sistema, vključno s predpostavkami, matematičnimi formulami in, kadar je vključena človeška presoja, odločitvami ter postopki za razvoj bonitetnega sistema;

(ii) dokumentacija bonitetnega sistema dovolj natančna, da lahko tretje osebe razumejo delovanje, omejitve ter ključne predpostavke vsakega bonitetnega modela in vsakega parametra tveganja ter replicirajo razvoj modela;

(iii) dokumentacija bonitetnega procesa dovolj natančna, da lahko tretje osebe razumejo metodo razvrščanja izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine in njihovo dejansko razvrstitev v bonitetne razrede ali skupine ter replicirajo razvrstitev.

2. Za namene odstavka 1 pristojni organ preveri, ali ima institucija vzpostavljene politike, v katerih so opisani posebni standardi za dokumentacijo, ki zagotavljajo, da:

(a) je notranja dokumentacija dovolj natančna in točna;

(b) so določene osebe ali enote odgovorne za zagotovitev, da je dokumentacija popolna, dosledna, točna, posodobljena, odobrena kot primerna in varna;

(c) institucija ustrezno dokumentira svoje politike, postopke in metodologije v zvezi z uporabo pristopa IRB.

Člen 4

Sodelovanje tretjih oseb

1. Za ocenjevanje skladnosti z zahtevo glede trdnosti in celovitosti bonitetnih sistemov iz člena 144(1) Uredbe (EU) št. 575/2013, če je institucija naloge, dejavnosti ali funkcije v zvezi s sestavo, uvedbo in validacijo svojih bonitetnih sistemov prenesla na tretjo osebo ali je od tretje osebe kupila bonitetni sistem ali skupne podatke, pristojni organ preveri, ali navedeni prenos ali nakup ne ovira uporabe te uredbe ter:

(a) ali višje vodstvo institucije, kot je opredeljeno v členu 3(1), točka 9, Direktive 2013/36/EU (v nadaljnjem besedilu: višje vodstvo), in upravljalni organ institucije ali odbor, ki ga imenuje navedeni upravljalni organ, dejavno sodelujeta pri nadzoru in odločanju v zvezi z nalogami, dejavnostmi ali funkcijami, prenesenimi na tretjo osebo, ali v zvezi z bonitetnimi sistemi, pridobljenimi od tretjih oseb;

(b) ali ima osebje institucije zadostno znanje o nalogah, dejavnostih ali funkcijah, prenesenih na tretje osebe, ter o strukturi podatkov in bonitetnih sistemov, pridobljenih od tretjih oseb, ter jih razume;

(c) ali je zagotovljena neprekinjenost funkcij ali procesov, oddanih v zunanje izvajanje, vključno s primernim načrtovanjem ravnanja v nepredvidljivih razmerah;

(d) ali sodelovanje tretje osebe ne omejuje ali ovira notranje revizije ali druge kontrole nalog, dejavnosti in funkcij, prenesenih na tretje osebe;

(e) ali ima pristojni organ popoln dostop do vseh relevantnih informacij.

2. Kadar tretja oseba sodeluje pri nalogah razvoja bonitetnega sistema in ocenjevanja tveganja za institucijo, pristojni organ preveri:

(a) ali so točke (a) do (e) odstavka 1 izpolnjene;

(b) ali navedena tretja oseba ne izvaja dejavnosti validacije v zvezi z navedenimi bonitetnimi sistemi in ocenami tveganja;

(c) ali tretja oseba instituciji zagotavlja informacije, ki so potrebne za navedene dejavnosti validacije, ki jih je treba izvajati.

3. Kadar institucija za namene razvoja bonitetnega sistema in ocene parametrov tveganja uporablja skupne podatke institucij, tretja oseba pa razvije bonitetni sistem, lahko tretja oseba pomaga instituciji pri dejavnostih validacije z opravljanjem tistih nalog validacije, za katere je potreben dostop do skupnih podatkov.

4. Za namene uporabe odstavkov 1, 2 in 3 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo sporazume s tretjimi osebami in druge relevantne dokumente, v katerih so določene naloge tretje osebe;

(b) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja institucije ali tretje osebe, na katero je bila naloga, dejavnost ali funkcija prenesena, ali izvedejo razgovore z njo;

(c) pridobijo pisne izjave višjega vodstva ali upravljalnega organa institucije ali tretje osebe, na katero je bila naloga, dejavnost ali funkcija prenesena, ali odbora institucije, ki ga imenuje upravljalni organ, ali izvedejo razgovore z njim;

(d) po potrebi pregledajo druge relevantne dokumente institucije ali tretje osebe.

Člen 5

Začasna neskladnost z zahtevami pristopa IRB

Za namene uporabe člena 146(a) Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organ:

(a) pregleda, ali načrt institucije za pravočasno ponovno vzpostavitev skladnosti zadostuje za odpravo neskladnosti in ali je časovni okvir razumen, ob upoštevanju vsega naslednjega:

  (i) pomembnosti neskladnosti;

  (ii) obsega ukrepov, potrebnih za ponovno vzpostavitev skladnosti;

  (iii) virov, ki so instituciji na voljo;

(b) redno spremlja napredek, dosežen pri izvajanju načrta institucije za pravočasno ponovno vzpostavitev skladnosti;

(c) preveri skladnost institucije z relevantnimi zahtevami po izvedbi načrta, tako da uporabi metodologije ocenjevanja iz te uredbe.

POGLAVJE 2

METODOLOGIJA OCENJEVANJA ZA NAČRTE POSTOPNEGA UVAJANJA IN STALNA IZVZETJA STANDARDIZIRANEGA PRISTOPA

Člen 6

Splošno

1. Za ocenjevanje skladnosti institucije s pogoji za izvajanje pristopa IRB iz člena 148 Uredbe (EU) št. 575/2013 in pogoji za stalna izvzetja iz člena 150 navedene uredbe pristojni organi preverijo oboje od naslednjega:

(a) ali sta začetno kritje institucije in načrt postopnega uvajanja pristopa IRB ustrezna v skladu s členom 7;

(b) ali so razredi izpostavljenosti, vrste izpostavljenosti ali poslovne enote, v katerih se uporablja standardizirani pristop, primerne za stalno izvzetje iz pristopa IRB.

2. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo načrt institucije za postopno uvajanje pristopa IRB;

(b) pregledajo relevantne notranje politike in postopke institucije, vključno z metodami izračuna za delež izpostavljenosti, ki bo krit s postopnim uvajanjem pristopa IRB in stalnim izvzetjem iz pristopa IRB;

(c) pregledajo vloge in odgovornosti enot in upravljalnih organov, ki sodelujejo pri razvrščanju posameznih izpostavljenosti k pristopu IRB ali standardiziranemu pristopu;

(d) pregledajo relevantne zapisnike sestankov notranjih organov institucije, vključno z upravljalnim organom, ali njenih odborov;

(e) pregledajo relevantne ugotovitve funkcije notranje revizije ali drugih kontrolnih funkcij institucije;

(f) pregledajo relevantna poročila o napredku, ki ga je institucija dosegla pri prizadevanju za odpravo pomanjkljivosti in zmanjšanje tveganj, ugotovljenih med revizijami;

(g) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi.

3. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 lahko pristojni organi:

(a) pregledajo funkcionalno dokumentacijo informacijskih sistemov, ki se uporabljajo v procesu razvrščanja posameznih izpostavljenosti k pristopu IRB ali standardiziranemu pristopu;

(b) izvedejo testiranje vzorcev in pregledajo dokumente v zvezi z značilnostmi dolžnikov ter v zvezi z odobritvijo in ohranjanjem izpostavljenosti, vključenih v vzorec;

(c) pregledajo druge relevantne dokumente institucije.

Člen 7

Postopno uvajanje pristopa IRB

1. Pristojni organi pri ocenjevanju začetnega kritja in načrta institucije za postopno uvajanje pristopa IRB v skladu s členom 148 Uredbe (EU) št. 575/2013 preverijo:

(a) ali načrt postopnega uvajanja vključuje vsaj:

(i) specifikacijo obsega uporabe posameznega bonitetnega sistema in vrst izpostavljenosti, ki se ocenjujejo s posameznim bonitetnim modelom;

(ii) načrtovane datume uporabe pristopa IRB za vsako vrsto izpostavljenosti;

(iii) informacije o skupnih vrednostih izpostavljenosti v času ocenjevanja in zneskih izpostavljenosti, ki jim je dodeljena utež tveganja, izračunanih v skladu s pristopom, ki je bil ob ocenjevanju uporabljen za vsako vrsto izpostavljenosti;

(b) ali načrt postopnega uvajanja zajema vse izpostavljenosti institucije in, kadar je ustrezno, nadrejenih oseb ter vse izpostavljenosti podrejenih družb institucije, razen če se izpostavljenosti ocenijo v skladu s členom 8;

(c) ali se izvajanje načrtuje v skladu s členom 148(1), drugi in tretji pododstavek, Uredbe (EU) št. 575/2013;

(d) ali institucija, kadar ima dovoljenje za uporabo pristopa IRB za vse kategorije izpostavljenosti, za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov uporablja pristop IRB, razen v primerih iz člena 148(5) Uredbe (EU) št. 575/2013;

(e) ali so zaporedje in časovna obdobja izvajanja pristopa IRB določeni na podlagi dejanskih zmogljivosti institucije, ob upoštevanju razpoložljivosti podatkov, bonitetnih sistemov in obdobij izkušenj, kot je navedeno v členu 145 Uredbe (EU) št. 575/2013, ter se ne uporabljajo selektivno za doseganje manjših kapitalskih zahtev;

(f) ali zaporedje izvajanja pristopa IRB zagotavlja prednost izvajanju kreditnih izpostavljenosti, povezanih z osnovno dejavnostjo institucije;

(g) ali je končni rok za izvajanje pristopa IRB določen za vsako vrsto izpostavljenosti in poslovnih enot ter je razumen glede na naravo in obseg dejavnosti institucije.

2. Pristojni organi določijo, ali je rok iz odstavka 1, točka (g), razumen na podlagi vsega naslednjega:

(a) kompleksnosti delovanja institucije, vključno z delovanjem nadrejenih oseb in podrejenih družb;

(b) števila poslovnih enot in poslovnih področij v instituciji ter, kadar je primerno, njenih nadrejenih oseb in podrejenih družb institucije;

(c) števila in kompleksnosti bonitetnih sistemov, ki jih izvajajo vsi subjekti, zajeti v načrtu postopnega uvajanja;

(d) načrtov izvajanja bonitetnih sistemov v podrejenih družbah s sedežem v tretjih državah, kjer obstajajo znatne pravne ali druge ovire pri odobritvi modelov IRB;

(e) razpoložljivosti točnih, primernih in popolnih časovnih nizov;

(f) operativne sposobnosti institucije za razvoj in izvajanje bonitetnih sistemov;

(g) predhodnih izkušenj institucije pri upravljanju posebnih vrst izpostavljenosti.

3. Pri ocenjevanju skladnosti institucije z načrtom za postopno uvajanje pristopa IRB, za katerega so pristojni organi izdali dovoljenje v skladu s členom 148 Uredbe (EU) št. 575/2013, lahko pristojni organi spremembe zaporedja in časovnega obdobja štejejo za primerne le, če je izpolnjen vsaj eden od naslednjih pogojev:

(a) obstajajo pomembne spremembe v poslovnem okolju in zlasti spremembe na področju strategije, združitev in prevzemov;

(b) obstajajo pomembne spremembe relevantnih regulativnih zahtev;

(c) pristojni organ, notranja revizija ali funkcija validacije je ugotovila pomembne slabosti bonitetnih sistemov;

(d) elementi iz odstavka 2 so se znatno spremenili ali pa kateri koli element iz odstavka 2 ni bil ustrezno upoštevan v načrtu za postopno uvajanje pristopa IRB, ki je bil odobren.

Člen 8

Pogoji za stalna izvzetja

1. Pristojni organi pri ocenjevanju, ali institucija izpolnjuje pogoje za stalno izvzetje standardiziranega pristopa v zvezi z izpostavljenostmi iz člena 150(1), točki (a) in (b), Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo:

(a) ali institucija ocenjuje in upošteva razpoložljivost zunanjih podatkov za reprezentativne nasprotne stranke;

(b) ali so stroški institucije za razvoj bonitetnega sistema za nasprotne stranke v zadevni kategoriji izpostavljenosti ocenjeni ob upoštevanju velikosti institucije ter narave in obsega njenih dejavnosti;

(c) ali je operativna sposobnost institucije za razvoj in izvajanje bonitetnega sistema ocenjena ob upoštevanju narave in obsega dejavnosti institucije.

2. Pristojni organi pri ocenjevanju, ali institucija izpolnjuje pogoje za stalno izvzetje standardiziranega pristopa v zvezi z izpostavljenostmi iz člena 150(1), točka (c), Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo, ali je institucija preverila in upoštevala vsaj eno od naslednjega:

(a) ali izpostavljenosti, vključno s številom portfeljev in poslovnih področij, ki se upravljajo ločeno, niso dovolj homogene, da bi omogočile razvoj trdnega in zanesljivega bonitetnega sistema;

(b) ali je znesek izpostavljenosti, ki mu je dodeljena utež tveganja in je izračunan v skladu s standardiziranim pristopom, znatno višji od pričakovanega zneska izpostavljenosti, ki mu je dodeljena utež tveganja in je izračunan v skladu s pristopom IRB;

(c) ali se izpostavljenosti nanašajo na poslovno enoto ali poslovno področje institucije, ki naj bi se ukinilo;

(d) ali izpostavljenosti vključujejo portfelje, ki so predmet sorazmerne konsolidacije podrejenih družb v delni lasti v skladu s členom 18 Uredbe (EU) št. 575/2013.

3. Pristojni organi pri ocenjevanju, ali institucija izpolnjuje pogoje za stalno izvzetje standardiziranega pristopa, preverijo, ali institucija redno spremlja skladnost z zahtevami iz člena 150 Uredbe (EU) št. 575/2013.

POGLAVJE 3

METODOLOGIJA OCENJEVANJA FUNKCIJE VALIDACIJE NOTRANJIH OCEN TER NOTRANJEGA UPRAVLJANJA IN NADZORA INSTITUCIJE

ODDELEK 1

Splošne določbe

Člen 9

Splošno

1. Za ocenjevanje, ali je institucija skladna z zahtevami glede notranjega upravljanja, vključno z zahtevami glede višjega vodstva in upravljalnega organa, notranjega poročanja, nadzora kreditnega tveganja ter notranje revizije, nadzora in validacije, pristojni organi preverijo vse naslednje:

(a) trdnost ureditev, mehanizmov in procesov validacije bonitetnih sistemov institucije ter primernost zaposlenih, odgovornih za izvajanje validacije (v nadaljnjem besedilu: funkcija validacije), iz člena 144(1), točki (c) in (f), člena 174, točka (d), člena 185 ter člena 188 Uredbe (EU) št. 575/2013 v zvezi z:

(i) neodvisnostjo funkcije validacije v skladu s členom 10;

(ii) popolnostjo in pogostostjo uporabe procesa validacije v skladu s členom 11;

(iii) ustreznostjo metod in postopkov funkcije validacije v skladu s členom 12;

(iv) zanesljivostjo procesa poročanja in procesa za obravnavo sklepov, ugotovitev in priporočil validacije v skladu s členom 13;

(b) notranje upravljanje in nadzor institucije, vključno z enoto za nadzor kreditnega tveganja in notranjo revizijo institucije, kot je navedeno v členih 189, 190 in 191 Uredbe (EU) št. 575/2013, v zvezi z:

(i) vlogo višjega vodstva in upravljalnega organa v skladu s členom 14;

(ii) vodstvenimi poročili v skladu s členom 15;

(iii) enoto za nadzor kreditnega tveganja v skladu s členom 16;

(iv) notranjo revizijo v skladu s členom 17.

2. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo relevantne notranje politike in postopke institucije;

(b) pregledajo relevantne zapisnike notranjih organov institucije, vključno z upravljalnim organom, ali njenih odborov;

(c) pregledajo relevantna poročila v zvezi z bonitetnimi sistemi ter sklepe in odločitve, sprejete na podlagi navedenih poročil;

(d) pregledajo relevantna poročila o dejavnostih funkcij nadzora kreditnega tveganja, notranje revizije, nadzora in validacije, ki jih pripravi osebje, odgovorno za posamezno navedeno funkcijo, ali katera koli druga kontrolna funkcija institucije, ter sklepe, ugotovitve in priporočila navedenih funkcij;

(e) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi.

3. Za oceno funkcije validacije pristojni organi poleg metod iz odstavka 2 uporabijo tudi vse naslednje metode:

(a) pregledajo vloge in odgovornosti vsega osebja, ki sodeluje pri funkciji validacije;

(b) pregledajo ustreznost in primernost letnega validacijskega delovnega načrta;

(c) pregledajo validacijske priročnike, ki jih uporablja funkcija validacije;

(d) pregledajo proces kategorizacije ugotovitev in relevantnih priporočil glede na njihovo pomembnost;

(e) pregledajo doslednost sklepov, ugotovitev in priporočil funkcije validacije;

(f) pregledajo vlogo funkcije validacije v notranjem postopku odobritve bonitetnega sistema in vse s tem povezane spremembe;

(g) pregledajo akcijski načrt vseh relevantnih priporočil, tudi njegovo spremljanje, kot je bil odobren na primerni vodstveni ravni.

4. Za oceno enote za nadzor kreditnega tveganja iz člena 144(1), točka (c), in člena 190 Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi poleg zahtev iz odstavka 2 uporabijo tudi obe naslednji metodi:

(a) pregledajo vloge in odgovornosti vsega relevantnega osebja in višjega vodstva enote za nadzor kreditnega tveganja;

(b) pregledajo relevantna poročila, ki jih enota za nadzor kreditnega tveganja in višje vodstvo predložita upravljalnemu organu ali imenovanemu odboru navedenega organa.

5. Za oceno notranje revizije ali druge primerljive neodvisne revizijske enote, kot je navedeno v členu 191 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi poleg zahtev iz odstavka 2 uporabijo tudi vse naslednje metode:

(a) pregledajo relevantne vloge in odgovornosti vsega relevantnega osebja, ki sodeluje pri notranji reviziji;

(b) pregledajo ustreznost in primernost letnega delovnega načrta notranje revizije;

(c) pregledajo relevantne revizijske priročnike in delovne programe ter ugotovitve in priporočila, vključena v relevantna revizijska poročila;

(d) pregledajo akcijski načrt vseh relevantnih priporočil, tudi njegovo spremljanje, kot je bil odobren na primerni vodstveni ravni.

6. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 lahko pristojni organi poleg metod iz odstavka 2 pregledajo tudi druge relevantne dokumente institucije.

ODDELEK 2

Metodologija za ocenjevanje funkcije validacije

Člen 10

Neodvisnost funkcije validacije

1. Pristojni organi pri ocenjevanju neodvisnosti funkcije validacije za namene člena 144(1), točka (f), člena 174(d), člena 185 in člena 188 Uredbe (EU) št. 575/2013 preverijo, ali enota, odgovorna za funkcijo validacije, ali, kadar ni ločene enote, namenjene samo funkciji validacije, osebje, ki izvaja funkcijo validacije, izpolnjuje vse naslednje:

(a) funkcija validacije je neodvisna od zaposlenih in vodstvenih funkcij, pristojnih za odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti in za oblikovanje ali razvoj modelov;

(b) osebje, ki izvaja funkcijo validacije, se razlikuje od osebja, odgovornega za sestavo in razvoj bonitetnega sistema, in osebja, odgovornega za funkcijo nadzora kreditnega tveganja;

(c) poroča neposredno višjemu vodstvu.

2. Kadar je enota, odgovorna za funkcijo validacije, organizacijsko ločena od enote za nadzor kreditnega tveganja in vsaka enota poroča različnim članom višjega vodstva, pristojni organi za namene odstavka 1 preverijo oboje od naslednjega:

(a) ali ima funkcija validacije ustrezne vire za izvajanje svojih nalog, vključno z izkušenim in kvalificiranim osebjem;

(b) ali prejemki osebja in višjega vodstva, odgovornih za funkcijo validacije, niso povezani z opravljanjem nalog, ki se nanašajo bodisi na nadzor kreditnega tveganja bodisi na odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti.

3. Kadar je enota, odgovorna za funkcijo validacije, organizacijsko ločena od enote za nadzor kreditnega tveganja in obe enoti poročata istemu članu višjega vodstva, pristojni organi za namene odstavka 1 preverijo vse naslednje:

(a) ali ima funkcija validacije ustrezne vire za izvajanje svojih nalog, vključno z izkušenim in kvalificiranim osebjem;

(b) ali prejemki osebja in višjega vodstva, odgovornih za funkcijo validacije, niso povezani z opravljanjem nalog, ki se nanašajo bodisi na nadzor kreditnega tveganja bodisi na odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti;

(c) ali je vzpostavljen proces odločanja, s katerim se zagotovi, da višje vodstvo institucije ustrezno upošteva sklepe, ugotovitve in priporočila funkcije validacije;

(d) ali se izvaja neprimeren vpliv na sklepe, ugotovitve in priporočila funkcije validacije;

(e) ali se pravočasno sprejmejo in izvedejo vsi potrebni popravni ukrepi za obravnavanje sklepov, ugotovitev in priporočil funkcije validacije;

(f) ali se z notranjo revizijo redno ocenjuje izpolnjevanje pogojev iz točk (a) do (e).

4. Kadar ni ločene enote, odgovorne za funkcijo validacije, pristojni organi za namene odstavka 1 preverijo vse naslednje:

(a) ali ima funkcija validacije ustrezne vire za izvajanje svojih nalog, vključno z izkušenim in kvalificiranim osebjem;

(b) ali prejemki osebja in višjega vodstva, odgovornih za funkcijo validacije, niso povezani z opravljanjem nalog, ki se nanašajo bodisi na nadzor kreditnega tveganja bodisi na odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti;

(c) ali je vzpostavljen proces odločanja, s katerim se zagotovi, da višje vodstvo institucije ustrezno upošteva sklepe, ugotovitve in priporočila funkcije validacije;

(d) ali se izvaja neprimeren vpliv na sklepe, ugotovitve in priporočila funkcije validacije;

(e) ali se pravočasno sprejmejo in izvedejo vsi potrebni popravni ukrepi za obravnavanje sklepov, ugotovitev in priporočil funkcije validacije;

(f) ali se z notranjo revizijo redno ocenjuje izpolnjevanje pogojev iz točk (a) do (e);

(g) ali je osebje, ki izvaja funkcijo validacije, dejansko ločeno od osebja, ki izvaja druge naloge;

(h) ali institucija ni globalna ali druga sistemsko pomembna institucija v smislu člena 131 Direktive 2013/36/EU.

5. Pristojni organi pri ocenjevanju neodvisnosti funkcije validacije ocenijo tudi, ali je izbira institucije glede na organizacijo funkcije validacije iz odstavkov 2, 3 in 4 ustrezna, pri čemer upoštevajo naravo, velikost in obseg institucije ter kompleksnost tveganj, povezanih z njenim poslovnim modelom.

Člen 11

Popolnost in pogostost procesa validacije

1. Pristojni organi pri ocenjevanju popolnosti funkcije validacije za namene zahtev iz člena 144(1), točka (f), člena 174, točka (d), člena 185 in člena 188 Uredbe (EU) št. 575/2013 preverijo:

(a) ali je institucija opredelila in dokumentirala celoten proces validacije za vse bonitetne sisteme;

(b) ali institucija izvaja proces validacije iz točke (a) dovolj pogosto.

2. Pristojni organi pri ocenjevanju popolnosti procesa validacije iz odstavka 1(a) preverijo, ali funkcija validacije:

(a) kritično pregleda vse vidike specifikacije notranjih bonitetnih ocen in parametrov tveganja, vključno s postopki za zbiranje podatkov in čiščenje podatkov, izbirami metodologije in strukture modela ter procesom za izbiro spremenljivk;

(b) preveri ustreznost izvajanja notranjih bonitetnih ocen in parametrov tveganja v informacijskih sistemih ter ali so opredelitve bonitetnih razredov in skupin uporabljene dosledno v vseh oddelkih in na vseh geografskih območjih institucije;

(c) preveri delovanje bonitetnih sistemov, pri čemer upošteva vsaj razlikovanje tveganja ter količinsko opredelitev in stabilnost notranjih bonitetnih ocen in parametrov tveganja ter specifikacije modela;

(d) preveri vse spremembe v zvezi z notranjimi ocenami in parametri tveganja ter njihovo pomembnost v skladu z Delegirano uredbo (EU) št. 529/2014 ter ali dosledno spremlja svoje sklepe, ugotovitve in priporočila.

3. Pristojni organi pri ocenjevanju, ali je pogostost procesa validacije iz odstavka 1(b) ustrezna, preverijo, ali se proces validacije redno izvaja za vse bonitetne sisteme institucije na podlagi letnega delovnega načrta in:

(a) ali se za vse bonitetne sisteme vsaj enkrat letno izvajajo procesi, ki se zahtevajo v členu 185(b) in členu 188(c) Uredbe (EU) št. 575/2013 (v nadaljnjem besedilu: testiranje za nazaj);

(b) ali se za bonitetne ocene, ki zajemajo pomembne vrste izpostavljenosti, vsaj enkrat letno izvaja preverjanje delovanja bonitetnih sistemov, kot je navedeno v odstavku 2(c).

4. Če institucija zaprosi za dovoljenje za uporabo notranjih bonitetnih ocen in parametrov tveganja bonitetnega sistema ali za kakršne koli pomembne spremembe notranjih bonitetnih ocen in parametrov tveganja bonitetnega sistema, pristojni organi preverijo, ali institucija izvede validacijo iz odstavka 2(a), (b) in (c), preden se bonitetni sistem uporabi za izračun kapitalskih zahtev ter za namene notranjega upravljanja tveganj.

Člen 12

Ustreznost metod in postopkov funkcije validacije

Pristojni organi pri ocenjevanju ustreznosti metod in postopkov validacije za namene zahtev iz člena 144(1), točka (f), člena 174, točka (d), člena 185 in člena 188 Uredbe (EU) št. 575/2013 preverijo, ali te metode in postopki omogočajo dosledno in smiselno ocenjevanje delovanja notranjih bonitetnih sistemov in sistemov ocenjevanja tveganja ter:

(a) ali so metode in postopki validacije primerni za ocenjevanje točnosti in doslednosti bonitetnega sistema;

(b) ali so metode in postopki validacije primerni glede na naravo, stopnjo kompleksnosti in obseg uporabe bonitetnih sistemov institucije ter razpoložljivost podatkov;

(c) ali metode in postopki validacije jasno določajo cilje, standarde in omejitve validacije, vsebujejo opis vseh testov za validacijo, podatkovnih nizov in procesov čiščenja podatkov ter določajo vire podatkov in referenčna časovna obdobja ter fiksne cilje in dovoljena odstopanja za opredeljeno metriko tako za začetno kot tudi redno validacijo;

(d) ali se uporabljene metode validacije ter zlasti opravljeni testi, referenčni podatkovni niz, uporabljen za validacijo, in zadevno čiščenje podatkov dosledno uporabljajo skozi čas;

(e) ali metode validacije vključujejo testiranje za nazaj ter primerjalno analizo, kot je določeno v členu 185(c) in členu 188(d) Uredbe (EU) št. 575/2013;

(f) ali metode validacije upoštevajo način upoštevanja ekonomskih ciklov in s tem povezane sistematične spremenljivosti pri donosih iz lastniških instrumentov v notranjih bonitetnih ocenah in parametrih tveganja, zlasti v zvezi z ocenjevanjem PD.

Člen 13

Zanesljivost procesa poročanja ter procesa za obravnavanje sklepov, ugotovitev in priporočil validacije

Pristojni organi pri ocenjevanju zanesljivosti procesa poročanja ter procesa obravnavanja sklepov, ugotovitev in priporočil validacije za namene zahtev iz člena 144(1), točka (f), člena 174, točka (d), člena 185 in člena 188 Uredbe (EU) št. 575/2013 preverijo:

(a) ali so v poročilih o validaciji opredeljeni in opisani uporabljene metode validacije, opravljeni testi, uporabljen referenčni podatkovni niz in zadevni procesi čiščenja podatkov ter ali vključujejo rezultate navedenih testov, sklepe validacije, ugotovitve in ustrezna priporočila;

(b) ali se sklepi, ugotovitve in priporočila iz poročil o validaciji neposredno sporočijo višjemu vodstvu in upravljalnemu organu institucije ali njegovemu imenovanemu odboru;

(c) ali se sklepi, ugotovitve in priporočila iz poročil o validaciji odražajo v spremembah in izboljšavah pri oblikovanju notranjih bonitetnih ocen in ocen tveganja, tudi v primerih, opisanih v prvem stavku člena 185(e) in členu 188(e) Uredbe (EU) št. 575/2013;

(d) ali proces odločanja institucije poteka na primerni vodstveni ravni.

ODDELEK 3

Metodologija za ocenjevanje notranjega upravljanja in nadzora

Člen 14

Vloga višjega vodstva in upravljalnega organa

Pri ocenjevanju korporativnega upravljanja institucije iz člena 189 Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) ali so proces odločanja institucije, njena hierarhija, linije poročanja in ravni odgovornosti jasno določeni v notranji dokumentaciji institucije ter se dosledno odražajo v zapisnikih njenih notranjih organov;

(b) ali upravljalni organ ali njegov imenovani odbor in višje vodstvo odobrita vsaj naslednje pomembne vidike bonitetnih sistemov:

  (i) vse relevantne politike v zvezi s sestavo in izvajanjem bonitetnih sistemov ter uporabo pristopa IRB, vključno s politikami, ki se nanašajo na vse pomembne vidike bonitetnega razvrščanja ter procese ocenjevanja in validacije parametrov tveganja;

  (ii) vse relevantne politike upravljanja tveganj, vključno s politikami, ki se nanašajo na informacijsko infrastrukturo in načrtovanje ravnanja v nepredvidljivih razmerah;

  (iii) parametre tveganja vseh bonitetnih sistemov, ki se uporabljajo v postopkih notranjega upravljanja tveganj in pri izračunu kapitalskih zahtev;

(c) ali upravljalni organ ali njegov imenovani odbor z uradno odločitvijo določi primerno organizacijsko strukturo za zanesljivo izvajanje bonitetnih sistemov;

(d) ali upravljalni organ ali njegov imenovani odbor z uradno odločitvijo potrdi specifikacijo sprejemljive ravni tveganja, pri čemer upošteva shemo notranjega bonitetnega sistema institucije;

(e) ali ima višje vodstvo dobro znanje o vseh bonitetnih sistemih institucije, njihovi sestavi in delovanju, o zahtevah za pristop IRB in pristopu institucije k izpolnjevanju navedenih zahtev;

(f) ali višje vodstvo obvešča upravljalni organ ali njegov imenovani odbor o vsaki pomembni spremembi vzpostavljenih politik ali odstopanju od njih, ki pomembno vpliva na delovanje bonitetnih sistemov institucije;

(g) ali lahko višje vodstvo redno zagotavlja dobro delovanje bonitetnih sistemov;

(h) ali višje vodstvo sprejme relevantne ukrepe, kadar so slabosti bonitetnih sistemov ugotovljene z nadzorom kreditnega tveganja, validacijo, notranjo revizijo ali katero koli drugo kontrolno funkcijo.

Člen 15

Vodstvena poročila

Pri ocenjevanju ustreznosti vodstvenih poročil iz člena 189 Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) ali vodstvena poročila vključujejo informacije o vsem naslednjem:

(i) profilu tveganosti dolžnikov ali izpostavljenosti po bonitetnih razredih;

(ii) prehodih med bonitetnimi razredi;

(iii) oceni relevantnih parametrov tveganja za bonitetni razred;

(iv) primerjavi dejanskih stopenj neplačil in, kadar se uporabljajo lastne ocene, dejanskih LGD in dejanskih konverzijskih faktorjev s pričakovanji;

(v) predpostavkah in rezultatih stresnih testov;

(vi) delovanju bonitetnega procesa, področjih, na katerih so potrebne izboljšave, in statusu prizadevanj za izboljšanje predhodno ugotovljenih pomanjkljivosti;

(vii) poročilih o validaciji;

(b) ali sta oblika in pogostost vodstvenih poročil ustrezni glede na pomembnost in vrsto informacij ter raven prejemnika v hierarhiji, pri čemer se upošteva organizacijska struktura institucije;

(c) ali vodstvena poročila omogočajo višjemu vodstvu spremljanje kreditnega tveganja v celotnem portfelju izpostavljenosti, ki jih zajema pristop IRB;

(d) ali so vodstvena poročila sorazmerna z naravo, velikostjo in stopnjo kompleksnosti poslovne in organizacijske strukture institucije.

Člen 16

Enota za nadzor kreditnega tveganja

1. Pri ocenjevanju notranjega upravljanja in nadzora institucije v zvezi z enoto za nadzor kreditnega tveganja iz člena 190 Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) ali so enota ali enote za nadzor kreditnega tveganja ločene ter neodvisne od zaposlenih in vodstvenih funkcij, pristojnih za odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti;

(b) ali so enota ali enote za nadzor kreditnega tveganja delujoče in ustrezne za svoje naloge.

2. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1(a) pristojni organi preverijo:

(a) ali so enota ali enote za nadzor kreditnega tveganja prepoznavne organizacijske strukture v instituciji;

(b) ali so vodja enote za nadzor kreditnega tveganja ali vodje takih enot del višjega vodstva;

(c) ali je funkcija upravljanja kreditnega tveganja organizirana ob upoštevanju načel iz člena 76(5) Direktive 2013/36/EU;

(d) ali osebje in višje vodstvo, odgovorno za enoto ali enote za nadzor kreditnega tveganja, nista odgovorna za odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti;

(e) ali višji vodstveni delavci enote ali enot za nadzor kreditnega tveganja in enot, pristojnih za odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti, poročajo različnim članom upravljalnega organa institucije ali njenega imenovanega odbora;

(f) ali prejemki osebja in višjega vodstva, odgovornih za enoto ali enote za nadzor kreditnega tveganja, niso povezani z opravljanjem nalog, ki se nanašajo na odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti.

3. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1(b) pristojni organi preverijo:

(a) ali so enota ali enote za nadzor kreditnega tveganja sorazmerne z naravo, velikostjo in stopnjo kompleksnosti poslovne in organizacijske strukture institucije ter zlasti kompleksnostjo bonitetnih sistemov in njihovega izvajanja;

(b) ali imajo enota ali enote za nadzor kreditnega tveganja ustrezne vire ter izkušene in kvalificirane zaposlene za izvajanje vseh relevantnih dejavnosti;

(c) ali so enota ali enote za nadzor kreditnega tveganja odgovorne za sestavo ali izbiro, izvajanje in nadzor ter delovanje bonitetnih sistemov, kot je določeno v členu 190(1), drugi stavek, Uredbe (EU) št. 575/2013, in ali področja odgovornosti navedene enote ali enot vključujejo področja, navedena v členu 190(2) navedene uredbe;

(d) ali enota ali enote za nadzor kreditnega tveganja višje vodstvo redno obveščajo o delovanju bonitetnih sistemov, področjih, na katerih so potrebne izboljšave, in statusu prizadevanj za izboljšanje predhodno ugotovljenih pomanjkljivosti.

Člen 17

Notranja revizija

1. Pri ocenjevanju notranjega upravljanja in nadzora institucije v zvezi s službo notranje revizije ali drugo podobno neodvisno revizijsko enoto, kot je navedeno v členu 191 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo:

(a) ali služba notranje revizije ali druga podobna neodvisna revizijska enota vsaj enkrat letno pregleda:

  (i) vse bonitetne sisteme institucije;

  (ii) dejavnosti funkcije nadzora kreditnega tveganja;

  (iii) dejavnosti procesa odobritve posla;

  (iv) dejavnosti funkcije nadzora notranje funkcije validacije;

(b) ali se s pregledom iz točke (a) olajša specifikacija področij, na katerih je potreben podroben pregled skladnosti z vsemi zahtevami, ki se uporabljajo za pristop IRB, iz členov 142 do 191 Uredbe (EU) št. 575/2013, v letnem delovnem načrtu;

(c) ali je služba notranje revizije ali druga podobna neodvisna revizijska enota delujoča in ustrezna za svoje naloge.

2. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1(c) pristojni organi preverijo:

(a) ali služba notranje revizije ali druga podobna neodvisna revizijska enota višjemu vodstvu in upravljalnemu organu institucije zagotovi zadostne informacije o skladnosti bonitetnih sistemov z vsemi veljavnimi zahtevami za pristop IRB;

(b) ali je služba notranje revizije ali druga podobna neodvisna revizijska enota sorazmerna z naravo, velikostjo in stopnjo kompleksnosti poslovne in organizacijske strukture institucije ter zlasti kompleksnostjo bonitetnih sistemov in njihovega izvajanja;

(c) ali ima služba notranje revizije ali druga podobna neodvisna revizijska enota ustrezne vire ter izkušene in kvalificirane zaposlene za izvajanje vseh relevantnih dejavnosti;

(d) ali služba notranje revizije ali druga podobna neodvisna revizijska enota ni vključena v kateri koli vidik delovanja bonitetnih sistemov, ki jih pregleduje v skladu z odstavkom 1(a);

(e) ali je služba notranje revizije ali druga podobna neodvisna revizijska enota neodvisna od zaposlenih in vodstva, pristojnih za odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti, ter poroča neposredno višjemu vodstvu;

(f) ali prejemki osebja in višjega vodstva, odgovornih za funkcijo notranje revizije, niso povezani z opravljanjem nalog, ki se nanašajo na odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti.

POGLAVJE 4

METODOLOGIJA OCENJEVANJA ZA TEST UPORABNOSTI IN TEST IZKUŠENJ

Člen 18

Splošno

1. Za ocenjevanje, ali je institucija skladna z zahtevami glede uporabe bonitetnih sistemov za namene člena 144(1), točka (b), člena 145, člena 171(1), točka (c), člena 172(1), točka (a), člena 172(1), točka (c), člena 172(2) in člena 175(3) Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo:

(a) ali imajo notranje bonitetne ocene ter ocene neplačil in izgub bonitetnih sistemov, ki se uporabljajo pri izračunu kapitala, ključno vlogo pri upravljanju tveganj, odobritvi kreditov in procesu odločanja v skladu s členom 19;

(b) ali imajo notranje bonitetne ocene ter ocene neplačil in izgub bonitetnih sistemov, ki se uporabljajo pri izračunu kapitala, ključno vlogo pri procesu razporejanja notranjega kapitala v skladu s členom 20;

(c) ali imajo notranje bonitetne ocene ter ocene neplačil in izgub bonitetnih sistemov, ki se uporabljajo pri izračunu kapitala, ključno vlogo pri funkcijah korporativnega upravljanja v skladu s členom 21;

(d) ali so podatki in ocene, ki jih institucija uporablja za izračun kapitala, ter podatki in ocene, ki se uporabljajo za notranje namene, skladni in ali so v primeru neskladij v celoti dokumentirani in razumni;

(e) ali so bonitetni sistemi na splošno skladni z zahtevami iz členov 169 do 191 Uredbe (EU) št. 575/2013 in jih je institucija uporabljala vsaj tri leta pred uporabo pristopa IRB, kot je določeno v členu 145 Uredbe (EU) št. 575/2013, v skladu s členom 22.

2. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo relevantne notranje politike in postopke institucije;

(b) pregledajo relevantne zapisnike notranjih organov institucije, vključno z upravljalnim organom, ali njenih odborov, ki sodelujejo pri upravljanju obvladovanja kreditnega tveganja;

(c) pregledajo dodelitev pristojnosti za sprejemanje odločitev o kreditih ter priročnike za upravljanje kreditov in sheme komercialnih kanalov;

(d) pregledajo analizo odobritev kreditov, ki jo je opravila institucija, in podatke o zavrnjenih vlogah za kredit, vključno z vsem naslednjim:

  (i) odločitvami o kreditih, ki odstopajo od kreditne politike institucije (v nadaljnjem besedilu: izjeme);

  (ii) primeri, v katerih je posledica človeške presoje odstopanje od vhodnih podatkov ali rezultatov bonitetnih sistemov (v nadaljnjem besedilu: razveljavitve), in utemeljitvami razveljavitev;

(iii) neocenjenimi izpostavljenostmi in razlogi za manjkajoče bonitetne ocene;

(iv) ročnimi odločitvami in razmejitvenimi točkami;

(e) pregledajo politike institucije za prestrukturiranje kreditov;

(f) pregledajo dokumentirano redno poročanje o kreditnem tveganju;

(g) pregledajo dokumentacijo o izračunu notranjega kapitala institucije in razporejanju notranjega kapitala k vrstam tveganja, podrejenim družbam in portfeljem;

(h) pregledajo relevantne ugotovitve notranje revizije ali drugih kontrolnih funkcij institucije;

(i) pregledajo poročila o napredku, ki ga je institucija dosegla pri prizadevanjih za odpravo pomanjkljivosti in zmanjšanje tveganj, ugotovljenih med relevantnimi revizijami;

(j) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi.

3. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1 lahko pristojni organi uporabijo tudi vse naslednje dodatne metode:

(a) pregledajo dokumentacijo sistemov zgodnjega opozarjanja;

(b) pregledajo metodologijo popravkov zaradi kreditnega tveganja in dokumentirane analize njene skladnosti z izračunom kapitalskih zahtev;

(c) pregledajo dokumentirane analize tveganju prilagojenega dobička institucije;

(d) pregledajo politike določanja cen institucije;

(e) pregledajo postopke za izterjavo in poplačilo dolgov;

(f) pregledajo priročnike za načrtovanje in poročila o vključitvi stroškov tveganja v proračun;

(g) pregledajo politiko prejemkov in zapisnike odbora za prejemke;

(h) pregledajo druge relevantne dokumente institucije.

Člen 19

Test uporabnosti pri upravljanju tveganj, odločanju in procesu odobritve kreditov

1. Pri ocenjevanju, ali imajo notranje bonitetne ocene ter ocene neplačil in izgub bonitetnih sistemov, uporabljene pri izračunu kapitalskih zahtev, ključno vlogo pri upravljanju tveganj in procesu odločanja institucije ter pri njenem procesu odobritve kreditov v skladu s členom 144(1), točka (b), Uredbe (EU) št. 575/2013 v zvezi z razvrščanjem v bonitetne razrede ali skupine v skladu s členom 171(1), točka (c), in členom 171(2) navedene uredbe, v zvezi z razvrščanjem izpostavljenosti v skladu s členom 172(1), točke (a), (b) in (c), navedene uredbe ter v zvezi z dokumentacijo bonitetnega sistema v skladu s členom 175(3) navedene uredbe, pristojni organi preverijo:

(a) ali je število neocenjenih izpostavljenosti in zastarelih ocen nepomembno;

(b) ali imajo navedene notranje bonitetne ocene ter ocene neplačil in izgub pomembno vlogo, zlasti pri:

(i) odločanju o odobritvi, zavrnitvi, prestrukturiranju in obnovitvi kreditnega posla;

(ii) oblikovanju kreditnih politik z vplivanjem na zgornje meje izpostavljenosti, tehnike zmanjševanja in potrebne kreditne izboljšave ali na kateri koli drug vidik globalnega profila kreditnega tveganja institucije;

(iii) izvajanju procesa spremljanja dolžnikov in izpostavljenosti.

2. Kadar institucije uporabljajo notranje bonitetne ocene ter ocene neplačil in izgub na katerem koli od naslednjih področij, pristojni organi ocenijo, kako ta uporaba prispeva k navedenim ocenam in ocenam, ki imajo ključno vlogo pri upravljanju tveganj in procesih odločanja institucije ter pri njeni odobritvi kreditov, kot je navedeno v odstavku 1:

(a) oblikovanje cen za posamezni kreditni posel ali dolžnika;

(b) sistem zgodnjega opozarjanja, uporabljen za upravljanje kreditnega tveganja;

(c) oblikovanje ter izvajanje politik in postopkov za izterjavo in poplačilo;

(d) izračun popravkov zaradi kreditnega tveganja, kadar je to v skladu z veljavnim računovodskim okvirom;

(e) dodelitev ali prenos pristojnosti za proces odobritve kreditov s strani upravnega odbora na notranje odbore, višje vodstvo in osebje.

Člen 20

Test uporabnosti pri razporejanju notranjega kapitala

1. Pristojni organi pri ocenjevanju, ali imajo notranje bonitetne ocene ter ocene neplačil in izgub bonitetnih sistemov, uporabljene pri izračunu kapitalskih zahtev, ključno vlogo pri razporejanju notranjega kapitala institucije, kot je navedeno v členu 144(1), točka (b), Uredbe (EU) št. 575/2013, ocenijo, ali imajo te bonitetne ocene ter ocene neplačil in izgub pomembno vlogo pri:

(a) ocenjevanju zneska notranjega kapitala, za katerega institucija meni, da je ustrezen za kritje narave in ravni tveganja, ki mu je ali bi mu lahko bila izpostavljena, kot je navedeno v členu 73 Direktive 2013/36/EU;

(b) razporejanju notranjega kapitala med vrstami tveganja, podrejenimi družbami in portfelji.

2. Če institucije pri izračunu stroškov tveganja za institucijo za proračunske namene upoštevajo notranje bonitetne ocene ter ocene neplačil in izgub, pristojni organi ocenijo, kako upoštevanje navedenih elementov prispeva k tem bonitetnim ocenam ter ocenam neplačil in izgub, ki imajo ključno vlogo pri razporejanju notranjega kapitala institucije.

Člen 21

Test uporabnosti pri funkcijah korporativnega upravljanja

1. Pristojni organi pri ocenjevanju, ali imajo notranje bonitetne ocene ter ocene neplačil in izgub bonitetnih sistemov, uporabljene pri izračunu kapitalskih zahtev, ključno vlogo pri funkcijah korporativnega upravljanja institucije, kot je navedeno v členu 144(1), točka (b), Uredbe (EU) št. 575/2013, ocenijo, ali imajo te bonitetne ocene ter ocene neplačil in izgub pomembno vlogo pri:

(a) vodstvenih poročilih;

(b) spremljanju kreditnega tveganja na ravni portfelja.

2. Če institucije upoštevajo notranje bonitetne ocene ter ocene neplačil in izgub na katerem koli od naslednjih področij, pristojni organi ocenijo, kako upoštevanje navedenih elementov prispeva k tem bonitetnim ocenam ter ocenam neplačil in izgub, ki imajo ključno vlogo pri funkcijah korporativnega upravljanja iz odstavka 1:

(a) načrtovanje notranjih revizij;

(b) oblikovanje politik prejemkov.

Člen 22

Test izkušenj

1. Pri ocenjevanju, ali je institucija bonitetne sisteme, ki so na splošno skladni z zahtevami iz členov 169 do 191 Uredbe (EU) št. 575/2013, uporabljala vsaj tri leta pred uporabo pristopa IRB za namene izračuna kapitalskih zahtev, kot je navedeno v členu 145 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo:

(a) ali so se navedeni bonitetni sistemi uporabljali v procesih upravljanja tveganj in odločanja ter odobritve kreditov institucije iz člena 19(1)(b);

(b) ali je na voljo ustrezna dokumentacija o učinkovitem delovanju bonitetnih sistemov za navedena tri leta, zlasti v zvezi z zadevnimi poročili o spremljanju, validaciji in reviziji.

2. Za namene ocenjevanja vloge za dovoljenje za razširitev pristopa IRB v skladu z načrtom postopnega uvajanja se odstavek 1 uporablja tudi, kadar se razširitev nanaša na izpostavljenosti, ki se znatno razlikujejo od obsega obstoječega kritja, tako da ni mogoče razumno domnevati, da obstoječe izkušnje zadostujejo za izpolnitev zahtev iz člena 145(1) in (2) Uredbe (EU) št. 575/2013 v zvezi z dodatnimi izpostavljenostmi, kot je določeno v členu 145(3) Uredbe (EU) št. 575/2013.

POGLAVJE 5

METODOLOGIJA OCENJEVANJA ZA RAZVRŠČANJE IZPOSTAVLJENOSTI V BONITETNE RAZREDE ALI SKUPINE

Člen 23

Splošno

1. Za ocenjevanje skladnosti institucije z zahtevami glede razvrstitve dolžnikov ali izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine iz členov 169, 171, 172 in 173 Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo oboje od naslednjega:

(a) ustreznost opredelitev, procesov in meril, ki jih institucija uporablja za razvrščanje ali pregledovanje razvrstitve izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine, vključno z obravnavo razveljavitev, v skladu s členom 24;

(b) celovitost postopka razvrščanja iz člena 173 Uredbe (EU) št. 575/2013, vključno z neodvisnostjo postopka razvrščanja, ter preglede razvrščanja v skladu s členom 25.

2. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo relevantne notranje politike in postopke institucije;

(b) pregledajo vloge in odgovornosti enot, odgovornih za odobravanje in obnavljanje izpostavljenosti, ter enot, odgovornih za razvrščanje izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine;

(c) pregledajo relevantne zapisnike notranjih organov institucije, vključno z upravljalnim organom, ali njenih odborov;

(d) pregledajo notranja poročila institucije glede izvajanja postopka razvrščanja;

(e) pregledajo relevantne ugotovitve notranje revizije ali drugih kontrolnih funkcij institucije;

(f) pregledajo poročila o napredku, ki ga je institucija dosegla pri prizadevanjih za odpravo pomanjkljivosti pri procesu razvrščanja ali pregleda in zmanjšanje tveganj, ugotovljenih med revizijami;

(g) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi;

(h) pregledajo merila, ki jih uporabljajo zaposleni, ki so odgovorni za človeško presojo pri razvrščanju izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine.

3. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 lahko pristojni organi uporabijo tudi vse naslednje dodatne metode:

(a) pregledajo funkcionalno dokumentacijo relevantnih informacijskih sistemov;

(b) izvedejo testiranje vzorcev in pregledajo dokumente v zvezi z značilnostmi dolžnika ter v zvezi z odobritvijo in ohranjanjem izpostavljenosti;

(c) izvedejo svoje teste v zvezi s podatki institucije ali zahtevajo, da institucija izvede posebne teste;

(d) pregledajo druge relevantne dokumente institucije.

Člen 24

Opredelitve, procesi in merila razvrščanja

1. Pristojni organi pri ocenjevanju ustreznosti opredelitev, procesov in meril, ki jih institucija uporablja za razvrščanje ali pregled razvrščanja izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine v skladu s členi 169, 171, 172 in 173 Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo:

(a) ali so vzpostavljeni ustrezni postopki in mehanizmi, ki zagotavljajo dosledno razvrščanje dolžnikov ali izpostavljenosti v primeren bonitetni sistem;

(b) ali so vzpostavljeni ustrezni postopki in mehanizmi za zagotovitev, da se vsaka izpostavljenost institucije razvrsti v bonitetni razred ali skupino v skladu z bonitetnim sistemom;

(c) ali so za izpostavljenosti do podjetij, institucij, enot centralne ravni držav in centralnih bank ter izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov, kadar institucija uporablja pristop PD/LGD iz člena 155(3) Uredbe (EU) št. 575/2013, vzpostavljeni ustrezni postopki in mehanizmi za zagotovitev, da se vse izpostavljenosti do istega dolžnika razvrstijo v isti bonitetni razred dolžnika, vključno z izpostavljenostmi na različnih poslovnih področjih, v oddelkih, na geografskih lokacijah, v pravnih subjektih v skupini in informacijskih sistemih, ter za zagotovitev pravilne uporabe izvzetja iz obveznosti iz člena 170(2) Uredbe (EU) št. 575/2013, da imajo institucije bonitetno lestvico dolžnika, ki izkazuje izključno količinsko opredelitev tveganja neplačila dolžnika za izpostavljenosti iz naslova posebnih kreditnih aranžmajev, ter izvzetja iz obveznosti iz člena 172(1)(e) navedene uredbe, da se posamezne izpostavljenosti do istega dolžnika razvrstijo v isti bonitetni razred dolžnika;

(d) ali so opredelitve in merila, ki se uporabljajo za razvrščanje, dovolj podrobna za zagotovitev, da vsi odgovorni zaposleni na vseh poslovnih področjih, v oddelkih, na geografskih lokacijah in v pravnih subjektih v skupini enotno razumejo bonitetne razrede ali skupine ter razvrščajo vanje, ne glede na to, kateri informacijski sistem se uporablja;

(e) ali so vzpostavljeni ustrezni postopki in mehanizmi za pridobitev vseh relevantnih informacij o dolžnikih in izpostavljenostih;

(f) ali so upoštevane vse relevantne, trenutno razpoložljive in najnovejše informacije;

(g) ali so v primeru izpostavljenosti do podjetij, institucij, enot centralne ravni držav in centralnih bank ter izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov, kadar institucija uporablja pristop PD/LGD, upoštevane tako finančne kot tudi nefinančne informacije;

(h) ali je institucija, če informacije, potrebne za razvrstitev izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine, manjkajo ali niso posodobljene, določila dovoljena odstopanja za opredeljene metrike in sprejela pravila, da bi to dejstvo ustrezno in konservativno upoštevala;

(i) ali se računovodski izkazi, starejši od 24 mesecev, štejejo za zastarele in se obravnavajo konservativno;

(j) ali je razvrstitev v bonitetne razrede ali skupine del postopka odobritve kredita v skladu s členom 19;

(k) ali so merila za razvrstitev v bonitetne razrede ali skupine skladna s kreditnimi standardi in politikami institucije za ravnanje s problematičnimi dolžniki in izpostavljenostmi.

2. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi ocenijo primere, v katerih se za razveljavitev vhodnih podatkov ali rezultatov bonitetnega sistema uporabi človeška presoja v skladu s členom 172(3) Uredbe (EU) št. 575/2013. Preverijo:

(a) ali obstajajo dokumentirane politike, ki določajo razloge za razveljavitve in njihov največji obseg ter navajajo, v katerih fazah postopka razvrščanja so razveljavitve dovoljene;

(b) ali so razveljavitve zadostno utemeljene s sklicevanjem na razloge, določene v politikah iz točke (a), in ali je ta utemeljitev dokumentirana;

(c) ali institucija redno izvaja analizo gibanja izpostavljenosti, katerih bonitetna ocena je bila razveljavljena, vključno z analizo razveljavitev, ki jo opravi vsak član osebja, ki uporablja razveljavitve, in ali so rezultati te analize upoštevani v procesu odločanja na primerni ravni upravljanja;

(d) ali institucija zbira popolne informacije o razveljavitvah, vključno z informacijami pred razveljavitvami in po njih, redno spremlja število in utemeljitve razveljavitev ter analizira učinek razveljavitev na gibanje modela;

(e) da število in utemeljitve razveljavitev ne kažejo znatnih slabosti bonitetnega modela.

3. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi preverijo, ali opredelitve, procesi in merila ocenjevanja izpolnjujejo vse naslednje:

(a) določene so skupine povezanih strank, kot so opredeljene v Uredbi (EU) št. 575/2013;

(b) informacije o bonitetnih ocenah in neplačilih drugih relevantnih subjektov v skupini povezanih strank se pri bonitetni razvrstitvi dolžnika upoštevajo tako, da bonitetne ocene posameznega relevantnega subjekta v skupini odražajo različne razmere vsakega relevantnega subjekta in njegove odnose z drugimi relevantnimi subjekti v skupini;

(c) primeri, v katerih so dolžniki razvrščeni v boljši razred kot njihovi nadrejeni subjekti, so dokumentirani in utemeljeni.

Člen 25

Celovitost postopka razvrščanja

1. Pri ocenjevanju neodvisnosti postopka razvrščanja v skladu s členom 173 Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) da osebje in vodstvo, odgovorno za končno odobritev razvrstitve ali pregleda razvrščanja izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine, ni vključeno v odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti ali pristojno zanj;

(b) ali višje vodstvo enot, odgovornih za končno odobritev razvrstitve ali pregleda razvrščanja izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine, in višje vodstvo enot, pristojnih za odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti, poročata različnim članom upravljalnega organa ali relevantnemu imenovanemu odboru institucije;

(c) da prejemki osebja in vodstva, odgovornih za končno odobritev razvrstitve ali pregleda razvrščanja izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine, niso povezani z opravljanjem nalog, ki se nanašajo na odobravanje ali obnavljanje izpostavljenosti;

(d) ali se za razveljavitve v razredu izpostavljenosti na drobno uporabljajo enake prakse, kot so navedene v točkah (a), (b) in (c).

2. Pri ocenjevanju ustreznosti in pogostosti postopka razvrščanja iz člena 173 Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) ali ustrezne in podrobne politike določajo pogostost pregledov in merila za potrebo po pogostejših pregledih ob upoštevanju večjega tveganja dolžnikov ali problematičnih izpostavljenosti ter ali se te politike skozi čas dosledno uporabljajo;

(b) ali se pregled razvrstitve opravi v največ 12 mesecih po odobritvi razvrstitve in ali se morebitne prilagoditve, za katere se med pregledom ugotovi, da so potrebne, izvedejo v istem roku;

(c) ali se pregled razvrstitve opravi, ko so na voljo nove pomembne informacije o dolžniku ali izpostavljenosti, in ali se morebitne prilagoditve, za katere se med pregledom ugotovi, da so potrebne, izvedejo brez odlašanja;

(d) ali je institucija opredelila merila in procese za ocenjevanje pomembnosti novih informacij in posledične potrebe po prerazvrstitvi ter ali se ta merila in procesi uporabljajo dosledno;

(e) ali se pri pregledu razvrstitve uporabljajo najnovejše razpoložljive informacije;

(f) ali so, kadar iz praktičnih razlogov razvrstitev ni bila pregledana, kot je določeno v točkah (a) do (e), vzpostavljene ustrezne politike za opredelitev, spremljanje in izboljšanje stanja ter ali so sprejeti ukrepi za zagotovitev ponovne vzpostavitve skladnosti s točkami (a) do (e);

(g) ali je višje vodstvo redno obveščeno o pregledih razvrstitve izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine in o morebitnih zamudah pri pregledih razvrstitve iz točke (f);

(h) ali obstajajo ustrezne politike za učinkovito pridobivanje in redno posodabljanje relevantnih informacij ter ali se to primerno odraža v pogojih pogodb z dolžniki.

3. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 2 pristojni organi ocenijo vrednost in število izpostavljenosti, ki niso bile pregledane v skladu z odstavkom 2, točke (a) do (e), in preverijo, ali se navedene izpostavljenosti pri izračunu zneskov izpostavljenosti, ki jim je dodeljena utež tveganja, obravnavajo konservativno. Ocenjevanje in preverjanje se izvedeta ločeno za vsak bonitetni sistem in vsak parameter tveganja.

POGLAVJE 6

METODOLOGIJA OCENJEVANJA ZA IDENTIFICIRANJE NEPLAČIL

Člen 26

Splošno

1. Za ocenjevanje, ali institucija opredeli vse primere, ki se štejejo za neplačila v skladu s členom 178(1) do (5) Uredbe (EU) št. 575/2013 in Delegirano uredbo Komisije (EU) 2018/171 ([5]), pristojni organi preverijo vse naslednje:

(a) podrobno specifikacijo in praktično uporabo sprožilcev za opredelitev neplačila dolžnika v skladu s členom 27;

(b) trdnost in učinkovitost procesa, ki ga institucija uporabi za opredelitev dolžnika v skladu s členom 28;

(c) sprožilce in proces, ki jih institucija uporabi za prerazvrstitev neplačnika v status plačnika v skladu s členom 29.

2. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo notranja merila, politike in postopke institucije, da ugotovijo, ali je prišlo do neplačila (v nadaljnjem besedilu: opredelitev neplačila), in obravnavajo neplačane izpostavljenosti;

(b) pregledajo vloge in odgovornosti enot in upravljalnih organov, ki sodelujejo pri identificiranju neplačila dolžnika ter upravljanju neplačanih izpostavljenosti;

([5]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2018/171 z dne 19. oktobra 2017 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi za prag pomembnosti za kreditne obveznosti v zamudi (UL L 32, 6.2.2018, str. 1).

(c) pregledajo relevantne zapisnike notranjih organov institucije, vključno z upravljalnim organom, ali njenih odborov;

(d) pregledajo relevantne ugotovitve notranje revizije ali drugih kontrolnih funkcij institucije;

(e) pregledajo poročila o napredku, ki ga je institucija dosegla pri prizadevanjih za odpravo pomanjkljivosti in zmanjšanje tveganj, ugotovljenih med relevantnimi revizijami;

(f) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi;

(g) pregledajo merila, ki jih uporabljajo zaposleni, odgovorni za ročno dodelitev statusa neplačila dolžniku ali izpostavljenosti, in merila za vrnitev v status plačila.

3. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 lahko pristojni organi uporabijo tudi vse naslednje dodatne metode:

(a) pregledajo funkcionalno dokumentacijo informacijskih sistemov, ki se uporabljajo v procesu identificiranja neplačila dolžnika;

(b) izvedejo testiranje vzorcev in pregledajo dokumente v zvezi z značilnostmi dolžnika ter v zvezi z odobritvijo in ohranjanjem izpostavljenosti;

(c) izvedejo svoje teste v zvezi s podatki institucije ali zahtevajo, da institucija izvede posebne teste;

(d) pregledajo druge relevantne dokumente institucije.

Člen 27

Sprožilci za identificiranje neplačila dolžnika

1. Pri ocenjevanju podrobne specifikacije in praktične uporabe sprožilcev za opredelitev neplačila dolžnika, ki jih uporablja institucija, ter njihove skladnosti s členom 178(1) do (5) Uredbe (EU) št. 575/2013 in Delegirano uredbo (EU) 2018/171, pristojni organi preverijo:

(a) ali je vzpostavljena ustrezna politika glede štetja dni zamude, vključno z ozdravljenimi izpostavljenostmi, odobritvijo podaljšanj, spremembami ali odlogi, obnovitvami in pobotom obstoječih računov;

(b) ali opredelitev neplačila, ki jo uporablja institucija, vključuje vsaj vse sprožilce neplačila iz člena 178(1) in (3) Uredbe (EU) št. 575/2013;

(c) ali je področje uporabe posamezne opredelitve neplačila, kadar institucija uporablja več kot eno opredelitev neplačila v svojih pravnih subjektih, jasno opredeljeno in ali so razlike med opredelitvami utemeljene.

2. Za namene preverjanja iz odstavka 1 pristojni organi ocenijo, ali se opredelitev neplačila izvaja v praksi in je dovolj podrobna, da jo lahko vsi člani osebja dosledno uporabljajo za vse vrste izpostavljenosti, ter ali so vsi naslednji potencialni kazalniki verjetnosti neplačila dovolj natančno opredeljeni:

(a) status nedonosnosti;

(b) dogodki, ki pomenijo posebne popravke zaradi kreditnega tveganja, ki so posledica zaznanega znatnega zmanjšanja kreditne kakovosti;

(c) prodaja kreditnih obveznosti, ki pomenijo pomembno ekonomsko izgubo, povezano s kreditom;

(d) dogodki, ki pomenijo nujno prestrukturiranje;

(e) dogodki, ki pomenijo podobno zaščito kot stečaj;

(f) drugi kazalniki verjetnosti neplačila.

3. Pristojni organi preverijo, ali politike in postopki zagotavljajo, da dolžniki niso razvrščeni kot neplačniki, kadar se uporablja kateri od sprožilcev neplačila.

Člen 28

Trdnost in učinkovitost postopka ugotavljanja neplačila dolžnika

1. Pri ocenjevanju trdnosti in učinkovitosti postopka ugotavljanja neplačila dolžnika v skladu s členom 178 Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) ali so vzpostavljeni ustrezni postopki in mehanizmi za zagotovitev pravočasnega ugotavljanja vseh neplačil, zlasti ali sta zbiranje in posodabljanje relevantnih informacij učinkovita in dovolj pogosta;

(b) ali se, kadar identificiranje neplačila dolžnika temelji na samodejnih postopkih, izvedejo testi, s katerimi se preveri, ali informacijski sistem pravilno prepozna neplačila;

(c) ali so za namene identificiranja neplačila dolžnika na podlagi človeške presoje merila za ocenjevanje dolžnikov in sprožilcev neplačila v notranji dokumentaciji dovolj podrobno določena, da se zagotovi doslednost pri identificiranju neplačila s strani vseh članov osebja, ki sodelujejo pri takem identificiranju;

(d) ali so, kadar institucija uporablja opredelitev neplačila na ravni dolžnika, vzpostavljeni ustrezni postopki in mehanizmi za zagotovitev, da se po ugotovitvi neplačila za dolžnika vse izpostavljenosti do tega dolžnika registrirajo kot neplačane v vseh relevantnih sistemih, na poslovnih področjih in geografskih lokacijah v instituciji in njenih podrejenih družbah ter po potrebi v njeni nadrejeni osebi in njenih podrejenih družbah;

(e) ali zamuda, kadar se dodelitev statusa neplačila vsem izpostavljenostim do dolžnika iz točke (d) odloži zaradi neplačila ene ali več izpostavljenosti dolžnika, ne povzroči napak ali nedoslednosti pri upravljanju tveganj, poročanju o tveganjih, izračunu kapitalskih zahtev ali uporabi podatkov za količinsko opredelitev tveganja.

2. Za namene preverjanja iz odstavka 1 pristojni organi ocenijo uporabo praga pomembnosti, opredeljenega v skladu s členom 178(2), točka (d), Uredbe (EU) št. 575/2013, pri opredelitvi neplačila in skladnost navedenega praga pomembnosti s pragom pomembnosti kreditne obveznosti v zamudi, ki ga določijo pristojni organi v skladu z Delegirano uredbo (EU) 2018/171, ter preverijo:

(a) ali so vzpostavljeni ustrezni postopki in mehanizmi za zagotovitev, da se status neplačila dodeli v skladu s členom 178(1), točka (b), Uredbe (EU) št. 575/2013 na podlagi ocene iz člena 178(2), točka (d), navedene uredbe in v skladu s pragom pomembnosti, ki se nanaša na kreditno obveznost v zamudi, kot so jo pristojni organi opredelili v skladu z Delegirano uredbo (EU) 2018/171;

(b) ali je postopek štetja dni zamude skladen s pogodbenimi ali pravnimi obveznostmi dolžnika, ustrezno odraža delna plačila in se dosledno uporablja.

3. V primeru izpostavljenosti na drobno pristojni organi poleg preverjanja iz odstavka 1 in ocenjevanja iz odstavka 2 preverijo:

(a) ali ima institucija jasno politiko v zvezi z uporabo opredelitve neplačila za izpostavljenosti na drobno na ravni dolžnika ali na ravni posameznega kreditnega posla;

(b) ali je politika iz točke (a) usklajena z upravljanjem tveganj institucije in se dosledno uporablja;

(c) kadar institucija uporablja opredelitev neplačila na ravni posameznega kreditnega posla:

  (i) ali so vzpostavljeni ustrezni postopki in mehanizmi, s katerimi se zagotovi, da je kreditni posel, ko se ugotovi, da je neplačan, označen kot neplačan v vseh relevantnih sistemih v instituciji;

  (ii) kadar obstaja časovna zamuda v zvezi z dodelitvijo statusa neplačila kreditnega posla v vseh ustreznih sistemih iz točke (i), ali ta časovna zamuda ne povzroči napak ali nedoslednosti pri upravljanju tveganj, poročanju o tveganjih, izračunu kapitalskih zahtev ali uporabi podatkov pri količinski opredelitvi tveganja.

Člen 29

Prerazvrstitev v status plačila

1. Pri ocenjevanju trdnosti sprožilcev in postopka prerazvrstitve neplačnika v status plačnika v skladu s členom 178(5) Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) ali se sprožilci za prerazvrstitev določijo za vsak sprožilec neplačila ter ali sta identificiranje in obravnavanje kreditnih obveznosti, ki so predmet nujnega prestrukturiranja, jasno določena;

(b) ali je prerazvrstitev mogoča šele, ko se prenehajo uporabljati vsi sprožilci neplačila in so izpolnjeni vsi relevantni pogoji za prerazvrstitev;

(c) ali so sprožilci in postopek prerazvrstitve določeni preudarno, zlasti tako, da zagotavljajo, da se prerazvrstitev v status plačila ne izvede, če institucija pričakuje, da kreditna obveznost ne bo v celoti plačana, ne da bi institucija uporabila ukrepe, kot je unovčenje zavarovanja.

2. Za namene ocenjevanja iz odstavka 1 pristojni organi preverijo, ali politike in postopki institucije ne omogočajo prerazvrstitve neplačnika v status plačnika zgolj zaradi sprememb pogojev kreditnih obveznosti, razen če institucija ugotovi, da te spremembe omogočajo, da se za dolžnika ne šteje več, da verjetno ne bo plačal.

3. Pristojni organi preverijo analizo, na kateri so temeljila merila institucije za prerazvrstitev. Preverijo, ali analiza upošteva prejšnjo evidenco neplačil institucije in delež neplačnikov, ki so bili po prerazvrstitvi v status plačnika v kratkem času ponovno razvrščeni v status neplačnika.

POGLAVJE 7

METODOLOGIJA OCENJEVANJA ZA SESTAVO, OPERATIVNE PODROBNOSTI IN DOKUMENTACIJO BONITETNIH SISTEMOV

ODDELEK 1

Splošno

Člen 30

Splošno

1. Za ocenjevanje skladnosti institucije z zahtevami glede sestave, upravljanja in dokumentiranja bonitetnih sistemov, kot je navedeno v členu 144(1), točka (e), Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo vse naslednje:

(a) ustreznost dokumentacije o načelu, sestavi in operativnih podrobnostih bonitetnih sistemov, kot je določeno v členu 175 Uredbe (EU) št. 575/2013, v skladu s členoma 31 in 32;

(b) ustreznost strukture bonitetnih sistemov, kot je navedeno v členu 170 Uredbe (EU) št. 575/2013, v skladu s členi 33 do 36;

(c) uporabo posebnih zahtev za statistične modele ali druge mehanske metode s strani institucije, kot je navedeno v členu 174 Uredbe (EU) št. 575/2013, v skladu s členi 37 do 40.

2. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo relevantne notranje politike institucije;

(b) pregledajo tehnično dokumentacijo institucije o metodologiji in procesu razvoja bonitetnih sistemov;

(c) pregledajo priročnike, metodologije in procese razvoja, na katerih temeljijo bonitetni sistemi;

(d) pregledajo zapisnike notranjih organov institucije, odgovornih za odobritev bonitetnih sistemov, vključno z upravljalnim organom ali njegovimi imenovanimi odbori;

(e) pregledajo poročila o delovanju bonitetnih sistemov in priporočila enote za nadzor kreditnega tveganja, funkcije validacije, funkcije notranje revizije ali katere koli druge kontrolne funkcije institucije;

(f) pregledajo poročila o napredku, ki ga je institucija dosegla pri prizadevanjih za odpravo pomanjkljivosti in zmanjšanje tveganj, ugotovljenih med spremljanjem, validacijo in relevantnimi revizijami;

(g) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi.

3. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 lahko pristojni organi uporabijo vse naslednje dodatne metode:

(a) zahtevajo in analizirajo podatke, uporabljene pri razvoju bonitetnih sistemov;

(b) izvedejo lastne ocene ali ponovijo ocene institucije, opravljene med razvojem in spremljanjem bonitetnih sistemov, pri čemer uporabijo relevantne podatke, ki jih zagotovi institucija;

(c) od institucije zahtevajo dodatno dokumentacijo ali zahtevajo, naj predloži analizo v zvezi z izbiro metodologije za sestavo bonitetnega sistema in zagotovi informacije o pridobljenih rezultatih;

(d) pregledajo funkcionalno dokumentacijo informacijskih sistemov, ki se nanašajo na področje uporabe ocene sestave bonitetnih sistemov, operativne podrobnosti in dokumentacijo;

(e) izvedejo svoje teste v zvezi s podatki institucije ali od institucije zahtevajo, naj izvede teste, ki jih predlaga pristojni organ;

(f) pregledajo druge relevantne dokumente institucije.

ODDELEK 2

Metodologija za ocenjevanje dokumentacije o načelu, sestavi in operativnih podrobnostih bonitetnih sistemov

Člen 31

Popolnost dokumentacije bonitetnih sistemov

1. Pristojni organi pri ocenjevanju popolnosti dokumentacije o sestavi, operativnih podrobnostih in načelu, uporabljenem za bonitetne sisteme, kot je navedeno v členu 144(1), točka (e), in členu 175 Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo, ali je dokumentacija popolna in vključuje naslednje:

(a) ustreznost bonitetnega sistema in modelov, uporabljenih v bonitetnem sistemu, ob upoštevanju značilnosti portfelja;

(b) opis podatkovnih virov in praks čiščenja podatkov;

(c) opredelitev neplačila in izgube;

(d) metodološke izbire;

(e) tehnične specifikacije modelov;

(f) slabosti in omejitve modelov ter njihove morebitne olajševalne dejavnike;

(g) rezultate testov izvajanja modelov v informacijskih sistemih, zlasti informacije o tem, ali je bilo izvajanje uspešno in brez napak;

(h) samooceno skladnosti z regulativnimi zahtevami za pristop na osnovi notranjih bonitetnih ocen iz členov 169 do 191 Uredbe (EU) št. 575/2013.

2. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1(a) pristojni organi preverijo:

(a) ali je v dokumentaciji jasno opisan namen bonitetnega sistema in modelov;

(b) ali dokumentacija vključuje opis obsega uporabe bonitetnega sistema in obsega uporabe modelov, ki se uporabljajo v bonitetnem sistemu, tj. specifikacijo vrste izpostavljenosti, ki jih zajema posamezni model v bonitetnem sistemu, tako kakovostno kot tudi količinsko, vrsto rezultatov posameznega modela in uporabo rezultatov;

(c) ali dokumentacija vključuje pojasnilo o tem, kako se informacije, pridobljene z bonitetnim sistemom, in rezultati modelov upoštevajo v postopkih upravljanja tveganj, odločanja in odobritve kreditov, kot je navedeno v členu 19.

3. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1(b) pristojni organi preverijo, ali dokumentacija vključuje:

(a) podrobne informacije o vseh podatkih, uporabljenih za razvoj modela, vključno z natančno opredelitvijo vsebine modela, njegovega vira, oblike in kodiranja ter po potrebi izključitev podatkov iz modela;

(b) morebitne postopke čiščenja podatkov, vključno s postopki za izključitev podatkov, odkrivanje in obdelavo osamelcev ter prilagoditev podatkov, pa tudi izrecno utemeljitev njihove uporabe in vrednotenja njihovega učinka.

4. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1(c) pristojni organi preverijo, ali sta opredelitvi neplačila in izgube, uporabljeni pri razvoju modela, ustrezno dokumentirani, zlasti kadar se za namene specifikacije modela uporabljajo druge opredelitve neplačila kot tiste, ki jih institucija uporablja v skladu s členom 178 Uredbe (EU) št. 575/2013.

5. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1(d) pristojni organi preverijo, ali dokumentacija vključuje:

(a) podrobnosti o obliki, teoriji, predpostavkah in logiki, na kateri temelji model;

(b) podrobne opise metodologij modelov in njihovih načel, statističnih tehnik in približkov ter po potrebi načel in podrobnosti o metodah segmentacije, rezultatov statističnih procesov ter diagnostike in meritev napovedne moči modelov;

(c) vlogo strokovnjakov z relevantnih poslovnih področij pri razvoju bonitetnega sistema in modelov, vključno s podrobnim opisom postopka posvetovanja s strokovnjaki z ustreznih poslovnih področij pri oblikovanju bonitetnega sistema in modelov ter rezultati in načelom, ki jih zagotovijo navedeni strokovnjaki z ustreznih poslovnih področij;

(d) obrazložitev, kako se statistični model in človeška presoja kombinirata za izpeljavo končnega rezultata modela;

(e) obrazložitev, kako institucija upošteva nezadovoljivo kakovost podatkov, pomanjkanje homogenih skupin izpostavljenosti, spremembe poslovnih procesov, gospodarsko ali pravno okolje in druge dejavnike, povezane s kakovostjo podatkov, ki lahko vplivajo na delovanje bonitetnega sistema ali modela;

(f) opis analiz, opravljenih za namene statističnih modelov ali drugih mehanskih metod, kot je ustrezno:

  (i) univariantna analiza obravnavanih spremenljivk in zadevnih meril za izbor spremenljivk;

  (ii) multivariantna analiza izbranih spremenljivk in zadevnih meril za izbor spremenljivk;

  (iii) postopek za oblikovanje končnega modela, vključno s:

    — končnim izborom spremenljivk,

    — prilagoditvijo spremenljivk, ki so posledica multivariantne analize, na podlagi človeške presoje,

— preoblikovanji spremenljivk,

— dodelitvijo uteži spremenljivkam,

— metodo sestave sestavnih delov modela, zlasti kadar se združi prispevek kakovostnih in količinskih sestavnih delov.

6. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1(e) pristojni organi preverijo, ali dokumentacija vključuje:

(a) tehnične specifikacije končne strukture modela, vključno s specifikacijami končnega modela, vhodne podatke, vključno z vrsto in obliko izbranih spremenljivk, uteži, ki se uporabljajo za spremenljivke, in rezultate, vključno z vrsto in obliko izhodnih podatkov;

(b) sklice na računalniške kode in orodja, ki se uporabljajo v zvezi z informacijskimi jeziki in programi ter tretji osebi omogočajo reproduciranje končnih rezultatov.

Za namene točke (b) je lahko v primeru prodajnih modelov tretja oseba prodajalec.

7. Za namene preverjanja iz odstavka 1(f) pristojni organi preverijo, ali dokumentacija vključuje opis slabosti in omejitev modela, oceno, ali so izpolnjene ključne predpostavke modela, in predvidevanje primerov, v katerih lahko model deluje pod pričakovanji ali postane neprimeren, ter oceno pomembnosti slabosti modela in njihovih morebitnih olajševalnih dejavnikov.

8. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1(g) pristojni organi preverijo:

(a) ali je v dokumentaciji določen postopek, ki ga je treba upoštevati pri uvedbi novega ali spremenjenega modela v proizvodno okolje;

(b) ali dokumentacija zajema rezultate testov uvedbe bonitetnih modelov v informacijske sisteme, vključno s potrditvijo, da je bonitetni model, uveden v proizvodni sistem, enak modelu, ki je opisan v dokumentaciji, in da deluje, kot je predvideno.

9. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1(h) pristojni organi preverijo, ali se samoocena institucije glede skladnosti z regulativnimi zahtevami za pristop IRB izvede ločeno za vsak bonitetni sistem in ali jo pregleda služba notranje revizije ali druga podobna neodvisna revizijska enota.

Člen 32

Register bonitetnih sistemov

1. Pri ocenjevanju dokumentacijskega sistema ter postopkov za zbiranje in shranjevanje informacij o bonitetnih sistemih, kot je navedeno v členu 144(1), točka (e), in členu 175 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo, ali je institucija uvedla in vsaj zadnja tri leta vzdržuje register vseh trenutnih in preteklih različic bonitetnih sistemov (v nadaljnjem besedilu: register bonitetnih sistemov).

2. Za namene odstavka 1 pristojni organi preverijo, ali postopki za vzdrževanje registra bonitetnih sistemov vključujejo evidentiranje naslednjih informacij v zvezi z vsako različico:

(a) obseg uporabe bonitetnega sistema, pri čemer se določi, katere vrste izpostavljenosti je treba oceniti z vsakim bonitetnim modelom;

(b) vodstvo, odgovorno za odobritev in datum notranje odobritve, datum uradnega obvestila pristojnim organom, datum odobritve s strani pristojnih organov, kadar je to ustrezno, in datum uvedbe različice;

(c) kratek opis vseh sprememb glede na prejšnjo različico, ki se je upoštevala v registru, vključno z opisom vidikov bonitetnega sistema, ki so bili spremenjeni, in sklicem na dokumentacijo modela;

(d) kategorija spremembe, dodeljena v skladu z Delegirano uredbo (EU) št. 529/2014, in sklic na merila za razvrstitev v kategorijo sprememb.

ODDELEK 3

Metodologija za ocenjevanje strukture bonitetnih sistemov

Člen 33

Dejavniki tveganja in bonitetna merila

1. Pristojni organi pri ocenjevanju dejavnikov tveganja in bonitetnih meril, ki se v bonitetnem sistemu uporabljajo za namene člena 170(1), točke (a), (c) in (e), člena 170(3), točka (a), in člena 170(4) Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo vse naslednje:

(a) postopek izbire relevantnih dejavnikov tveganja in bonitetnih meril, vključno z opredelitvijo možnih dejavnikov tveganja, merili za izbiro dejavnikov tveganja in odločitvami, sprejetimi v zvezi z relevantnimi dejavniki tveganja;

(b) skladnost izbranih dejavnikov tveganja in bonitetnih meril ter njihovega prispevka k oceni tveganja s pričakovanji poslovnih uporabnikov bonitetnega sistema;

(c) skladnost dejavnikov tveganja in bonitetnih meril, izbranih na podlagi statističnih metod, s statističnimi dokazi o razlikovanju tveganja v zvezi s posameznim bonitetnim razredom ali skupino.

2. Če so potencialni dejavniki tveganja in bonitetna merila, ki jih je treba analizirati v skladu z odstavkom 1(a), na voljo za vrsto izpostavljenosti, vključujejo naslednje:

(a) značilnosti tveganja dolžnika, vključno z:

  (i) za izpostavljenosti do podjetij in institucij: računovodskimi izkazi, informacijami v zvezi s kakovostjo, panožnim tveganjem, tveganjem države, podporo nadrejenega subjekta;

  (ii) za izpostavljenosti na drobno: računovodskimi izkazi ali informacijami o osebnem dohodku, informacijami v zvezi s kakovostjo, vedenjskimi informacijami, družbeno-demografskimi informacijami;

(b) značilnostmi tveganja izpostavljenosti, vključno z vrsto produkta, vrsto zavarovanja s premoženjem, nadrejenostjo, razmerjem med vrednostjo kredita in vrednostjo zastavljenih nepremičnin;

(c) informacijami o nerednosti plačil; notranjimi informacijami ali informacijami, izpeljanimi iz zunanjih virov, kot je ocenjevanje kreditne sposobnosti.

Člen 34

Razvrščanje dolžnikov in izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine

1. Pri ocenjevanju razvrščanja dolžnikov in izpostavljenosti znotraj bonitetnih razredov ali skupin posameznega bonitetnega sistema za namene člena 170(1), točke (b), (d) in (f), člena 170(2) ter člena 170(3)(c) Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) ali je število bonitetnih razredov in skupin ustrezno, da se zagotovita smiselno razlikovanje tveganja ter količinska opredelitev značilnosti izgube na ravni bonitetnega razreda ali skupine ter:

  (i) ali ima bonitetna lestvica dolžnika pri izpostavljenostih do podjetij, institucij, enot centralne ravni držav in centralnih bank ter izpostavljenosti iz naslova posebnih kreditnih aranžmajev vsaj število bonitetnih razredov iz člena 170(1), točka (b), oziroma člena 170(2) Uredbe (EU) št. 575/2013;

  (ii) ali za odkupljene denarne terjatve, razvrščene kot izpostavljenosti na drobno, združevanje v skupine odraža prodajalčevo poslovno prakso in heterogenost njegovih strank;

(b) ali koncentracija števila izpostavljenosti ali dolžnikov v nobenem bonitetnem razredu ali skupini ni prevelika, razen če tako razvrstitev podpirajo prepričljivi empirični dokazi o homogenosti tveganja navedenih izpostavljenosti ali dolžnikov;

(c) ali imajo bonitetne ocene in bonitetni razredi ali skupine za izpostavljenosti na drobno zadostno število izpostavljenosti ali dolžnikov v enem bonitetnem razredu ali skupini, razen če je taka razvrstitev podprta s prepričljivimi empirični dokazi, da je združevanje navedenih izpostavljenosti ali dolžnikov v skupine ustrezno ali da se uporabljajo neposredne ocene parametrov tveganja za posamezne dolžnike ali izpostavljenosti, kot je navedeno v členu 169(3) Uredbe (EU) št. 575/2013;

(d) ali bonitetne ocene in bonitetni razredi ali skupine za izpostavljenosti do podjetij, institucij, enot centralne ravni držav in centralnih bank, kadar so na voljo zadostni podatki, nimajo premalo izpostavljenosti ali dolžnikov v enem bonitetnem razredu ali skupini, razen če je razvrstitev izpostavljenosti ali dolžnikov podprta s prepričljivimi empirični dokazi, da je združevanje navedenih izpostavljenosti ali dolžnikov v skupine ustrezno ali da se uporabljajo neposredne ocene parametrov tveganja za posamezne dolžnike ali izpostavljenosti, kot je navedeno v členu 169(3) Uredbe (EU) št. 575/2013.

2. Poleg preverjanja iz odstavka 1 pristojni organi po potrebi ocenijo merila, ki jih institucija uporablja pri določanju:

(a) največjega in najmanjšega skupnega števila bonitetnih razredov ali skupin;

(b) deleža izpostavljenosti in dolžnikov, razvrščenih v posamezni bonitetni razred ali skupino.

3. Za namene odstavkov 1 in 2 pristojni organi upoštevajo trenutne in pretekle ugotovljene razvrstitve števila izpostavljenosti in dolžnikov ter vrednosti izpostavljenosti, vključno s prehodi izpostavljenosti in dolžnikov med različnimi bonitetnimi razredi ali skupinami.

Člen 35

Razlikovanje tveganja

1. Pristojni organi pri ocenjevanju razlikovanja tveganja posameznega bonitetnega sistema za namene člena 170(3), točki (b) in (c), Uredbe (EU) št. 575/2013 za izpostavljenosti na drobno preverijo vse naslednje:

(a) ali so orodja, ki se uporabljajo za ocenjevanje razlikovanja tveganja, zanesljiva in ustrezna glede na razpoložljive podatke ter ali je ustrezno razlikovanje tveganja dokazano z evidencami časovnih nizov dejanskih stopenj neplačil ali stopenj izgube za bonitetne razrede ali skupine v različnih gospodarskih razmerah;

(b) ali institucija opredeli pričakovano delovanje bonitetnega sistema v zvezi z razlikovanjem tveganja z jasno določenimi cilji in dovoljenimi odstopanji za opredeljene metrike in orodja ter ukrepi za odpravo odstopanj od teh ciljev ali dovoljenih odstopanj; za začetni razvoj in redno delovanje se lahko določijo ločeni cilji in dovoljena odstopanja;

(c) ali cilji in dovoljena odstopanja za opredeljene metrike ter orodja in mehanizme, ki se uporabljajo za doseganje navedenih ciljev in dovoljenih odstopanj, zagotavljajo zadostno razlikovanje tveganja.

2. Pristojni organi uporabijo odstavek 1 tudi za oceno razlikovanja tveganja za izpostavljenosti, ki niso izpostavljenosti na drobno, v skladu s členom 170(1) Uredbe (EU) št. 575/2013, če je na voljo dovolj podatkov, da je to mogoče.

Člen 36

Homogenost

1. Pristojni organi pri ocenjevanju homogenosti dolžnikov ali izpostavljenosti, razvrščenih v isti bonitetni razred ali skupino, za namene člena 170(1) in člena 170(3), točka (c), Uredbe (EU) št. 575/2013 ocenijo podobnost značilnosti izgub dolžnikov in izpostavljenosti, vključenih v posamezni bonitetni razred ali skupino, ob upoštevanju vseh naslednjih dejavnikov:

(a) notranjih bonitetnih ocen;

(b) ocen PD;

(c) kadar je ustrezno, lastnih ocen LGD;

(d) kadar je ustrezno, lastnih ocen konverzijskih faktorjev;

(e) kadar je ustrezno, lastnih skupnih izgub.

Za izpostavljenosti na drobno pristojni organi ocenijo navedene dejavnike za vsak bonitetni sistem. Za izpostavljenosti, ki niso izpostavljenosti na drobno, jih pristojni organi ocenijo samo za tiste bonitetne sisteme, za katere je na voljo zadostna količina podatkov.

2. Za namene ocene iz odstavka 1 pristojni organi ocenijo razpon vrednosti ter porazdelitve značilnosti izgub dolžnikov in izpostavljenosti, ki so vključene v posamezni bonitetni razred ali skupino.

ODDELEK 4

Metodologija za ocenjevanje posebnih zahtev za statistične modele ali druge mehanske metode

Člen 37

Podatkovne zahteve

1. Pri ocenjevanju procesa za vrednotenje vhodnih podatkov v model v skladu s členom 174(b) Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) zanesljivost in kakovost notranjih in zunanjih podatkovnih virov ter obseg podatkov, pridobljenih iz navedenih virov, pa tudi časovno obdobje, ki ga viri zajemajo;

(b) postopek združevanja podatkov, kadar se v model vnašajo podatki iz več podatkovnih virov;

(c) načelo in obseg izvzetij podatkov, razčlenjenih glede na razlog za izključitev, z uporabo statističnih podatkov o deležu skupnih podatkov, ki jih posamezna izključitev zajema, kadar so bili nekateri podatki izključeni iz vzorca za razvoj modela;

(d) postopke za ravnanje z napačnimi in manjkajočimi podatki ter obdelavo osamelcev in kategoričnih podatkov ter ali v primeru spremembe vrste kategorizacije to ne vodi do nižje kakovosti podatkov ali strukturnih prekinitev v podatkih;

(e) postopke za preoblikovanje podatkov, vključno s standardizacijo in drugimi funkcionalnimi preoblikovanji, ter primernost navedenih preoblikovanj ob upoštevanju tveganja pretiranega prilagajanja modela.

2. Pri ocenjevanju reprezentativnosti podatkov, uporabljenih za izgradnjo modela, kot je navedeno v členu 174(c) Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo:

(a) primerljivost značilnosti tveganja dolžnikov ali izpostavljenosti, ki se odražajo v podatkih, uporabljenih za izgradnjo modela, z značilnostmi tveganja izpostavljenosti, ki jih zajema določen bonitetni model;

(b) primerljivost trenutnih standardov za izdajo komercialnih zapisov in izterjavo s standardi, ki so bili uporabljeni v času, na katerega se nanaša referenčni podatkovni niz, uporabljen za modeliranje;

(c) skladnost opredelitve neplačila v daljšem časovnem obdobju v podatkih, ki se uporabljajo za modeliranje in preverjanje:

  (i) ali so bile opravljene ustrezne prilagoditve za doseganje skladnosti s trenutno opredelitvijo neplačila, če se je opredelitev neplačila v obdobju opazovanja spremenila;

  (ii) ali institucija, če posluje v več jurisdikcijah z različnimi opredelitvami neplačila, sprejme ustrezne ukrepe za zagotovitev reprezentativnosti podatkov;

  (iii) ali opredelitev neplačila, ki se uporablja za namene specifikacije modela, ne vpliva negativno na strukturo in delovanje bonitetnega modela, kadar se ta opredelitev razlikuje od opredelitve neplačila iz člena 178 Uredbe (EU) št. 575/2013;

(d) kadar se pri razvoju modela uporabljajo zunanji podatki ali podatki, zbrani od več institucij, relevantnost in ustreznost takih podatkov za izpostavljenosti, produkte in profil tveganja institucije.

Člen 38

Oblika modela

Pri ocenjevanju oblike bonitetnega modela za namene člena 174(a) Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) ustreznost modela glede na njegovo posebno uporabo;

(b) analizo institucije glede drugih predpostavk ali pristopov, ki so drugačni od tistih, ki so bili izbrani v modelu;

(c) metodologijo institucije za razvoj modela;

(d) ali relevantno osebje institucije v celoti razume zmogljivosti in omejitve modela, zlasti ali je v dokumentaciji institucije v zvezi z modelom:

  (i) opisano, katere omejitve modela so povezane z vhodnimi podatki za model, negotovimi predpostavkami in sestavnim delom modela, ki se nanaša na obdelavo, ter ali se rezultat modela pridobi ročno ali v informacijskem sistemu;

  (ii) opredeljeno, v katerih razmerah lahko model deluje pod pričakovanji ali postane neustrezen, in navedena ocena pomembnosti slabosti modela in njegovih morebitnih olajševalnih dejavnikov.

Člen 39

Človeška presoja

Pri ocenjevanju, ali je statistični model ali druga mehanska metoda dopolnjena s človeško presojo v skladu s členom 174(e) Uredbe (EU) št. 575/2013 in ali se pri razvoju bonitetnega modela in v procesu razvrščanja izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine sorazmerno in ustrezno uporablja človeška presoja, pristojni organi preverijo:

(a) ali je način uporabe človeške presoje upravičen in v celoti dokumentiran ter ali je ocenjen vpliv človeške presoje na bonitetni sistem, po možnosti tudi z izračunom mejnega prispevka človeške presoje k delovanju bonitetnega sistema;

(b) ali se upoštevajo vse relevantne informacije, ki niso vključene v model, in ali se uporablja ustrezna raven konservativnosti;

(c) kadar je v postopku razvrščanja izpostavljenosti v bonitetne razrede ali skupine v bonitetnem sistemu potrebna uporaba človeške presoje v obliki subjektivnih vhodnih podatkov ali kadar kreditna politika omogoča razveljavitve vhodnih podatkov ali rezultatov modela, ali velja vse naslednje:

  (i) v priročniku za uporabnike modela so jasno opredeljeni vhodni podatki in primeri, v katerih je mogoče vhodne podatke prilagoditi s človeško presojo;

  (ii) primerov, v katerih so bili vhodni podatki dejansko prilagojeni, je malo;

  (iii) v priročniku za uporabnike modela so jasno opredeljeni primeri, v katerih se lahko vhodni podatki ali rezultati modelov razveljavijo, in postopki za razveljavitev vhodnih podatkov ali rezultatov modela;

  (iv) enota za nadzor kreditnega tveganja ali funkcija validacije redno hranita in analizirata vse podatke v zvezi z uporabo človeške presoje in primeri, v katerih so bili vhodni podatki ali rezultati bonitetnih modelov razveljavljeni, da se ugotovi njen vpliv na bonitetni model;

(d) ali se uporaba človeške presoje primerno upravlja in je sorazmerna z vrsto izpostavljenosti za posamezni bonitetni sistem.

Člen 40

Delovanje modela

Pristojni organi pri ocenjevanju napovedne moči modela, ki je potrebna v skladu s členom 174(a) Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo, ali notranji standardi institucije:

(a) zagotavljajo opis predpostavk in teorije, na katerih temeljijo metrike, ki jih je institucija izbrala za ocenjevanje delovanja modela;

(b) določajo uporabo metrik, navajajo, ali je uporaba posamezne metrike obvezna ali diskrecijska in kdaj jo je treba uporabiti, ter zagotavljajo, da se merila dosledno uporabljajo;

(c) določajo pogoje za ustreznost ter sprejemljive prage in sprejeta dovoljena odstopanja za metrike ter ali in kako se v procesu ocenjevanja upoštevajo statistične napake v zvezi z vrednostmi navedenih metrik in, kadar se izračuna več kot ena metrika, metode združevanja več rezultatov testov v eno samo oceno;

(d) določajo postopek za zagotovitev, da se primeri poslabšanja delovanja modela, ki privedejo do prekoračitve pragov iz točke (c), sporočijo primernim članom višjega vodstva, ki so odgovorni zanj, in da člani vodstva, odgovorni za sprejetje končne odločitve v zvezi z izvajanjem potrebnih sprememb modela, zagotovijo jasne smernice o tem, kako se upoštevajo rezultati metrike.

POGLAVJE 8

METODOLOGIJA OCENJEVANJA ZA KOLIČINSKO OPREDELITEV TVEGANJA

ODDELEK 1

Splošno

Člen 41

Splošno

1. Za ocenjevanje skladnosti institucije z zahtevami glede količinske opredelitve parametrov tveganja za namene člena 144(1), točka (a), Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) skladnost institucije s splošnimi zahtevami za ocenjevanje iz člena 179 Uredbe (EU) št. 575/2013 v skladu s členi 42, 43 in 44;

(b) skladnost institucije z zahtevami v zvezi z oceno PD iz člena 180 Uredbe (EU) št. 575/2013 v skladu s členoma 45 in 46;

(c) skladnost institucije z zahtevami v zvezi z lastnimi ocenami LGD iz člena 181 Uredbe (EU) št. 575/2013 v skladu s členi 47 do 52;

(d) skladnost institucije z zahtevami v zvezi z lastnimi ocenami konverzijskih faktorjev iz člena 182 Uredbe (EU) št. 575/2013 v skladu s členi 53 do 56;

(e) skladnost institucije z zahtevami za presojo učinkov jamstev in kreditnih izvedenih finančnih instrumentov iz člena 183 Uredbe (EU) št. 575/2013 v skladu s členom 57;

(f) skladnost institucije z zahtevami za odkupljene denarne terjatve iz člena 184 Uredbe (EU) št. 575/2013 v skladu s členom 58.

2. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo relevantne notranje politike institucije;

(b) pregledajo tehnično dokumentacijo institucije o relevantni metodologiji in postopku ocenjevanja;

(c) pregledajo in presodijo relevantne ocene priročnikov, metodologij in postopkov v zvezi s parametri tveganja;

(d) pregledajo relevantne zapisnike notranjih organov institucije, vključno z upravljalnim organom, odbora za model ali drugih odborov;

(e) pregledajo poročila o delovanju parametrov tveganja in priporočila enote za nadzor kreditnega tveganja, funkcije validacije, funkcije notranje revizije ali katere koli druge kontrolne funkcije institucije;

(f) ocenijo poročila o napredku, ki ga je institucija dosegla pri prizadevanjih za odpravo pomanjkljivosti in zmanjšanje tveganj, ugotovljenih med relevantnimi revizijami, validacijami in spremljanjem;

(g) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi.

3. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 lahko pristojni organi uporabijo tudi vse naslednje dodatne metode:

(a) zahtevajo predložitev dodatne dokumentacije ali analize, ki utemeljuje metodološke izbire institucije in dosežene rezultate;

(b) opravijo lastne ocene parametrov tveganja ali ponovijo ocene parametrov tveganja institucije, pri čemer uporabijo relevantne podatke, ki jih zagotovi institucija;

(c) zahtevajo in analizirajo podatke, uporabljene v postopku ocenjevanja;

(d) pregledajo funkcionalno dokumentacijo informacijskih sistemov, ki so pomembni za področje uporabe ocene;

(e) izvedejo svoje teste v zvezi s podatki institucije ali od institucije zahtevajo, naj izvede teste, ki jih predlagajo pristojni organi;

(f) pregledajo druge relevantne dokumente institucije.

ODDELEK 2

Metodologija za ocenjevanje splošnih zahtev za količinsko opredelitev parametrov tveganja

Člen 42

Podatkovne zahteve

1. Pristojni organi pri ocenjevanju skladnosti podatkov, uporabljenih za količinsko opredelitev parametrov tveganja, s splošnimi zahtevami za ocenjevanje iz člena 179 Uredbe (EU) št. 575/2013, in kakovosti teh podatkov preverijo:

(a) popolnost kvantitativnih in kvalitativnih podatkov ter drugih informacij v zvezi z metodami, uporabljenimi za količinsko opredelitev parametrov tveganja, da se zagotovi uporaba vseh relevantnih preteklih izkušenj in empiričnih dokazov;

(b) razpoložljivost kvantitativnih podatkov, ki zagotavljajo razčlenitev izkušenj z izgubo po dejavnikih, ki usmerjajo zadevne parametre tveganja, kot je navedeno v členu 179(1), točka (b), Uredbe (EU) št. 575/2013;

(c) reprezentativnost podatkov, uporabljenih za ocenjevanje parametrov tveganja za nekatere vrste izpostavljenosti;

(d) ustreznost števila izpostavljenosti v vzorcu in dolžino obdobja predhodnega opazovanja iz členov 45, 47 in 53, ki se uporablja za količinsko opredelitev za zagotovitev, da so ocene institucije točne in trdne;

(e) utemeljitev in dokumentiranje vseh čiščenj podatkov, vključno z morebitnimi izključitvami opazovanj iz ocene in potrditvijo, da te izključitve ne vplivajo na količinsko opredelitev tveganja; za ocene PD zlasti utemeljitev in dokumentiranje vpliva čiščenja podatkov na dolgoročno povprečno stopnjo neplačil;

(f) skladnost podatkovnih nizov, ki se uporabljajo za oceno parametrov tveganja, zlasti v zvezi z opredelitvijo neplačila, obravnavo neplačil, vključno z več neplačili, kot je navedeno v členu 46(1), točka (b), in členu 49, ter sestavo vzorca.

2. Pristojni organi za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1, točka (c), ocenijo reprezentativnost podatkov, uporabljenih za ocenjevanje parametrov tveganja za nekatere vrste izpostavljenosti, tako da ocenijo:

(a) strukturo izpostavljenosti, ki jih zajema posamezni bonitetni model, in različne značilnosti tveganja dolžnikov ali izpostavljenosti ter ali je trenutni portfelj do zahtevane stopnje primerljiv s portfelji, ki sestavljajo referenčni podatkovni niz;

(b) primerljivost trenutnih standardov za izdajo komercialnih zapisov in izterjavo s standardi, ki se uporabljajo v času referenčnega podatkovnega niza;

(c) skladnost opredelitve neplačila v obdobju opazovanja:

(i) kadar se opredelitev neplačila v obdobju opazovanja spremeni, opis izvedenih prilagoditev, da se doseže zahtevana raven skladnosti s trenutno opredelitvijo neplačila;

(ii) kadar se opredelitve neplačila med jurisdikcijami, v katerih institucija posluje, razlikujejo, ustreznost ukrepov in konservativnost, ki jih sprejme institucija;

(d) kadar se pri količinski opredelitvi parametrov tveganja uporabljajo zunanji podatki in podatki, zbrani od več institucij, relevantnost in primernost takih podatkov za izpostavljenosti, produkte in profil tveganja institucije ter opredelitev neplačila;

(e) kadar zunanji ali skupni podatki niso skladni z notranjo opredelitvijo neplačila institucije, opis prilagoditev zunanjih ali skupnih podatkov, ki jih izvede institucija, da se doseže zahtevana raven skladnosti z notranjo opredelitvijo neplačila.

3. Pristojni organi pri ocenjevanju kakovosti podatkov, ki so zbrani od več institucij in se uporabljajo za količinsko opredelitev parametrov tveganja, poleg preverjanja skladnosti z zahtevami iz člena 179(2) Uredbe (EU) št. 575/2013 uporabijo metodologijo ocenjevanja iz odstavkov 1 in 2.

Člen 43

Pregled ocen

Pri ocenjevanju pregleda ocen parametrov tveganja, ki ga opravi institucija, kot je navedeno v členu 179(1), točka (c), Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo:

(a) ali postopek in letni načrt pregleda ocen zagotavljata pravočasen pregled vseh ocen;

(b) ali so bila opredeljena merila za identificiranje primerov, v katerih je potreben pogostejši pregled;

(c) ali metodologije in podatki, ki se uporabljajo za ocenjevanje parametrov tveganja, odražajo spremembe v postopku izdaje komercialnih zapisov in sestavi portfeljev;

(d) ali metodologije in podatki, ki se uporabljajo za ocenjevanje LGD, odražajo spremembe v procesu izterjave, vrste izterjav in trajanje procesa izterjave;

(e) ali metodologije in podatki, uporabljeni za oceno konverzijskih faktorjev, odražajo spremembe v procesu spremljanja neizkoriščenih zneskov;

(f) ali podatkovni niz, uporabljen za oceno parametrov tveganja, vključuje relevantne podatke iz zadnjega obdobja opazovanja in se posodablja vsaj enkrat letno;

(g) ali se tehnični napredek in druge relevantne informacije odražajo v ocenah parametrov tveganja.

Člen 44

Mera konservativnosti

1. Pristojni organi ocenijo, ali je v naslednjih primerih primerna mera konservativnosti vključena v vrednosti parametrov tveganja, uporabljenih pri izračunu kapitalskih zahtev, kot je navedeno v členu 179(1), točka (f), Uredbe (EU) št. 575/2013:

(a) metode in podatki ne zagotavljajo zadostne gotovosti ocen parametrov tveganja, tudi v primeru velikih napak pri ocenjevanju;

(b) enota za nadzor kreditnega tveganja, funkcija validacije ali funkcija notranje revizije ali katera koli druga funkcija institucije je ugotovila relevantne pomanjkljivosti metod, informacij in podatkov;

(c) relevantne spremembe standardov politike izdaje komercialnih zapisov ali izterjave ali spremembe nagnjenosti institucije k tveganju.

2. Pristojni organi ocenijo, ali institucije ne uporabljajo mere konservativnosti kot nadomestilo za morebitne popravne ukrepe, ki jih institucija uporablja v skladu s členom 146 Uredbe (EU) št. 575/2013.

ODDELEK 3

Metodologija za ocenjevanje zahtev v zvezi z oceno PD

Člen 45

Dolžina obdobja predhodnega opazovanja

Pristojni organi pri ocenjevanju dolžine obdobja predhodnega opazovanja iz člena 180(1), točka (h), in člena 180(2), točka (e), Uredbe (EU) št. 575/2013 ob upoštevanju pogojev iz Delegirane uredbe Komisije (EU) 2017/72 v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi, ki določajo pogoje za dovoljenja za opustitev pri podatkih ([6]), ter izračunu enoletnih stopenj neplačil na podlagi notranjih izkušenj z neplačili iz člena 180(1), točka (e), preverijo:

(a) ali dolžina obdobja predhodnega opazovanja zajema vsaj minimalno dolžino v skladu z zahtevami iz člena 180(1), točka (h), in člena 180(2), točka (e), Uredbe (EU) št. 575/2013 ter po potrebi Delegirane uredbe (EU) 2017/72;

(b) ali se, kadar je razpoložljivo obdobje predhodnega opazovanja daljše od najkrajšega obdobja, zahtevanega v členu 180(1), točka (h), ali členu 180(2), točka (e), Uredbe (EU) št. 575/2013 za podatkovni vir, in so iz njega pridobljeni podatki relevantni, uporabijo informacije za to daljše obdobje, da se oceni dolgoročno povprečje enoletnih stopenj neplačil;

(c) ali je za izpostavljenosti na drobno, pri katerih institucija ne pripisuje enakega pomena vsem uporabljenim preteklim podatkom, to upravičeno z boljšo napovedjo stopenj neplačil in ali je utež nič ali zelo majhna utež, ki se uporabi za specifično obdobje, ustrezno utemeljena ali vodi do bolj konservativnih ocen;

(d) ali obstaja skladnost med standardi za izdajo komercialnih zapisov in vzpostavljenimi bonitetnimi sistemi ter ali so bili v času ustvarjanja notranjih podatkov o neplačilih uporabljeni primerljivi standardi za izdajo komercialnih zapisov oziroma ali so bile spremembe standardov za izdajo komercialnih zapisov in bonitetnih sistemov obravnavane z uporabo mere konservativnosti iz člena 44(1), točka (c);

([6]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2017/72 z dne 23. septembra 2016 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta v zvezi z regulativnimi tehničnimi standardi, ki določajo pogoje za dovoljenja za opustitev pri podatkih (UL L 10, 14.1.2017, str. 1).

(e) ali sta za izpostavljenosti do podjetij, institucij, enot centralne ravni držav in centralnih bank identificiranje dolžnikov z visoko stopnjo finančnih vzvodov in dolžnikov, katerih sredstva so večinoma sredstva, s katerimi se trguje, kot je navedeno v členu 180(1), točka (a), Uredbe (EU) št. 575/2013, ter identificiranje obdobij stresnih nestanovitnosti za te dolžnike iz navedene določbe ustrezna.

Člen 46

Metoda ocenjevanja PD

1. Pristojni organi pri ocenjevanju metode ocenjevanja PD iz člena 180 Uredbe (EU) št. 575/2013 preverijo, ali se enoletna stopnja neplačil za vsak bonitetni razred ali skupino izračuna na način, ki je skladen z značilnostmi enoletne stopnje neplačil, opredeljene v členu 4(1), točka 78, Uredbe (EU) št. 575/2013, in preverijo:

(a) ali imenovalec enoletne stopnje neplačil vključuje dolžnike ali izpostavljenosti, ki na začetku enoletnega obdobja niso neplačane in so razvrščene v ta bonitetni razred ali skupino;

(b) ali števec enoletne stopnje neplačil vključuje tiste dolžnike ali izpostavljenosti iz točke (a), ki so v navedenem enoletnem obdobju v neplačilu; ali se več neplačil za istega dolžnika ali izpostavljenosti, ugotovljenih v enoletnem obdobju v zvezi s stopnjo neplačil, šteje za eno samo neplačilo iz člena 49(b), ki je nastalo na datum prvega od navedenih večkratnih neplačil.

2. Pristojni organi preverijo, ali metoda ocenjevanja PD po bonitetnem razredu ali skupini dolžnika temelji na dolgoročnem povprečju enoletnih stopenj neplačil.

Zato preverijo, ali je obdobje, ki ga institucija uporablja za ocenjevanje dolgoročnega povprečja enoletnih stopenj neplačil, reprezentativno za verjetni razpon spremenljivosti stopenj neplačil za navedeno vrsto izpostavljenosti.

3. Kadar opazovani podatki, uporabljeni za oceno PD, niso reprezentativni za verjetni razpon spremenljivosti stopenj neplačil za določeno vrsto izpostavljenosti, pristojni organi preverijo, ali sta izpolnjena oba naslednja pogoja:

(a) institucija uporablja primerno alternativno metodo za ocenjevanje povprečja enoletnih stopenj neplačil v obdobju, ki je reprezentativno za verjetni razpon spremenljivosti stopenj neplačil za to vrsto izpostavljenosti;

(b) kadar se po uporabi primerne metode iz točke (a) ugotovi, da je ocena povprečij stopenj neplačil nezanesljiva ali ima druge omejitve, se uporabi ustrezna mera konservativnosti.

4. Za namene preverjanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi preverijo, ali je vse naslednje primerno za vrsto izpostavljenosti:

(a) funkcionalna in strukturna oblika metode ocenjevanja;

(b) predpostavke, na katerih temelji metoda ocenjevanja;

(c) cikličnost metode ocenjevanja;

(d) dolžina obdobja predhodnega opazovanja, uporabljena v skladu s členom 45;

(e) mera konservativnosti, uporabljena v skladu s členom 44;

(f) človeška presoja;

(g) po potrebi izbira dejavnikov tveganja.

5. Za izpostavljenosti do podjetij, institucij, enot centralne ravni držav in centralnih bank, kadar imajo dolžniki visoko stopnjo finančnih vzvodov ali so sredstva dolžnika večinoma sredstva, s katerimi se trguje, kot je navedeno v členu 180(1), točka (a), Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo, ali PD odraža delovanje zadevnih sredstev v obdobjih stresne nestanovitnosti, kot je navedeno v navedeni določbi.

6. Za izpostavljenosti do podjetij, institucij, enot centralne ravni držav in centralnih bank, kadar institucija uporablja bonitetno lestvico ECAI, pristojni organi preverijo analizo institucije glede skladnosti z zahtevami, določenimi v členu 180(1), točka (f), Uredbe (EU) št. 575/2013, ter ali analiza obravnava vprašanje, ali so vrste izpostavljenosti, ki jih oceni ECAI, reprezentativne za vrste izpostavljenosti institucije in časovna obdobja za bonitetno oceno ECAI.

7. Za izpostavljenosti na drobno, kadar institucija izdeluje ocene PD ali LGD iz ocene skupne izgube in ustrezne ocene PD ali LGD, kot je navedeno v členu 180(2), točka (d), Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo analizo institucije glede skladnosti z vsemi relevantnimi merili za ocenjevanje PD in LGD iz členov 178 do 184 Uredbe (EU) št. 575/2013.

8. Za izpostavljenosti na drobno pristojni organi preverijo, ali institucija redno analizira in upošteva pričakovane spremembe PD v življenjskem ciklu kreditnih izpostavljenosti (v nadaljnjem besedilu: učinki sezonskosti), kot je navedeno v členu 180(2), točka (f), Uredbe (EU) št. 575/2013.

9. Pri ocenjevanju statističnih modelov za oceno PD pristojni organi poleg metod iz odstavkov 1 do 8 uporabijo metodologijo za ocenjevanje posebnih zahtev za statistične modele ali druge mehanske metode iz členov 37 do 40.

ODDELEK 4

Metodologija za ocenjevanje zahtev v zvezi z lastnimi ocenami LGD

Člen 47

Dolžina obdobja predhodnega opazovanja

Pri ocenjevanju dolžine obdobja, ki se uporablja za oceno LGD za namene člena 181(1), točka (j), in člena 181(2), drugi pododstavek, Uredbe (EU) št. 575/2013 ter Delegirane uredbe (EU) 2017/72 (v nadaljnjem besedilu: obdobje predhodnega opazovanja), pristojni organi preverijo:

(a) ali dolžina obdobja predhodnega opazovanja zajema vsaj minimalno dolžino v skladu z zahtevami iz člena 181(1), točka (j), in člena 181(2), drugi pododstavek, Uredbe (EU) št. 575/2013 ter po potrebi Delegirane uredbe (EU) 2017/72;

(b) ali se, kadar je razpoložljivo obdobje predhodnega opazovanja daljše od najkrajšega obdobja iz člena 181(1), točka (j), in člena 181(2), drugi pododstavek, Uredbe (EU) št. 575/2013 za podatkovni vir in so iz njega pridobljeni podatki relevantni za oceno LGD, uporabijo informacije iz navedenega daljšega obdobja;

(c) ali je za izpostavljenosti na drobno, pri katerih institucija ne pripisuje enakega pomena vsem uporabljenim preteklim podatkom, to upravičeno z boljšo napovedjo stopenj izgub in ali je utež nič ali zelo majhna utež, ki se uporabi za specifično obdobje, ustrezno utemeljena ali vodi do bolj konservativnih ocen.

Člen 48

Metoda ocenjevanja LGD

Pri ocenjevanju metode lastnega ocenjevanja LGD, kot je navedeno v členu 181 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo:

(a) ali institucija oceni LGD po homogenih bonitetnih razredih ali skupinah izpostavljenosti;

(b) ali se povprečna dejanska LGD glede na bonitetni razred ali skupino izpostavljenosti izračuna s številom z neplačili tehtanega povprečja;

(c) ali se uporabijo vsa ugotovljena neplačila v okviru podatkovnih virov, zlasti ali se nepopolni procesi izterjave konservativno upoštevajo za namene ocenjevanja LGD, ter ali je po tem obdobju in po potrebi v njem pomembna izbira obdobja delovanja in metodologij za ocenjevanje dodatnih stroškov ter izterjav;

(d) ali ocene LGD zavarovanih izpostavljenosti ne temeljijo samo na ocenjeni tržni vrednosti zavarovanja s premoženjem ter ali upoštevajo dejanske prihodke iz preteklih unovčitev in morebitno nezmožnost institucije, da pridobi nadzor nad zavarovanjem s premoženjem in ga unovči;

(e) ali ocene LGD zavarovanih izpostavljenosti upoštevajo morebitno znižanje vrednosti zavarovanja s premoženjem od trenutka ocenjevanja LGD do morebitne izterjave;

(f) ali se stopnja odvisnosti med tveganjem dolžnika in tveganjem zavarovanja s premoženjem ter stroški unovčenja zavarovanja s premoženjem upoštevajo konservativno;

(g) ali se k meritvi izpostavljenosti in izgube institucije prištejejo morebitne neplačane zamudne opravnine, ki so bile priznane v izkazu poslovnega izida institucije pred neplačilom;

(h) ali se primerno upošteva možnost prihodnjih črpanj po neplačilu;

(i) ali so vsi naslednji vidiki primerni za vrsto izpostavljenosti, za katero se uporabljajo:

  (i) funkcionalna in strukturna oblika metode ocenjevanja;

  (ii) predpostavke glede metode ocenjevanja;

  (iii) metoda ocenjevanja za učinek recesije;

  (iv) dolžina uporabljenega podatkovnega niza;

  (v) mera konservativnosti;

  (vi) uporaba človeške presoje;

  (vii) po potrebi izbira dejavnikov tveganja.

Člen 49

Obravnavanje več izpostavljenosti

Za obravnavanje dolžnikov, ki so v omejenem časovnem obdobju večkrat neplačniki in predmet izterjav, kot jih opredeli institucija (v nadaljnjem besedilu: več neplačil), pristojni organi ocenijo ustreznost metod, ki jih uporablja institucija, in preverijo:

(a) ali so določeni izrecni pogoji, preden se šteje, da se je izpostavljenost vrnila v status plačane izpostavljenosti;

(b) ali se več neplačil, ugotovljenih v časovnem obdobju, ki ga določi institucija, šteje za eno samo neplačilo za namene ocenjevanja LGD, pri čemer se kot relevantni datum neplačila uporabi datum prvega ugotovljenega neplačila in upošteva proces izterjave od tega datuma do konca procesa izterjave po zadnjem ugotovljenem neplačilu v tem obdobju;

(c) ali se dolžina obdobja, v katerem se več neplačil šteje za eno samo neplačilo, določi ob upoštevanju notranjih politik institucije in analize izkušenj z neplačili;

(d) ali se neplačila, ki se uporabljajo za namene ocenjevanja PD in konverzijskih faktorjev, obravnavajo v skladu z neplačili, uporabljenimi za ocenjevanje LGD.

Člen 50

Uporaba ocen LGD, primernih za gospodarsko recesijo

Pristojni organi pri ocenjevanju, ali je izpolnjena zahteva za uporabo ocen LGD, ki so primerne za gospodarsko recesijo, kot je določeno v členu 181(1), točka (b), Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo:

(a) ali institucija uporablja ocene LGD, ki so primerne za obdobje gospodarske recesije, če so bolj konservativne od dolgoročnega povprečja;

(b) ali institucija za utemeljitev svojih izbir zagotovi dolgoročna povprečja in ocene LGD, primerne za gospodarsko recesijo;

(c) ali institucija uporablja strog in dobro dokumentiran proces za opredelitev gospodarske recesije in ocenjevanje njenih učinkov na stopnje poplačljivosti ter izdelavo ocen LGD, primernih za gospodarsko recesijo;

(d) ali institucija v ocene LGD vključi morebitne negativne odvisnosti, ki so bile ugotovljene med izbranimi ekonomskimi kazalniki na eni strani in stopnjami poplačljivosti na drugi strani.

Člen 51

Ocenjevanje LGD, najboljših ocen pričakovane izgube in nepričakovanih izgub za neplačane izpostavljenosti

1. Pri ocenjevanju zahtev za ocene LGD za neplačane izpostavljenosti in najboljšo oceno pričakovane izgube (EL_{BE}), kot je navedeno v členu 181(1), točka (h), Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo, ali institucija uporablja enega od naslednjih pristopov, in ocenijo pristop, ki ga uporablja institucija:

(a) neposredno ocenjevanje LGD za neplačane izpostavljenosti in neposredno ocenjevanje najboljše ocene pričakovane izgube;

(b) neposredno ocenjevanje najboljše ocene pričakovane izgube in ocenjevanje LGD za neplačane izpostavljenosti kot vsota najboljših ocen pričakovane izgube in pribitka, ki zajema nepričakovano izgubo, povezano z neplačanimi izpostavljenostmi, ki se lahko pojavijo v obdobju izterjave.

2. Pristojni organi pri ocenjevanju pristopa institucije v skladu z odstavkom 1 preverijo:

(a) ali metode ocenjevanja LGD za neplačane izpostavljenosti, bodisi kot neposredna ocena bodisi kot dodatek k najboljši oceni pričakovane izgube, upoštevajo morebitne dodatne nepričakovane izgube v obdobju izterjave in zlasti morebitne neugodne spremembe gospodarskih razmer med pričakovanim trajanjem procesa izterjave;

(b) ali metode ocenjevanja LGD za neplačane izpostavljenosti, bodisi kot neposredna ocena bodisi kot dodatek k najboljši oceni pričakovane izgube, in metode ocenjevanja najboljše ocene pričakovane izgube upoštevajo informacije o času neplačila in doslej realiziranih izterjavah;

(c) ali so metode ocenjevanja, kadar institucija uporablja neposredno oceno LGD za neplačane izpostavljenosti, skladne z zahtevami iz členov 47, 48 in 49;

(d) ali je ocena LGD za neplačane izpostavljenosti višja od najboljše ocene pričakovane izgube oziroma, če je LGD za neplačane izpostavljenosti enaka najboljši oceni pričakovane izgube, ali institucija za posamezne izpostavljenosti take primere omeji in jih ustrezno utemelji;

(e) ali metode ocenjevanja najboljše ocene pričakovane izgube upoštevajo vse trenutno razpoložljive in relevantne informacije ter zlasti trenutne gospodarske razmere;

(f) ali se, kadar posebni popravki zaradi kreditnega tveganja presegajo ocene najboljše ocene pričakovane izgube, razlike med njimi analizirajo in ustrezno utemeljijo;

(g) ali so metode ocenjevanja LGD za neplačane izpostavljenosti, bodisi kot neposredna ocena bodisi kot dodatek k najboljši oceni pričakovane izgube, in metode ocenjevanja najboljše ocene pričakovane izgube jasno dokumentirane.

Člen 52

Zahteve za upravljanje zavarovanja s premoženjem, pravno gotovost in upravljanje tveganj

Pristojni organi pri ocenjevanju, ali je institucija vzpostavila notranje zahteve za upravljanje zavarovanja s premoženjem, pravno gotovost in upravljanje tveganj, ki so na splošno skladne z zahtevami iz poglavja 4, oddelek 3, Uredbe (EU) št. 575/2013, kot je navedeno v členu 181(1), točka (f), navedene uredbe, preverijo, ali so vsaj politike in postopki institucije v zvezi z notranjimi zahtevami za vrednotenje zavarovanja s premoženjem in pravno gotovost v celoti skladni z zahtevami iz dela 3, naslov II, poglavje 4, oddelek 3, Uredbe (EU) št. 575/2013.

ODDELEK 5

Metodologija za ocenjevanje zahtev v zvezi z lastnimi ocenami konverzijskih faktorjev

Člen 53

Dolžina obdobja predhodnega opazovanja

Pri ocenjevanju dolžine obdobja, ki se uporablja za oceno konverzijskih faktorjev iz člena 182(2) in (3) Uredbe (EU) št. 575/2013 ter Delegirane uredbe (EU) 2017/72 (v nadaljnjem besedilu: obdobje predhodnega opazovanja), pristojni organi preverijo:

(a) ali dolžina obdobja predhodnega opazovanja zajema vsaj minimalno dolžino, zahtevano v členu 182(2) in (3) Uredbe (EU) št. 575/2013 ter po potrebi Delegirane uredbe (EU) 2017/72;

(b) ali se, kadar je razpoložljivo obdobje opazovanja daljše od najkrajšega obdobja, zahtevanega v členu 182(2) in (3) Uredbe (EU) št. 575/2013 za podatkovni vir, in so iz njega pridobljeni podatki relevantni za oceno konverzijskih faktorjev, uporabijo informacije iz navedenega daljšega obdobja;

(c) ali je za izpostavljenosti na drobno, pri katerih institucija ne pripisuje enakega pomena vsem uporabljenim preteklim podatkom, to upravičeno z boljšo napovedjo črpanj obveznosti in ali je, če se za specifično obdobje uporabi utež nič ali zelo majhna utež, to ustrezno utemeljeno ali vodi do bolj konservativnih ocen.

Člen 54

Metoda ocenjevanja konverzijskih faktorjev

Pri ocenjevanju metode ocenjevanja konverzijskih faktorjev, kot je navedeno v členu 182 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo:

(a) ali institucija oceni ocenjevanje konverzijskih faktorjev po bonitetnih razredih ali skupinah izpostavljenosti;

(b) ali se povprečni dejanski konverzijski faktorji glede na bonitetni razred ali skupino izpostavljenosti izračunajo s številom z neplačili tehtanega povprečja;

(c) ali se za ocenjevanje konverzijskih faktorjev uporabijo vsa ugotovljena neplačila v okviru podatkovnih virov;

(d) ali se možnost dodatnih črpanj upošteva konservativno, razen za izpostavljenosti na drobno, če so vključene v ocene LGD;

(e) ali se v ocenah konverzijskih faktorjev odražajo politike in strategije institucije v zvezi s spremljanjem računov, vključno s spremljanjem omejitev, in obdelavo plačil;

(f) ali je vse naslednje ustrezno za vrsto izpostavljenosti, za katero se uporablja:

  (i) funkcionalna in strukturna oblika metode ocenjevanja;

  (ii) predpostavke, na katerih temelji metoda ocenjevanja;

  (iii) kadar je ustrezno, metoda ocenjevanja učinka recesije;

  (iv) dolžina obdobja predhodnega opazovanja v skladu s členom 53;

  (v) mera konservativnosti, uporabljena v skladu s členom 44;

  (vi) človeška presoja;

  (vii) po potrebi izbira dejavnikov tveganja.

Člen 55

Uporaba ocen konverzijskih faktorjev, primernih za gospodarsko recesijo

Pristojni organi pri ocenjevanju, ali je izpolnjena zahteva za uporabo ocen konverzijskih faktorjev, ki so primerne za gospodarsko recesijo, kot je določeno v členu 182(1), točka (b), Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo:

(a) ali institucija uporablja ocene konverzijskih faktorjev, ki so primerne za obdobje gospodarske recesije, če so bolj konservativne od dolgoročnega povprečja;

(b) ali institucija za utemeljitev svojih izbir zagotovi dolgoročna povprečja in ocene konverzijskih faktorjev, primerne za gospodarsko recesijo;

(c) ali institucija uporablja strog in dobro dokumentiran proces za opredelitev gospodarske recesije in ocenjevanje njenih učinkov na črpanje kreditnih limitov ter izdelavo ocen konverzijskih faktorjev, primernih za gospodarsko recesijo;

(d) ali institucija v ocene konverzijskih faktorjev vključi morebitne negativne odvisnosti, ki so bile ugotovljene med izbranimi ekonomskimi kazalniki na eni strani in črpanjem kreditnih limitov na drugi strani.

Člen 56

Zahteve glede politik in strategij za spremljanje računov in obdelavo plačil

Za ocenjevanje skladnosti z zahtevami glede ocene konverzijskih faktorjev, kot je navedeno v členu 182(1), točki (d) in (e), Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo, ali ima institucija vzpostavljene politike in strategije v zvezi s spremljanjem računov in obdelavo plačil ter primerne sisteme in postopke za dnevno spremljanje zneskov odobrenih sredstev.

ODDELEK 6

Metodologija za presojo učinka jamstev in kreditnih izvedenih finančnih instrumentov

Člen 57

Primernost dajalcev jamstev in jamstev

Pri ocenjevanju skladnosti z zahtevami za presojo učinkov jamstev in kreditnih izvedenih finančnih instrumentov na parametre tveganja, kot je navedeno v členu 183 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo:

(a) ali ima institucija jasno določena merila za opredelitev primerov, v katerih je treba ocene PD ali LGD prilagoditi, da bi vključevale blažilne učinke jamstev, in ali se ta merila skozi čas dosledno uporabljajo;

(b) kadar je treba PD izdajatelja zavarovanja uporabiti za namene prilagoditve zneskov tveganju prilagojenih izpostavljenosti v skladu s členom 153(3) Uredbe (EU) št. 575/2013, da blažilni učinki jamstev niso vključeni v ocene LGD ali PD dolžnika;

(c) ali ima institucija jasno določena merila za priznavanje dajalcev jamstev in jamstev za izračun zneskov tveganju prilagojenih izpostavljenosti, zlasti z lastnimi ocenami LGD ali PD;

(d) ali institucija dokumentira merila za prilagoditev lastnih ocen LGD ali PD, da odražajo učinke jamstev;

(e) ali institucija v lastnih ocenah LGD ali PD priznava samo jamstva, ki izpolnjujejo naslednja merila:

  (i) če institucija dajalca jamstva notranje oceni z bonitetnim sistemom, ki so ga pristojni organi že odobrili za namene pristopa IRB, jamstvo izpolnjuje zahteve iz člena 183(1), točka (c), Uredbe (EU) št. 575/2013;

  (ii) če je institucija dobila dovoljenje za uporabo standardiziranega pristopa v skladu s členoma 148 in 150 Uredbe (EU) št. 575/2013 za izpostavljenosti do subjektov, kot je dajalec jamstva, sta izpolnjena oba naslednja pogoja:

— dajalec jamstva je razvrščen v kategorijo izpostavljenosti v skladu s členom 147 Uredbe (EU) št. 575/2013 kot institucija, enota centralne ravni države, centralna banka ali podjetje, ki mu je ECAI dala bonitetno oceno,

— jamstvo izpolnjuje zahteve iz členov 213 do 216 Uredbe (EU) št. 575/2013;

(f) ali institucija izpolnjuje zahteve iz točk (a) in (e) tudi za kreditne izvedene finančne instrumente za eno samo izpostavljenost.

ODDELEK 7

Metodologija za ocenjevanje zahtev za odkupljene denarne terjatve

Člen 58

Ocene parametrov tveganja za odkupljene denarne terjatve do podjetij

1. Kadar institucija izdela PD ali LGD za odkupljene denarne terjatve do podjetij iz ocene pričakovane izgube v skladu s členom 160(2) ter členom 161(1), točki (e) in (f), in primerne ocene PD ali LGD, pristojni organi pri ocenjevanju primernosti ocen PD in LGD za odkupljene denarne terjatve do podjetij preverijo:

(a) ali se pričakovana izguba oceni na podlagi dolgoročnega povprečja enoletnih stopenj skupne izgube ali drugega primernega pristopa;

(b) ali je postopek ocenjevanja skupne izgube skladen s konceptom LGD iz člena 181(1), točka (a), Uredbe (EU) št. 575/2013;

(c) ali je institucija zmožna svoje ocene pričakovane izgube zanesljivo razstaviti na PD in LGD;

(d) ali se v primeru odkupljenih denarnih terjatev do podjetij, za katere se uporablja člen 153(6) Uredbe (EU) št. 575/2013, uporabijo zadostni zunanji in notranji podatki.

2. Pri ocenjevanju ustreznosti ocen PD in LGD za odkupljene denarne terjatve do podjetij v primerih, ki niso navedeni v odstavku 1, pristojni organi:

(a) ocenijo navedene ocene v skladu s členi 42 do 52;

(b) preverijo, ali so izpolnjene zahteve iz člena 184 Uredbe (EU) št. 575/2013.

POGLAVJE 9

METODOLOGIJA OCENJEVANJA ZA RAZVRŠČANJE IZPOSTAVLJENOSTI V KATEGORIJE IZPOSTAVLJENOSTI

Člen 59

Splošno

1. Za ocenjevanje skladnosti institucije z zahtevo po razvrstitvi posamezne izpostavljenosti v eno kategorijo izpostavljenosti, kot je določeno v členu 147 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi ocenijo naslednje:

(a) metodologijo ocenjevanja institucije in njeno izvajanje v skladu s členom 60;

(b) zaporedje razvrščanja izpostavljenosti v kategorije izpostavljenosti v skladu s členom 61;

(c) ali je institucija upoštevala posebne vidike v zvezi s kategorijo izpostavljenosti na drobno v skladu s členom 62.

2. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo relevantne notranje politike, postopke in metodologijo ocenjevanja institucije;

(b) pregledajo relevantne zapisnike notranjih organov institucije, vključno z upravljalnim organom, ali njenih odborov;

(c) pregledajo relevantne ugotovitve notranje revizije ali drugih kontrolnih funkcij institucije;

(d) pregledajo poročila o napredku, ki ga je institucija dosegla pri prizadevanjih za odpravo pomanjkljivosti in zmanjšanje tveganj, ugotovljenih med relevantnimi revizijami;

(e) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi;

(f) pregledajo merila, ki jih uporabljajo zaposleni, ki so odgovorni za ročno razvrščanje izpostavljenosti v kategorije izpostavljenosti.

3. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1 lahko pristojni organi uporabijo tudi vse naslednje dodatne metode:

(a) izvedejo testiranje vzorcev in pregledajo dokumente, povezane z značilnostmi dolžnika ter z odobritvijo in ohranjanjem izpostavljenosti;

(b) pregledajo funkcionalno dokumentacijo relevantnih informacijskih sistemov;

(c) primerjajo podatke institucije z javno dostopnimi podatki, vključno s podatki, zabeleženimi v zbirki podatkov, ki jo vzdržuje EBA v skladu s členom 115(2) Uredbe (EU) št. 575/2013, ali v zbirkah podatkov, ki jih vzdržujejo pristojni organi;

(d) preverijo skladnost institucije z Izvedbenim sklepom Komisije 2014/908/EU ([7]) o enakovrednosti nadzorniških in regulativnih zahtev nekaterih tretjih držav in ozemelj za namene obravnave izpostavljenosti v skladu z Uredbo (EU) št. 575/2013;

(e) izvedejo lastne teste s podatki institucije ali od institucije zahtevajo, naj izvede teste, ki jih predlagajo pristojni organi;

(f) pregledajo druge relevantne dokumente institucije.

Člen 60

Metodologija razvrščanja in njeno izvajanje

1. Pri ocenjevanju metodologije razvrščanja institucije v skladu s členom 147 Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) ali je metodologija v celoti dokumentirana in izpolnjuje vse zahteve iz člena 147 Uredbe (EU) št. 575/2013;

(b) ali metodologija odraža zaporedje razvrščanja iz člena 61;

(c) ali metodologija vključuje seznam regulativnih in nadzornih ureditev tretjih držav, ki se štejejo za enakovredne tistim, ki se uporabljajo v Uniji v skladu z Izvedbenim sklepom 2014/908/EU, kot je navedeno v členu 107(4), členu 114(7), členu 115(4) in členu 116(5) Uredbe (EU) št. 575/2013, kadar se taka enakovrednost zahteva za razvrstitev izpostavljenosti v posebno kategorijo.

2. Pristojni organi pri ocenjevanju izvajanja metodologije razvrščanja, kot je navedeno v odstavku 1, preverijo:

(a) ali so postopki, ki urejajo vnos in preoblikovanje podatkov v informacijskih sistemih, dovolj trdni, da se zagotovi pravilna razvrstitev vsake izpostavljenosti v kategorijo izpostavljenosti;

(b) ali so na voljo dovolj podrobna merila za zaposlene, ki so odgovorni za razvrščanje izpostavljenosti, da se zagotovi dosledno razvrščanje;

([7]) Izvedbeni sklep Komisije 2014/908/EU z dne 12. decembra 2014 o enakovrednosti nadzorniških in regulativnih zahtev nekaterih tretjih držav in ozemelj za namene obravnave izpostavljenosti v skladu z Uredbo (EU) št. 575/2013 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 359, 16.12.2014, str. 155).

(c) ali razvrščanje izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov, postavk, ki predstavljajo pozicije v listinjenju, in izpostavljenosti, opredeljenih kot izpostavljenosti iz naslova posebnih kreditnih aranžmajev v skladu s členom 147(8) Uredbe (EU) št. 575/2013, izvedejo zaposleni, ki poznajo pogoje in relevantne podrobnosti izpostavljenosti, ki določajo identificiranje navedenih izpostavljenosti;

(d) ali se razvrščanje opravi na podlagi najnovejših razpoložljivih podatkov.

3. Za izpostavljenosti do KNP pristojni organi preverijo, ali si institucije po najboljših močeh prizadevajo razporediti osnovne izpostavljenosti v ustrezne kategorije izpostavljenosti v skladu s členom 152 Uredbe (EU) št. 575/2013.

Člen 61

Zaporedje razvrščanja

Pristojni organi pri ocenjevanju, ali institucija razvršča izpostavljenosti v kategorije izpostavljenosti v skladu s členom 147 Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo, ali se razvrstitev izvede po naslednjem zaporedju:

(a) prvič, izpostavljenosti, ki se lahko razvrstijo kot izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov, postavke, ki predstavljajo pozicije v listinjenju, in druga sredstva iz naslova nekreditnih obveznosti se razvrstijo v navedene kategorije v skladu s členom 147(2), točke (e), (f) in (g), Uredbe (EU) št. 575/2013;

(b) drugič, izpostavljenosti, ki niso bile razvrščene v skladu s točko (a) in se lahko razvrstijo v kategorije za izpostavljenosti do enot centralne ravni držav in centralnih bank, izpostavljenosti do institucij, izpostavljenosti do podjetij ali izpostavljenosti na drobno, se razvrstijo v navedene kategorije v skladu s členom 147(2), točke (a), (b), (c) in (d), Uredbe (EU) št. 575/2013;

(c) tretjič, vse kreditne obveznosti, ki niso razvrščene v skladu s točko (a) ali (b), se razvrstijo v kategorijo izpostavljenosti do podjetij v skladu s členom 147(7) Uredbe (EU) št. 575/2013.

Člen 62

Posebne zahteve za izpostavljenosti na drobno

1. Pri ocenjevanju razvrščanja izpostavljenosti v kategorijo izpostavljenosti na drobno v skladu s členom 147(5) Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) ali institucija na podlagi jasnih meril dosledno razlikuje med izpostavljenostmi do fizičnih oseb in izpostavljenostmi do MSP;

(b) ali ima institucija za namene spremljanja skladnosti z omejitvijo iz člena 147(5), točka (a)(ii), Uredbe (EU) št. 575/2013, vzpostavljene ustrezne postopke in mehanizme za naslednje:

   (i) opredelitev skupin povezanih strank in združevanje relevantnih izpostavljenosti, ki jih imajo vsaka institucija in njena nadrejena oseba ali podrejene družbe do te skupine povezanih strank;

   (ii) ocenjevanje primerov, v katerih je bila omejitev presežena;

   (iii) zagotovitev, da se izpostavljenost do MSP, v zvezi s katero je bila omejitev presežena, nemudoma prerazvrsti v kategorijo izpostavljenosti do podjetij.

2. Pri preverjanju, ali se izpostavljenosti na drobno ne obravnavajo tako individualno, kot se obravnavajo izpostavljenosti v kategoriji izpostavljenosti do podjetij v smislu člena 147(5), točka (c), Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi upoštevajo vsaj naslednje elemente kreditnega procesa:

(a) dejavnosti trženja in prodaje;

(b) vrsto produkta;

(c) bonitetni proces;

(d) bonitetni sistem;

(e) postopek odločanja o kreditih;

(f) metode zmanjšanja kreditnega tveganja;

(g) postopke spremljanja;

(h) postopke za izterjavo in poplačilo.

3. Pristojni organi pri ugotavljanju, ali so izpolnjena merila iz člena 147(5), točki (c) in (d), Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo, ali je razvrstitev izpostavljenosti skladna s poslovnimi področji institucije in kako se te izpostavljenosti obravnavajo.

4. Pristojni organi preverijo, ali institucija vsako izpostavljenost na drobno razvrsti v eno kategorijo izpostavljenosti, za katero se uporablja relevantni korelacijski koeficient v skladu s členom 154(1), (3) in (4) Uredbe (EU) št. 575/2013:

(a) za namene preverjanja skladnosti členom 154(4), točki (d) in (e), Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

   (i) ali je nestanovitnost stopenj izgub za portfelj kvalificiranih obnavljajočih se izpostavljenosti na drobno nizka glede na njihovo povprečno stopnjo izgub, tako da se oceni primerjava institucije glede nestanovitnosti stopenj izgub za portfelj kvalificiranih obnavljajočih se izpostavljenosti na drobno v primerjavi z drugimi izpostavljenostmi na drobno ali drugimi referenčnimi vrednostmi;

   (ii) ali je upravljanje tveganj portfelja kvalificiranih obnavljajočih se izpostavljenosti na drobno skladno z osnovnimi značilnostmi tveganj, vključno s stopnjami izgub;

(b) za namene preverjanja skladnosti s členom 154(3) Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo, ali se za vse izpostavljenosti, pri katerih se zavarovanje z nepremičninami uporablja v lastnih ocenah LGD v skladu s členom 181(1), točka (f), Uredbe (EU) št. 575/2013, dodeli korelacijski koeficient iz člena 154(3) Uredbe (EU) št. 575/2013.

POGLAVJE 10

METODOLOGIJA OCENJEVANJA ZA STRESNI TEST, KI SE UPORABLJA PRI OCENJEVANJU KAPITALSKE USTREZNOSTI

Člen 63

Splošno

1. Za ocenjevanje zanesljivosti stresnega testa institucije, ki se uporablja pri ocenjevanju njene kapitalske ustreznosti v skladu s členom 177 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo vse naslednje:

(a) ustreznost metod, uporabljenih pri načrtovanju stresnega testa v skladu s členom 64;

(b) trdnost organizacije postopka stresnega testiranja v skladu s členom 65;

(c) vključitev stresnih testov v postopke upravljanja tveganj in kapitala v skladu s členom 66.

2. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo notranje politike, metode in postopke institucije za načrtovanje in izvrševanje stresnih testov;

(b) pregledajo rezultate institucije v zvezi s stresnim testom;

(c) pregledajo vloge in odgovornosti enot in upravljalnih organov, ki sodelujejo pri načrtovanju, odobritvi in izvajanju stresnega testa;

(d) pregledajo relevantne zapisnike notranjih organov institucije, vključno z upravljalnim organom, ali njenih odborov;

(e) pregledajo relevantne ugotovitve notranje revizije ali drugih kontrolnih funkcij institucije;

(f) pregledajo poročila o napredku, ki ga je institucija dosegla pri prizadevanjih za odpravo pomanjkljivosti in zmanjšanje tveganj, ugotovljenih med relevantnimi revizijami;

(g) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi.

3. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1 lahko pristojni organi uporabijo tudi vse naslednje dodatne metode:

(a) pregledajo funkcionalno dokumentacijo informacijskih sistemov, ki se uporabljajo za stresni test;

(b) zahtevajo, da institucija opravi izračun stresnega testa na podlagi drugih predpostavk;

(c) opravijo lastne izračune stresnega testa na podlagi podatkov institucije za nekatere vrste izpostavljenosti;

(d) pregledajo druge relevantne dokumente institucije.

Člen 64

Ustreznost metod, uporabljenih pri načrtovanju stresnih testov

1. Pristojni organi pri ocenjevanju ustreznosti metod, uporabljenih pri načrtovanju stresnega testa, ki ga institucija uporablja pri ocenjevanju kapitalske ustreznosti v skladu s členom 177 Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo:

(a) ali so testi smiselni, razumno konservativni in omogočajo opredelitev učinkov na skupne kapitalske zahteve institucije za kreditno tveganje v okviru scenarijev resne, vendar verjetne recesije;

(b) ali testi zajemajo najmanj vse pomembne portfelje IRB;

(c) ali so metode v primernem obsegu skladne z metodami, ki jih institucija uporablja za namene stresnih testov razporeditve notranjega kapitala;

(d) ali je dokumentacija metodologije stresnih testov, vključno z notranjimi in zunanjimi podatki ter prispevkom strokovne presoje, dovolj podrobna, da tretjim osebam omogoča razumevanje utemeljitve izbranih scenarijev in ponovitev stresnega testa.

2. Za namene ocenjevanja iz odstavka 1(a) pristojni organi preverijo, ali stresni testi vključujejo vsaj naslednje korake:

(a) opredelitev scenarijev, vključno s scenariji resne, vendar verjetne recesije, in prilagoditev scenarija, ki predvideva poslabšanje kreditne kakovosti dajalcev zavarovanja, v skladu s členom 153(3) Uredbe (EU) št. 575/2013;

(b) oceno učinka opredeljenih scenarijev na parametre tveganja, prehode med bonitetnimi ocenami, pričakovane izgube in izračun kapitalskih zahtev za kreditno tveganje institucije;

(c) oceno ustreznosti kapitalskih zahtev.

3. Pristojni organi pri ocenjevanju ustreznosti scenarijev iz odstavka 2(a) preverijo zanesljivost naslednjih metodologij:

(a) metodologije za opredelitev skupine ekonomskih dejavnikov;

(b) metodologije za izdelavo stresnih scenarijev, vključno z njihovo resnostjo, trajanjem in verjetnostjo;

(c) metodologijo za napovedovanje vpliva posameznega scenarija na relevantne parametre tveganja.

Člen 65

Organizacija procesov za izvajanje stresnih testov

Pristojni organi pri ocenjevanju trdnosti organizacije procesov za izvajanje stresnih testov, ki jih institucija uporablja pri ocenjevanju kapitalske ustreznosti v skladu s členom 177 Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo:

(a) ali se stresni testi izvajajo redno in vsaj vsako leto;

(b) ali so vloge in odgovornosti enote ali enot, odgovornih za načrtovanje in izvajanje stresnega testa, jasno opredeljene;

(c) ali so rezultati stresnih testov odobreni na ustrezni vodstveni ravni in ali je višje vodstvo pravočasno obveščeno o rezultatih;

(d) ali informacijska infrastruktura učinkovito podpira delovanje stresnih testov.

Člen 66

Vključenost stresnih testov v postopke upravljanja tveganj in kapitala

Pri ocenjevanju vključenosti stresnih testov v postopke upravljanja tveganj in kapitala institucije za namene člena 177 Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) ali institucija v procesu odločanja upošteva rezultate stresnih testov, zlasti v zvezi z upravljanjem tveganj in kapitala;

(b) ali institucija upošteva rezultate stresnih testov v okviru postopka upravljanja kapitala in opredeli možne dogodke ali prihodnje spremembe gospodarskih razmer za namene kapitalskih zahtev.

POGLAVJE 11

METODOLOGIJA OCENJEVANJA ZA IZRAČUN KAPITALSKIH ZAHTEV

Člen 67

Splošno

1. Za ocenjevanje, ali institucija izračuna kapitalske zahteve z uporabo parametrov tveganja za različne kategorije izpostavljenosti v skladu s členom 110(2) in (3), členom 144(1), točka (g), in členi 151 do 168 Uredbe (EU) št. 575/2013 ter ali lahko izvede poročanje, ki se zahteva v skladu s členom 430 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo vse naslednje:

(a) zanesljivost sistema, uporabljenega za izračun kapitalskih zahtev, v skladu s členom 68;

(b) kakovost podatkov v skladu s členom 69;

(c) pravilnost izvajanja metodologije in postopkov za različne kategorije izpostavljenosti v skladu s členom 70;

(d) organizacijo postopkov za izračun kapitalskih zahtev v skladu s členom 71.

2. Kar zadeva skupine, pristojni organi za namene ocenjevanja iz odstavka 1 upoštevajo strukturo bančne skupine ter uveljavljene vloge in odgovornosti nadrejene institucije in njenih podrejenih družb.

3. Za namene preverjanja v skladu z odstavkoma 1 in 2 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo notranje politike in postopke institucije v zvezi s postopkom izračuna kapitalskih zahtev, vključno s podatkovnimi viri, metodami izračuna in uporabljenimi kontrolami;

(b) pregledajo relevantne vloge in odgovornosti različnih enot in notranjih organov, ki sodelujejo pri postopku izračuna kapitalskih zahtev;

(c) pregledajo relevantne zapisnike notranjih organov institucije, vključno z upravljalnim organom, ali njenih odborov;

(d) pregledajo dokumentacijo testov sistema izračuna, vključno s scenariji, ki jih zajemajo testi, njihovimi rezultati in odobritvami;

(e) pregledajo relevantna poročila o kontrolah, vključno z rezultati usklajevanja podatkov, ki izhajajo iz različnih virov;

(f) pregledajo relevantne ugotovitve notranje revizije ali drugih kontrolnih funkcij institucije;

(g) pregledajo poročila o napredku, ki ga je institucija dosegla pri prizadevanjih za odpravo pomanjkljivosti in zmanjšanje tveganj, ugotovljenih med relevantnimi revizijami;

(h) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi.

4. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkoma 1 in 2 lahko pristojni organi uporabijo tudi vse naslednje dodatne metode:

(a) pregledajo funkcionalno dokumentacijo informacijskih sistemov, ki se uporabljajo za izračun kapitalskih zahtev;

(b) zahtevajo, da institucija izvede dejanski izračun kapitalskih zahtev za nekatere vrste izpostavljenosti;

(c) izvedejo lastno testiranje vzorcev izračuna kapitalskih zahtev v zvezi s podatki institucije za nekatere vrste izpostavljenosti;

(d) izvedejo lastne teste s podatki institucije ali od institucije zahtevajo, naj izvede teste, ki jih predlagajo pristojni organi;

(e) pregledajo druge relevantne dokumente institucije.

Člen 68

Zanesljivost sistema, uporabljenega za izračun kapitalskih zahtev

Pri ocenjevanju zanesljivosti sistema institucije, ki se uporablja za izračun kapitalskih zahtev, kot je navedeno v členu 144(1), točka (g), Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi poleg zahtev iz členov 72 do 75 v zvezi z metodologijo ocenjevanja za vzdrževanje podatkov preverijo:

(a) ali so kontrolni testi, ki ji institucija izvede za potrditev, da je izračun kapitalskih zahtev skladen s členi 151 do 168 Uredbe (EU) št. 575/2013, popolni;

(b) ali so navedeni testi zanesljivi in zlasti, ali se izračuni, narejeni v okviru sistema, ki se uporabi za kapitalske zahteve, skladni z izračuni, narejenimi z alternativnim orodjem za izračun;

(c) ali je pogostost kontrolnih testov, ki jih izvaja institucija, ustrezna, testi pa se izvedejo vsaj v času izvajanja algoritmov za izračun kapitalskih zahtev in v vseh drugih primerih, ko se sistem spremeni.

Člen 69

Kakovost podatkov

1. Pri ocenjevanju kakovosti podatkov, ki se uporabljajo za izračun kapitalskih zahtev iz člena 144(1), točka (g), Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi poleg zahtev iz člena 73 preverijo mehanizme in postopke, ki jih institucija izvaja za opredelitev vrednosti izpostavljenosti z vsemi relevantnimi značilnostmi, vključno s podatki v zvezi s parametri tveganja in tehnikami za zmanjšanje kreditnega tveganja. Pristojni organi preverijo:

(a) ali so parametri tveganja popolni, med drugim v primerih, ko se manjkajoči parametri nadomestijo s privzetimi vrednostmi, ter če je bila taka nadomestitev izvedena, ali je konservativna, utemeljena in dokumentirana;

(b) ali je razpon vrednosti parametrov skladen z regulativnimi in minimalnimi vrednostmi iz členov 160 do 164 Uredbe (EU) št. 575/2013;

(c) ali so podatki, uporabljeni pri izračunu kapitalskih zahtev, skladni s podatki, uporabljenimi v drugih notranjih procesih;

(d) ali je uporaba parametrov tveganja v skladu z značilnostmi izpostavljenosti ter zlasti, ali je dodeljena LGD točna in skladna z vrsto izpostavljenosti in zavarovanjem s premoženjem, ki se uporablja za zavarovanje izpostavljenosti v skladu s členom 164 in členom 230(2) Uredbe (EU) št. 575/2013;

(e) ali je izračun vrednosti izpostavljenosti pravilen ter zlasti, ali se uporabljajo pogodbe o pobotu in razvrstitev zunajbilančnih postavk v skladu s členom 166 Uredbe (EU) št. 575/2013;

(f) kadar se za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov uporablja metoda PD/LGD, ali sta razvrstitev izpostavljenosti in uporaba parametrov tveganja pravilni v skladu s členom 165 Uredbe (EU) št. 575/2013.

2. Pristojni organi pri ocenjevanju skladnosti podatkov, uporabljenih za izračun kapitalskih zahtev, s podatki, uporabljenimi za notranje namene v skladu s členi 18 do 22 o metodologiji ocenjevanja za test uporabnosti in test izkušenj, preverijo:

(a) ali so vzpostavljeni ustrezni mehanizmi kontrole in usklajevanja za zagotovitev, da so vrednosti parametrov tveganja, uporabljenih pri izračunu kapitalskih zahtev, skladne z vrednostjo parametrov, uporabljenih za notranje namene;

(b) ali so vzpostavljeni ustrezni mehanizmi kontrole in usklajevanja za zagotovitev, da je vrednost izpostavljenosti, za katere se izračunajo kapitalske zahteve, skladna z računovodskimi podatki;

(c) ali je izračun kapitalskih zahtev za vse izpostavljenosti, vključene v glavno knjigo institucije, zaključen ter ali je razdelitev na izpostavljenosti v okviru pristopa IRB in standardiziranega pristopa v skladu s členoma 148 in 150 Uredbe (EU) št. 575/2013.

Člen 70

Pravilnost izvajanja metodologije in postopkov za različne kategorije izpostavljenosti

Pri ocenjevanju pravilnosti izvajanja metodologije in postopkov za izračun kapitalskih zahtev iz člena 144(1), točka (g), Uredbe (EU) št. 575/2013 za različne kategorije izpostavljenosti, pristojni organi preverijo:

(a) ali se formula za utež tveganja pravilno izvaja v skladu s členoma 153 in 154 Uredbe (EU) št. 575/2013 ob upoštevanju razvrstitve izpostavljenosti v kategorije izpostavljenosti;

(b) ali izračun korelacijskega koeficienta temelji na značilnostih izpostavljenosti, zlasti ali se parameter skupne prodaje uporablja na podlagi konsolidiranih finančnih informacij;

(c) ali prilagoditev, kadar se znesek tveganju prilagojenih izpostavljenosti prilagodi v skladu s členom 153(3) Uredbe (EU) št. 575/2013, temelji na vseh naslednjih vidikih:

(i) informacije o PD izdajatelja zavarovanja se uporabljajo pravilno;

(ii) PD izdajatelja zavarovanja se oceni z uporabo bonitetnega sistema, ki so ga odobrili pristojni organi na podlagi pristopa IRB;

(d) ali je izračun parametra zapadlosti pravilen in zlasti:

(i) ali se datum zapadlosti izpostavljenosti uporabi za namene izračuna parametra zapadlosti v skladu s členom 162(2), točka (f), Uredbe (EU) št. 575/2013;

(ii) ali je v primerih, ko je parameter zapadlosti krajši od enega leta, to ustrezno utemeljeno in dokumentirano za namene člena 162(1), (2) in (3) Uredbe (EU) št. 575/2013;

(e) ali se spodnje meje za z izpostavljenostjo tehtano povprečje LGD za izpostavljenosti na drobno, zavarovane s stanovanjskimi nepremičninami in poslovnimi nepremičninami, za katere ne veljajo jamstva enot centralne ravni držav iz člena 164(4) in (5) Uredbe (EU) št. 575/2013, izračunajo na skupni ravni vseh izpostavljenosti na drobno, zavarovanih s stanovanjskimi nepremičninami oziroma poslovnimi nepremičninami, in ali institucija, če je z izpostavljenostjo tehtano povprečje LGD na skupni ravni pod zadevnimi spodnjimi mejami, dosledno uporablja relevantne prilagoditve;

(f) ali je uporaba različnih pristopov za različne portfelje lastniških instrumentov, pri katerih institucija sama uporablja različne pristope za notranje upravljanje tveganj v skladu s členom 155 Uredbe (EU) št. 575/2013, pravilna, zlasti ali izbira pristopa:

(i) ne vodi do podcenjevanja kapitalskih zahtev;

(ii) je dosledna, tudi dalj časa;

(iii) je utemeljena z notranjimi praksami upravljanja tveganj;

(g) ali je uporaba uteži tveganja, kadar se uporablja pristop enostavnih uteži tveganja v skladu s členom 155(2) Uredbe (EU) št. 575/2013, pravilna, zlasti ali se utež tveganja 190 % uporabi samo za dovolj razpršene portfelje, kadar institucija dokaže, da je bilo znatno zmanjšanje tveganja doseženo zaradi razpršitve portfelja v primerjavi s tveganjem posameznih izpostavljenosti v portfelju;

(h) ali je izračun razlike med zneski pričakovanih izgub in popravki zaradi kreditnega tveganja, dodatnimi prilagoditvami vrednosti in drugimi zmanjšanji kapitala v skladu s členom 159 Uredbe (EU) št. 575/2013 pravilen ter zlasti:

(i) ali se izračun opravi ločeno za portfelj neplačanih izpostavljenosti in portfelj izpostavljenosti, ki niso neplačane;

(ii) kadar je rezultat izračuna, opravljenega za neplačani portfelj, negativen znesek, ali se ta znesek ne uporabi za izravnavo pozitivnih zneskov, ki izhajajo iz izračuna, opravljenega za portfelj izpostavljenosti, ki niso neplačane;

(iii) ali se izračun opravi brez upoštevanja davčnih učinkov;

(i) ali se različni pristopi za obravnavanje izpostavljenosti v obliki enot ali deležev v KNP uporabljajo pravilno in zlasti:

(i) ali institucija pravilno razlikuje med izpostavljenostmi v KNP, za katere se uporablja pristop vpogleda, kot je določen v členu 152(1) in (2) Uredbe (EU) št. 575/2013, in drugimi izpostavljenostmi v KNP;

(ii) ali izpostavljenosti v KNP, obravnavane v skladu s členom 152(1) ali (2) Uredbe (EU) št. 575/2013, izpolnjujejo merila primernosti iz člena 132(3) navedene uredbe;

(iii) kadar institucija za izračun povprečnih zneskov tveganju prilagojenih izpostavljenosti uporablja pristop iz člena 152(4) Uredbe (EU) št. 575/2013:

— ali pravilnost izračuna potrdi zunanji revizor;

— ali se multiplikatorji iz člena 152(2), točka (b)(i) in (ii), Uredbe (EU) št. 575/2013 uporabljajo pravilno;

— kadar se institucija pri izračunu zneskov tveganju prilagojenih izpostavljenosti zanaša na tretjo osebo, ali tretja oseba izpolnjuje zahteve iz člena 152(4), točki (a) in (b), Uredbe (EU) št. 575/2013.

Člen 71

Organizacija postopka za izračun kapitalskih zahtev

Pri ocenjevanju zanesljivosti postopka za izračun kapitalskih zahtev iz člena 144(1), točka (g), Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo:

(a) ali je dodelitev odgovornosti enote ali enot, odgovornih za kontrolo in upravljanje postopka izračuna, zlasti dodelitev odgovornosti za posebne kontrole, ki jih je treba izvesti v posamezni fazi postopka izračuna, jasno opredeljena;

(b) ali relevantni postopki, vključno s podpornimi postopki, zagotavljajo, da se izračun kapitalskih zahtev izvede v skladu s členom 430 Uredbe (EU) št. 575/2013;

(c) ali se vsi vhodni podatki, vključno z vrednostmi parametrov tveganja in predhodnimi različicami sistema, shranijo, da se omogoči ponovitev izračuna kapitalskih zahtev;

(d) ali so rezultati izračuna odobreni na ustrezni vodstveni ravni in ali je višje vodstvo obveščeno o morebitnih napakah ali neustreznostih pri izračunu in ukrepih, ki jih je treba sprejeti.

POGLAVJE 12

METODOLOGIJA OCENJEVANJA ZA VZDRŽEVANJE PODATKOV

Člen 72

Splošno

1. Pristojni organi pri ocenjevanju skladnosti z zahtevami glede vzdrževanja podatkov iz člena 144(1), točka (d), in člena 176 Uredbe (EU) št. 575/2013 ovrednotijo vse naslednje:

(a) kakovost notranjih, zunanjih ali skupnih podatkov, vključno s postopkom upravljanja kakovosti podatkov, v skladu s členom 73;

(b) dokumentiranje in sporočanje podatkov v skladu s členom 74;

(c) relevantno informacijsko infrastrukturo v skladu s členom 75.

2. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo politike, metode in postopke upravljanja kakovosti podatkov, relevantne za podatke, ki se uporabljajo pri pristopu IRB;

(b) pregledajo relevantna poročila o kakovosti podatkov ter njihove zaključke, ugotovitve in priporočila;

(c) pregledajo politike informacijske infrastrukture in postopke upravljanja informacijskih sistemov, vključno s politikami načrtovanja ravnanja v nepredvidljivih razmerah, ki so relevantni za informacijske sisteme, ki se uporabljajo za pristop IRB;

(d) pregledajo relevantne zapisnike notranjih organov institucije, vključno z upravljalnim organom, ali njenih odborov;

(e) pregledajo relevantne ugotovitve notranje revizije ali drugih kontrolnih funkcij institucije;

(f) pregledajo poročila o napredku, ki ga je institucija dosegla pri prizadevanjih za odpravo pomanjkljivosti in zmanjšanje tveganj, ugotovljenih med relevantnimi revizijami;

(g) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi.

3. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1 lahko pristojni organi uporabijo tudi vse naslednje dodatne metode:

(a) izvedejo lastne teste s podatki institucije ali od institucije zahtevajo, naj izvede teste, ki jih predlagajo pristojni organi;

(b) pregledajo druge relevantne dokumente institucije.

Člen 73

Kakovost podatkov

1. Pristojni organi pri ocenjevanju kakovosti notranjih, zunanjih ali skupnih podatkov, potrebnih za učinkovito podporo procesu merjenja in upravljanja kreditnega tveganja v skladu s členom 144(1), točka (d), in členom 176 Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo:

(a) popolnost vrednosti v atributih, ki jih zahtevajo;

(b) točnost podatkov, ki zagotavlja, da podatki ne vsebujejo vsebinskih napak;

(c) doslednost podatkov, ki zagotavlja, da se lahko dani podatkovni niz ujema v različnih podatkovnih virih institucije;

(d) pravočasnost podatkovnih vrednosti, ki zagotavlja, da so vrednosti posodobljene;

(e) edinstvenost podatkov, ki zagotavlja, da se zbirni podatki ne podvajajo s filtri ali drugimi preoblikovanji izvornih podatkov;

(f) veljavnost podatkov, ki zagotavlja, da podatki temeljijo na ustreznem sistemu razvrščanja, ki je dovolj strog, da ga je treba sprejeti;

(g) sledljivost podatkov, ki zagotavlja, da je mogoče enostavno izslediti zgodovino, obdelavo in lokacijo obravnavanih podatkov.

2. Pristojni organi pri ocenjevanju postopka upravljanja kakovosti podatkov preverijo:

(a) ali je vzpostavljeno vse naslednje:

(i) ustrezni standardi kakovosti podatkov, ki določajo cilje in splošno področje uporabe postopka upravljanja kakovosti podatkov;

(ii) ustrezne politike, standardi in postopki za zbiranje, shranjevanje, migracijo, posodobitev in uporabo podatkov;

(iii) praksa stalnega posodabljanja in izboljševanja postopka upravljanja kakovosti podatkov;

(iv) sklop meril in postopkov za določitev skladnosti s standardi kakovosti podatkov ter zlasti splošna merila in postopki usklajevanja podatkov med sistemi in v njih, tudi med računovodskimi podatki in podatki, ki temeljijo na notranjih bonitetnih ocenah;

(v) ustrezni postopki za notranje ocenjevanje in nenehno izboljševanje kakovosti podatkov, vključno s postopkom izdajanja notranjih priporočil za reševanje težav na področjih, na katerih so potrebne izboljšave, in postopkom izvajanja teh priporočil po prednostnem vrstnem redu na podlagi njihove pomembnosti ter zlasti postopkom za obravnavanje bistvenih neskladij, ki nastanejo med postopkom usklajevanja podatkov;

(b) ali je postopek zbiranja podatkov dovolj neodvisen od postopka upravljanja kakovosti podatkov, vključno z ločevanjem organizacijske strukture in osebja, kadar je to primerno.

Člen 74

Dokumentiranje in sporočanje podatkov

1. Pristojni organi pri ocenjevanju dokumentiranja podatkov, potrebnih za učinkovito podporo procesu merjenja in upravljanja kreditnega tveganja v skladu s členom 144(1), točka (d), in členom 176 Uredbe (EU) št. 575/2013, ovrednotijo vse naslednje:

(a) specifikacijo sklopa zbirk podatkov in zlasti:

(i) globalni pregled zbirk podatkov, vključenih v sisteme za izračun, ki se uporabljajo za namene pristopa IRB;

(ii) relevantne podatkovne vire;

(iii) relevantne postopke pridobivanja in preoblikovanja podatkov ter merila, ki se pri tem uporabljajo;

(iv) relevantno funkcionalno specifikacijo zbirk podatkov, vključno z njihovo velikostjo, datumom izdelave, podatkovnimi slovarji, ki določajo vsebino polj in različnih vrednosti, vnesenih v polja, z jasnimi opredelitvami podatkov;

(v) relevantno tehnično specifikacijo zbirk podatkov, vključno z vrsto zbirke podatkov, tabelami, sistemom upravljanja zbirk podatkov in arhitekture zbirk podatkov, ter podatkovne modele, navedene v katerem koli standardnem zapisu modeliranja podatkov;

(vi) relevantne delovne tokove in postopke, povezane z zbiranjem in shranjevanjem podatkov;

(b) politiko upravljanja podatkov in dodelitev odgovornosti, vključno s profili uporabnikov in lastniki podatkov;

(c) preglednost, dostopnost in doslednost kontrol, ki se izvajajo v okviru upravljanja podatkov.

2. Pristojni organi pri ocenjevanju sporočanja podatkov preverijo zlasti:

(a) ali so pri sporočanju podatkov določeni obseg poročil ali pregledov, ugotovitve in po potrebi priporočila za odpravo ugotovljenih slabosti ali pomanjkljivosti;

(b) ali se podatki višjemu vodstvu in upravljalnemu organu institucije sporočajo dovolj pogosto in ali je raven prejemnika sporočenih podatkov skladna z organizacijsko strukturo institucije ter vrsto in pomembnostjo informacij;

(c) ali se podatki sporočajo redno in po potrebi tudi *ad hoc*;

(d) ali se s sporočanjem podatkov zagotovijo ustrezni dokazi, da institucija ustrezno obravnava in izvaja priporočila.

Člen 75

Informacijska infrastruktura

1. Pristojni organi pri ocenjevanju arhitekture informacijskih sistemov, ki so pomembni za bonitetne sisteme institucije in uporabo pristopa IRB v skladu s členom 144 Uredbe (EU) št. 575/2013, ovrednotijo vse naslednje:

(a) arhitekturo informacijskih sistemov, vključno z vsemi aplikacijami, njihovimi vmesniki in interakcijami;

(b) diagram toka podatkov, ki prikazuje pregled ključnih aplikacij, zbirk podatkov in komponent informacijske tehnologije, vključenih v uporabo pristopa IRB in povezanih z bonitetnimi sistemi;

(c) dodeljevanje lastnikov informacijskih sistemov;

(d) zmogljivost, nadgradljivost in učinkovitost informacijskih sistemov;

(e) priročnike za informacijske sisteme in zbirke podatkov.

2. Pristojni organi pri ocenjevanju zanesljivosti, varnosti in zaščite informacijske infrastrukture, ki je pomembna za bonitetne sisteme institucije in uporabo pristopa IRB, preverijo:

(a) ali lahko informacijska infrastruktura pravočasno, samodejno in prožno podpira običajne in izredne procese institucije;

(b) ali se tveganje prekinitve zmogljivosti informacijske infrastrukture (t. i. odpovedi), tveganje izgube podatkov in tveganje nepravilnih vrednotenj (t. i. napake) primerno obravnavajo;

(c) ali je informacijska infrastruktura ustrezno zaščitena pred krajo, goljufijo, poseganjem ali sabotažo podatkov ali sistemov s strani zlonamernih notranjih ali zunanjih oseb.

3. Pristojni organi pri ocenjevanju trdnosti informacijske infrastrukture, ki je pomembna za bonitetne sisteme institucije in uporabo pristopa IRB, preverijo:

(a) ali se postopki za varnostno kopiranje informacijskih sistemov, podatkov in dokumentacije redno izvajajo in testirajo;

(b) ali se za ključne informacijske sisteme izvajajo akcijski načrti za neprekinjeno delovanje;

(c) ali so opredeljeni postopki za obnovitev informacijskih sistemov v primeru okvare in ali se redno testirajo;

(d) ali je upravljanje uporabnikov informacijskih sistemov v skladu z relevantnimi politikami in postopki institucije;

(e) ali se za ključne informacijske sisteme izvajajo revizijske sledi;

(f) ali je upravljanje sprememb informacijskih sistemov ustrezno in ali spremljanje sprememb zajema vse informacijske sisteme.

4. Pristojni organi pri ocenjevanju, ali se informacijska infrastruktura, ki je pomembna za bonitetne sisteme institucije in uporabo pristopa IRB, preverja redno in *ad hoc*, preverijo:

(a) ali so rezultat rednega spremljanja in *ad hoc* pregledov priporočila za odpravo morebitnih ugotovljenih slabosti ali pomanjkljivosti;

(b) ali se ugotovitve in priporočila iz točke (a) sporočijo višjemu vodstvu in upravljalnemu organu institucije;

(c) ali obstajajo ustrezni dokazi, da institucija primerno obravnava in izvaja priporočila.

POGLAVJE 13

METODOLOGIJA OCENJEVANJA NOTRANJIH MODELOV ZA IZPOSTAVLJENOSTI IZ NASLOVA LASTNIŠKIH INSTRUMENTOV

Člen 76

Splošno

1. Pristojni organi pri ocenjevanju, ali je institucija sposobna razviti in validirati notranji model za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov ter vsako izpostavljenost razvrstiti v obseg uporabe pristopa notranjih modelov za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov, kot določajo člen 144(1), točki (f) in (h), ter členi 186, 187 in 188 Uredbe (EU) št. 575/2013, ovrednotijo vse naslednje:

(a) ustreznost uporabljenih podatkov v skladu s členom 77;

(b) ustreznost modelov v skladu s členom 78;

(c) celovitost programa za izvajanje stresnih testov v skladu s členom 79;

(d) celovitost modela in postopka modeliranja v skladu s členom 80;

(e) ustreznost razvrščanja izpostavljenosti v pristop notranjih modelov v skladu s členom 81;

(f) ustreznost funkcije validacije v skladu s členom 82.

2. Za namene vrednotenja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo relevantne notranje politike in postopke institucije;

(b) pregledajo tehnično dokumentacijo institucije o metodologiji in procesu razvoja notranjega modela za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov;

(c) pregledajo in presodijo relevantne priročnike, metodologije in postopke v zvezi z razvojem;

(d) pregledajo vloge in odgovornosti različnih enot in notranjih organov, ki sodelujejo pri oblikovanju, validaciji in uporabi notranjega modela za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov;

(e) pregledajo relevantne zapisnike notranjih organov institucije, vključno z upravljalnim organom, ali njenih odborov;

(f) pregledajo relevantna poročila o delovanju notranjih modelov za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov in priporočila enote za nadzor kreditnega tveganja, funkcije validacije, funkcije notranje revizije ali katere koli druge kontrolne funkcije institucije;

(g) pregledajo relevantna poročila o napredku, ki ga je institucija dosegla pri prizadevanjih za odpravo pomanjkljivosti in zmanjšanje tveganj, ugotovljenih med spremljanjem, validacijo in revizijami;

(h) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi.

3. Za namene vrednotenja v skladu z odstavkom 1 lahko pristojni organi uporabijo tudi vse naslednje dodatne metode:

(a) zahtevajo in analizirajo podatke, uporabljene v procesu razvoja notranjih modelov za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov;

(b) opravijo lastne ocene tvegane vrednosti ali ponovijo ocene tvegane vrednosti institucije, pri čemer uporabijo relevantne podatke, ki jih zagotovi institucija;

(c) zahtevajo predložitev dodatne dokumentacije ali analize, ki utemeljuje metodološke izbire in dosežene rezultate;

(d) pregledajo funkcionalno dokumentacijo informacijskih sistemov, ki se uporabljajo za izračun tvegane vrednosti;

(e) pregledajo druge relevantne dokumente institucije.

Člen 77

Ustreznost podatkov

Pristojni organi pri ocenjevanju ustreznosti podatkov, uporabljenih za prikaz dejanskih izplačil donosa za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov v skladu s členom 186 Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo:

(a) ali podatki prikazujejo profil tveganja posebnih izpostavljenosti institucije iz naslova lastniških instrumentov;

(b) ali podatki zadostujejo za statistično zanesljive ocene izgub oziroma ali so bili ustrezno prilagojeni, da se dosežejo primerno realistični in konservativni rezultati modela;

(c) ali uporabljeni podatki izhajajo iz zunanjih virov oziroma ali jih, kadar se uporabijo notranji podatki, neodvisno pregleda relevantna kontrolna funkcija institucije;

(d) ali podatki odražajo najdaljše razpoložljivo obdobje, da se zagotovi konservativna ocena potencialnih izgub v zadevnem dolgoročnem ali poslovnem ciklu, in zlasti ali vključuje obdobje resnega finančnega stresa, ki je pomemben za portfelj institucije;

(e) ali postopek konvertiranja, kadar se uporabljajo konvertirani četrtletni podatki iz krajšega časovnega obdobja, temelji na empiričnih dokazih z dobro razvitim in dokumentiranim pristopom ter se uporablja konservativno in dosledno dalj časa;

(f) ali je izbrano najdaljše časovno obdobje, ki omogoča oceno 99. percentila z opazovanji, ki se ne prekrivajo.

Člen 78

Ustreznost modelov

Pristojni organi pri ocenjevanju ustreznosti modelov, uporabljenih za oceno izplačil donosov iz lastniških instrumentov za izračun kapitalskih zahtev v skladu s členom 186 Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo:

(a) ali je model primeren za profil tveganja in kompleksnost portfelja lastniških instrumentov institucije ter ali se to v modelu, kadar ima institucija pomembne naložbe z vrednostmi, ki so po naravi zelo nelinearne, primerno upošteva;

(b) ali je vzporejanje posameznih pozicij z njej podobnimi pozicijami, tržnimi indeksi in dejavniki tveganja utemeljeno, intuitivno in konceptualno trdno;

(c) ali so izbrani dejavniki tveganja primerni in učinkovito zajemajo splošno in posebno tveganje;

(d) ali model primerno razlaga pretekle spremembe cen;

(e) ali model zajema razsežnost potencialnih koncentracij in spremembe njihove strukture.

Člen 79

Celovitost programa za izvajanje stresnih testov

1. Pristojni organi pri ocenjevanju celovitosti programa za izvajanje stresnih testov, ki je potreben v skladu s členom 186(g) Uredbe (EU) št. 575/2013, preverijo, ali je institucija sposobna zagotoviti ocene izgub v okviru alternativnih neugodnih scenarijev in ali se navedeni scenariji razlikujejo od scenarijev, ki se uporabljajo v notranjem modelu, vendar se bodo verjetno še vedno pojavili.

2. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi preverijo:

(a) ali so alternativni neugodni scenariji relevantni za posamezne naložbe institucije ter ali odražajo pomembne izgube za institucijo in zajemajo učinke, ki se ne odražajo v rezultatih modela;

(b) ali se rezultati modela v okviru alternativnih neugodnih scenarijev uporabljajo pri dejanskem upravljanju tveganj za portfelj lastniških vrednostnih papirjev in ali se redno sporočajo višjemu vodstvu;

(c) ali se alternativni neugodni scenariji redno pregledujejo in posodabljajo.

Člen 80

Celovitost modela in postopka modeliranja

1. Pri ocenjevanju celovitosti modelov in postopka modeliranja, ki se zahteva v skladu s členom 187 Uredbe (EU) št. 575/2013, pristojni organi preverijo:

(a) ali je notranji model popolnoma vključen v upravljanje portfelja lastniških instrumentov, ki so postavke iz netrgovalne knjige, celotne upravljavske informacijske sisteme institucije in strukturo upravljanja tveganj institucije ter se uporablja za spremljanje naložbenih omejitev in tveganja izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov;

(b) ali je enota za modeliranje usposobljena in neodvisna od enote, odgovorne za upravljanje posameznih naložb.

2. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1(a) pristojni organi preverijo:

(a) ali upravljalni organ in višje vodstvo institucije dejavno sodelujeta v procesu obvladovanja tveganj v smislu, da sta odobrila sklop naložbenih omejitev, ki med drugim temeljijo na rezultatih notranjega modela;

(b) ali poročila, ki jih pripravi enota za nadzor tveganj, pregledajo osebe na ravni vodstva, ki imajo dovolj pooblastil za ukrepanje v smislu zmanjšanja ustvarjenih pozicij in celotne izpostavljenosti institucije tveganjem;

(c) ali so za krizne razmere na trgih, ki vplivajo na dejavnosti v okviru področja uporabe modela, vzpostavljeni akcijski načrti, v katerih so opisani dogodki, ki jih sprožijo, in načrtovani ukrepi.

3. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1(b) pristojni organi preverijo:

(a) da osebje in višje vodstvo, odgovorno za enoto za modeliranje, ne opravljata nalog, povezanih z upravljanjem posameznih naložb;

(b) ali imajo višji vodstveni delavci enot za modeliranje in enot, odgovornih za upravljanje posameznih naložb, različne linije poročanja na ravni upravljalnega organa institucije ali njegovega imenovanega odbora;

(c) da prejemki osebja in višjega vodstva, odgovornih za enoto za modeliranje, niso povezani z opravljanjem nalog, ki se nanašajo na upravljanje posameznih naložb.

Člen 81

Ustreznost razvrščanja izpostavljenosti v pristop notranjih modelov

Pristojni organi pri ocenjevanju ustreznosti razvrstitve posamezne izpostavljenosti iz obsega uporabe pristopa za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov v pristop notranjih modelov v skladu s členom 144(1), točka (h), Uredbe (EU) št. 575/2013 ovrednotijo opredelitve, postopke in merila za razvrstitev ali pregled razvrstitve.

Člen 82

Ustreznost funkcije validacije

Pristojni organi pri ocenjevanju ustreznosti funkcije validacije v zvezi z zahtevami iz člena 144(1), točka (f), in člena 188 Uredbe (EU) št. 575/2013 uporabijo člene 10 do 13 ter preverijo:

(a) ali institucija vsaj vsako četrtletje primerja prvi percentil dejanskih donosov iz lastniških instrumentov z modeliranimi ocenami;

(b) ali se pri primerjavi iz točke (a) uporabi obdobje opazovanja, ki je enako vsaj enemu letu, in časovno obdobje, ki omogoča izračun prvega percentila na podlagi opazovanj, ki se ne prekrivajo;

(c) kadar odstotek opazovanj pod ocenjenim prvim percentilom donosov iz lastniških instrumentov znaša več kot 1 %, ali je to ustrezno utemeljeno in ali institucija sprejme relevantne popravne ukrepe.

POGLAVJE 14

METODOLOGIJA OCENJEVANJA ZA UPRAVLJANE SPREMEMB BONITETNIH SISTEMOV

Člen 83

Splošno

1. Za ocenjevanje skladnost institucije z zahtevami glede upravljanja in dokumentiranja sprememb obsega uporabe bonitetnega sistema ali obsega uporabe pristopa notranjih modelov za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov in sprememb bonitetnih sistemov ali pristopa notranjih modelov za izpostavljenosti iz naslova lastniških instrumentov v skladu s členom 143(3) in (4) ter členom 175(2) Uredbe (EU) št. 575/2013 pristojni organi preverijo, ali je bila politika institucije v zvezi s takimi spremembami (v nadaljnjem besedilu: politika sprememb) ustrezno izvedena ter izpolnjuje zahteve iz členov 2 do 5, člena 8 in Priloge I k Delegirani uredbi (EU) št. 529/2014.

2. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1 pristojni organi uporabijo vse naslednje metode:

(a) pregledajo politiko sprememb institucije;

(b) pregledajo relevantne zapisnike notranjih organov institucije, vključno z upravljalnim organom, odbora za model ali drugih odborov;

(c) pregledajo relevantna poročila o upravljanju sprememb bonitetnih sistemov in priporočila enote za nadzor kreditnega tveganja, funkcije validacije, funkcije notranje revizije ali katere koli druge kontrolne funkcije institucije;

(d) pregledajo relevantna poročila o napredku, ki ga je institucija dosegla pri prizadevanjih za odpravo pomanjkljivosti in zmanjšanje tveganj, ugotovljenih med spremljanjem, validacijo in revizijami;

(e) pridobijo pisne izjave relevantnega osebja in višjega vodstva institucije ali izvedejo razgovore z njimi.

3. Za namene ocenjevanja v skladu z odstavkom 1 lahko pristojni organi pregledajo tudi druge relevantne dokumente institucije.

Člen 84

Vsebina politike sprememb

Pristojni organi pri ocenjevanju politike sprememb institucije preverijo, ali se v okviru politike sprememb izvajajo zahteve iz Uredbe (EU) št. 575/2013 ter merila iz členov 1 do 5, člena 8 in Priloge I k Delegirani uredbi (EU) št. 529/2014 ter ali politika zagotavlja praktično uporabo navedenih zahtev in meril ob upoštevanju naslednjega:

(a) odgovornosti, linij poročanja in postopkov za notranjo odobritev sprememb ob upoštevanju organizacijskih značilnosti institucije in posebnosti pristopa;

(b) opredelitev, metod in po potrebi metrike za razvrščanje sprememb;

(c) postopkov za opredelitev sprememb, njihovo spremljanje in obveščanje o njih ter predložitev vloge za dovoljenje v zvezi s spremembami pristojnim organom;

(d) postopkov za izvajanje sprememb, vključno z njihovim dokumentiranjem.

POGLAVJE 15

KONČNA DOLOČBA

Člen 85

Začetek veljavnosti

Ta uredba začne veljati dvajseti dan po objavi v *Uradnem listu Evropske unije*.

Ta uredba je v celoti zavezujoča in se neposredno uporablja v vseh državah članicah.

V Bruslju, 20. oktobra 2021

Za Komisijo
predsednica
Ursula VON DER LEYEN